

Türkiye’de Çocuk Haklarının Son 40 Yılı (1979-2019)

MUSTAFA RUHİ ŞİRİN*

Küçükesat, 21 Kasım 1979

7 Kasım’da TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilen 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluş ve Esasları Hakkındaki Kanun bugün Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kanunun mimarı, ünlü ceza profesörü Sulhi Dönmezer Hoca. Yürürlüğe giren bu kanunu değerlendirecek hukuk bilgim olmasa da Dünya Çocuk Yılı’nda devleti koruyan ve çocukları ceza kanunlarıyla yargılayacak bir kanuna kökten itiraz ediyorum. Bir çocuğun kanunla ihtilafa düşmesine sebep olan sisteme ve bu duruma kayıtsız kalan topluma itiraz ediyorum. Çocuklar için cezaevleri açılmasını öngören anlayışa itiraz ediyorum. Çocukları sanık sandalyesine çıkaracak anlayışa itiraz ediyorum. Çocuklar için adalet ve saygı istiyorum. Sadece adalet ve saygı...

Ataköy, 20 Kasım 1989

Bugün, dünyanın bütün çocukları için güzel bir pazartesi ve tarihi bir gün olabilecek mi? New York’ta toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda dünya liderleri ve temsilcileri BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’ni benimsediklerini açıklayan belgeyi imzalamışlar. Toplantıya katılan devlet ve hükümet başkanları Sözleşme’yi benimsediklerini ve bu belgenin ülkeleri tarafından onaylanmasını taahhüt ettiklerini açıkladılar. Bakalım çocuk hakları hayata geçebilecek ve küresel sistem dünya nimetlerinden çocuğa yeterince pay ayrılmasına yönelik gerekli yapısal değişikliklere imkân sağlayabilecek mi? Asıl önemli olan ise; bu Sözleşme’nin hayata geçmesi mümkün olabilecek mi?

Sözleşme ile ilgili habere dünya medyasında günün geç saatlerine kadar genişçe yer verildi.

Çocuk Hakları Sözleşmesi 0-18 yaşındaki bireyleri çocuk kabul ediyor. Sözleşme'nin en önemli yanı, çocuğu birey yani özne kabul etmesidir. Çocukların medeni, sosyal, ekonomik ve kültürel haklarının hayata geçirilmesinden 'Taraflar Devletler' sorumlu olacak. Sözleşme'nin sekreteryası UNICEF tarafından yürütülecek. Ülkelerin 5 yılda düzenleyecekleri Ulusal Çocuk Hakları Raporları Cenevre'deki BM Çocuk Hakları Komitesi'ne sunulacak.

Dünya, bugünden itibaren çocuk hakları¹ kültürünün yaygınlaşacağı bir evreye girebilecek mi? 1979'dan bu yana 10 yıl süren ön hazırlık çalışmalarının Türkiye'deki toplantılarından birkaçının içinde yer almış ve süreci izlemiştım. 1952'den bu yana Türkiye'de faaliyette olan UNICEF Türkiye Temsilciliği'nin yürüttüğü çalışmalar BM Çocuk Hakları Komitesi'ne iletilmişti. 54 maddeden oluşan Sözleşme, bir yönüyle dünya çocuklarının anayasası kabul edilebilir. Sözleşme'ye göre, çocuk hak sahibi bir birey-insan kabul edilecek ve bu hakların hayata geçmesini sağlamak esas olacak. 20 Kasım 1959'da kabul edilen ve bugüne kadar yürürlükte olan Çocuk Hakları Beyannamesi'nden kapsamlı olan bu belge ile dünyada Sözleşmeli Çocuk Çağı başlamış oldu. Bakalım Sözleşme Türkiye'de ne zaman onaylanacak ve iç hukuk kuralına dönüşecek!

Nişantaşı, 30 Eylül 1990

Dün New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda gerçekleşen Çocuklar İçin Dünya Zirvesi'ne 71 ülkeden devlet ve hükümet başkanlarının katılmış olması önemli. 20 Kasım 1989'dan bu yana, dünyada, tarihte ilk defa çocuklar için bu kadar geniş katılımlı toplantılar gerçekleşiyor.

Dünya nüfusunun üçte birini oluşturan çocukların sorunlarının çözümüne yönelinmiş olması umut verici gelişmelerin başlangıcı olabilecek mi? BM'deki dünkü ve bugünkü zirvede Çocukların Yaşatılmaları, Korunmaları ve Geliştirilmelerine İlişkin Dünya Bildirgesi ile Dünya Bildirgesi'nin Uygulanması İçin Faaliyet Planı kabul edildi. Ülkelerin, güç koşullardaki

- 1 UNICEF'in Çocuk Hakları tanımı şöyledir: Belirli bir eylem ve davranışlardan korunma, belirli şeyleri yapabilme, kendini ifade edebilme ve kendi hayatını ilgilendiren konularda söz sahibi olma ve belirli şeylerden ya da hizmetlerden yararlanma hakları. Çocuk Haklarını Yaşama, Gelişme, Korunma ve Katılım Hakkı başlıkları altında sınıflandıracağımız gibi, Medeni, Sosyal, Ekonomik, Kültürel, Siyasi Haklar başlıkları altında gruplandırmak mümkündür.

çocuklar öncelikli olmak üzere, çocuk sorunlarının çözümü için yeni bir anlayışla yol haritası hazırlamaları gerekecek.

Çocuk sorunlarının çözümünde hiçbir ülkenin yol haritası birbirine benzemez. Çünkü her ülkenin çocuk sorunlarının nedenleri ve çözüm yolları farklılıklar içerir. Sözleşme ise ülkelerin yol haritalarında pusula görevini yerine getirebilir. Türkiye'nin hazırlayacağı yol haritasının anahtarı kültür ve medeniyetimizin insan tasavvuru ve çocuk anlayışına dayalı bir felsefe olmalıdır.

Ataköy, 4 Ekim 1993

Çocuk Vakfı, Dünya Çocuk Günü nedeniyle yaptığı çağrı ile gün değil, çocukları kutlamayı hatırlatıcı bir üslûbu tercih ettiğini de açıklamış oldu. Türkiye Gönüllü Çocuk Hareketi'nin ilk çağrısını da bugün yaptık. Çağrının son üç paragrafını günlüğüme kaydediyorum:

Türkiye Gönüllü Çocuk Hareketi, çocuğun yaşaması, gelişmesi ve korunmasını amaç edinerek, dünyada kamu yararından önce her şeyde çocuğun yüksek yararının önceliğini gözetken, çocuğu ilgilendirecek konularda doğal ve meşru bütün hakların sağlanmasında çocuğa ve çocukluğa kuşatıcı bir yöneliştir. Çocuklara sadaka verme değil, yeni bir çocuk anlayışının oluşturulmasında-hak temelli yeni bir paradigma-çocuk ve çocukluktan yola çıkma erdemidir. Yaşadıkça çocuk, yaşadıkça diriliş düşüncesinin büyük koşusudur.

Dünya küçüldükçe çocuk yüzlü acıların çoğalmaması için... Dünyanın meleke ordusunun güllücüklerinin çalınmaması için.. Çocukluğun dünyamızdan kayıp gitmemesi için... Yetişkinler imparatorluğuna dünyanın çocuklara ait olduğunu ısrarla hatırlatmak için... Ve umudun tazelenmesi için çocuk yüzlü yolculuğa hazırlanmalıyız. 'Çocuk benim ülkemdir' diyebilmemiz de ancak böyle mümkün olabilir.

Çocuklar ve geleceğimiz için bir şafak yürüyüşü gereklidir bize: İçimizdeki çocuğun yitik cennetine kavuşması için... Çocuklarımız, dünyamız ve dünyanın geleceği için... Çocukluklarından her gün bir parça çaldığımız sevgili çocuklarımızdan özür dileyerek, Türkiye Gönüllü Çocuk Hareketi'ni çocuk yüzlü devrimlere öncülük edecek Türkiye Gönüllü Çocuk Dostları'na emanet ediyoruz.²

Nişantaşı, 27 Ocak 1995

TBMM'de onaylanan BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme bugünkü Resmî Gazete'nin 22184 sayılı nüshasında yayımlanarak iç hukuk

2 Çağrının son cümlesindeki 'emanet' kelimesi anlamı zayıflatmış; çünkü hiçbir çocuk ödevi 'emanet' edilemez; çocuğa saygının gereği içinde olunur, yaşanır ve gerçekleştirilir.

kuralına dönüşmüş oldu. Çocuk hakları çerçevesinde Çocuk Vakfı'nın Çocuk Hakları Okulu'nda öncü çalışmalar yapacağız. Önce, çocuk hakları öğretimini yapacak eğitimcileri yetiştirmemiz gerekecek. Çocuk hakları kültürü temelli çocuk politikası için şimdiden çalışmalara başlayabiliriz.

Nişantaşı, 24 Haziran 1995

Kanunla ihtilafa düşen çocuklar Türkiye'nin göz ardı ettiği ve giderek trajik hâle gelen çocuk gerçeklerinden biridir. Sulhi Dönmezer Hoca'yla her karşılaştığımda bu konu üzerinde konuşuyoruz. Çocukların ceza hukukuna göre yargılanması konusunda Sulhi Hoca'ya bu konu hakkında itirazını söyleyebilen hukukçu yok gibi. 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluş ve Esasları Hakkındaki Kanun'un en büyük talihsizliklerinden biri de 1979 *Dünya Çocuk Yılı*'nda hazırlanmış olmasıdır. Bu ilk kanunun en karakteristik özelliği, ceza kontrol sistemine göre hazırlanmış olmasıdır. Çocuk Hukukuna dayalı yeni bir kanun ise henüz gündemde değil. Çocuk ceza adaleti kavramının kullanılması tercih ediliyor. İlk soru: Çocuk adalet sistemi kavramı ve yaklaşımına uygun bir çalışmayı Türkiye'nin gündemine getirebilecek miyiz?

Ataköy, 13 Ekim 1998

Çocuğun korunması kavramı ile çocuğun haklarının korunması kavramının aynı amaç için kullanılmasına çekinceli yaklaşıyorum. Niçin çocuk haklarını koruyalım? Asıl amaç hakları korumak mı geliştirmek, uygulamak ve hayata geçirmek olmalıdır. Bugün, Ali Naim İnan'ın 1972'de yazdığı *Çocuğun ve Haklarının Korunması ile Mevzuatımızdaki Yetersizlik ve Giderilme Çareleri*³ makalesini okurken de çekincemin isabetli olduğunu fark ettim. Ali Naim Hoca, çocuk sorununu bir merhamet işi, ağlama, yas duvarı olmaktan kurtarma zamanı gelmiş ve hatta çoktan geçmiştir, diyor ve şu öneride bulunuyor: *Oysa ki asıl sorun, hangi ortamda, hangi bedenî ve fikrî yapıda veya hangi ayırıcı faktörün ortaya çıkardığı grupta olursa olsun çocuğun korunmaya muhtaç olduğu ve bu sebeple tam ve sağ doğduğu, hatta ana rahmine düştüğü andan itibaren çocuğun korunması ve korunmayı gerçekleştirecek hukuk kurallarının konulması ve konulacak kurallarının konuş gayesine uygun olarak, gönüllerin arzu ettiği biçimde uygulanmasıdır.*

250

Çocuk ve
Medeniyet
2019/2

3 Prof. Dr. H. C. Oğuzoğlu'na Armağan (1972), Ankara: Sevinç Matbaası, s. 271-289.

Türkiye, yavaş ve ağır da olsa çocukla ilgili gerçekçi adımlar atabilecek mi? Anayasa'dan başlayarak çocukla yeniden sözleşme imzalamadıkça ne çocuğu koruyabiliriz, ne de çocuk hakları kültürünü geliştirebiliriz.

Çocuk Vakfı, hem çocuk okulum hem de yeryüzü sınavım oldu. Çocuk kozamı örmek için düşe kalka yürüyeceğim. Çocuk düşüncesinin işaretlerini aramak da düşe kalka yürümeye dâhildir. Mevcut durumu tespit etmek ve sınamak için çocukla ilgili çok yönlü ve çok boyutlu araştırmalar yapmamız gerekecek. Çocuk ve çocukluğa dair düşünce kozasını örmek de yetmeyecek. Düşünce kadar çocuğa dair hayatı paylaşmak da gerekecek.

Çocuk davası derdim olduğuna göre düşe kalka, evet, düşe kalka çocuk kozamı öreceğim. Allah'ım yardım ve merhametini esirgeme. Amin!

Nişantaşı, 3 Temmuz 1999

Bugün, *Çocuk Hakları Okulu*'nun kurulmasına karar verdik. 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde açılış programını gerçekleştireceğiz. Okulun ilk afişini Necdet Yılmaz hazırladı. Cevdet Karal, *Umut Var... Ve Hep Olacak!* sözünü kullanmamızı önerdi. Çocuk hakları kültürü alanında farkındalık ortaya koyacak yayınlar da yapacağız. Çocuk Vakfı'nın ilk hayali olan Türkiye'nin ilk Çocuk Hakları Kongresi ile Türkiye Çocuk Konseyi'ni de gündemimize aldık.

Nişantaşı, 20 Kasım 1999

Hayatımın en heyecanlı günlerinden biri daha geride kaldı. Çocuk Hakları Okulu'nun açılışı çocuk buluşmasına dönüştü ve on yıllık rüyam gerçekleşti. Medeniyet merkezli çocuk okumasına yönelişimizin anlamı hem büyük hem de umudu tazelemesi bakımından önemli.

Medeniyetimizin çocuk anlayışını yeniden kavramak için merkezî kavramlar aile, çocuk ve kültürel gelenektir. Çocuklar için bizim istediğimiz geleceği değil, kendilerinin kurmak istedikleri geleceği inşa etmeleri, kendilerini tanımaları ve haklarını bilmeleri sayesinde mümkün olabilir. Ancak böylece düşünen ve düşündüğünü gerçekleştiren çocukluğu yetiştirmeye yönelmiş oluruz. Bu aşamada ara soru şu olmalıdır: Deli saçması müfredata, miadı dolmuş tek tip insan yetiştiren örgün eğitim sistemine rağmen bu mümkün olabilir mi?

Çocuk alanı öncelikle kültür ve medeniyetin insan tasavvuru, çocuk bilgisi, geleneği ve pedagoji alanıdır. Yeni çocukluğu tanımadan ve yeni çocuk bilgisini üretmeden toplumsal çocukluk projesine de ulaşamayız. Medeniyet bakışı ile çocuk sorunlarının çözümüne yönelerek ilk adımları atabiliriz.

Medeniyet merkez anlayış söylemi çocuk haklarının da anahtarı kabul edilmelidir. Çocuk haklarına yalnızca Sözleşme çerçevesinde yaklaşmanın sınırlayıcı olacağını çok az insan farkındadır. Çocuk Hakları Sözleşmesi, evrensel bir teori. Hayatla ilişkilendirilerek uygulanması mümkün olmadıkça, hak temelli çocuk anlayışı gerçekleşemez. O hâlde, çözüm nerede?

Her çocuğun bir kültür içine doğduğu gerçeğinden hareketle, medeniyetin çocuk açılımına ve yorumuna ulaşarak, medeniyet fikriyle insan yetiştirme anlayışına yönelmeliyiz. “Çocuk’ta Buluşma”nın ilk anlamlarından biri de budur. Medeniyet merkezli çocuk bakışı; bizi, çocuğu soyut bir varlık olarak algılamak yerine, çocuğa verilen değeri anlamamızı kolaylaştırabilir. Çocuk sorunlarını çözemeyişimizin nedeni ise, çocuğu soyut düzeyde anlamaya çalışan bir zihni yapıda oluşumuzdur. Çocuğa gerçekçi yöneliş ise yaşadığı toplumda ve dünyada onun gerçeğine sahip çıkmakla mümkün olabilir.

Çocuk Hakları Okulu’nu, Çocuk Vakfı Kültürevi’ndeki çocuk buluşması ile açtık. Çocukların ve yetişkinlerin selamlama konuşmaları umudumuzu çoğalttı. Ahmet Emre Bilgili, Yusuf Ahmet Kulca, Yalvaç Ural, Betül Onursal, Asiye Nuhoğlu, Turan Oflazoğlu, Hüseyin Hatemi, Osman Kehri, Turgut Cansever, Kürşat Bumin, Aydın Gülan, Mevlâna İdris Zengin, Ömer Erdem, Cevdet Karal, Yusuf Altıntaş, Hikmet Güryıldız, Yahya Yıldız, Nazif Ülgen, Necdet Yılmaz buluşmayı şenlendirdi. Çocukların selamlama konuşmaları içinde en duygulu olanı Sakarya’dan buluşmaya katılan Aslı Ceren Kayabaş’ın konuşmasıydı. İstanbul Çocuk Meclisi temsilcisi ise büyüklere meydan okudu: Son cümlesi şuydu: *İşimize burnunuzu sokmayın!* Sokakta yaşayan çocuklarımızın talepleri ise içimizi acıtan cümlelerden oluşuyordu. Yunus Emre Bilgili her zaman olduğu gibi yine zekice bir konuşma yaptı. Ömer Erdem, Fazıl Hüsnü Dağlarca’nın, *Dünya’nın Bütün Çocuklarına Karşı Yazılmıştır*, şiiri ile seslendi çocuklara.

Gölbaşı, 22 Kasım 1999

Hava kararmak üzereyken Çankaya’ya doğru ilerliyoruz. Cumhurbaşkanlığı Köşkü’ne 5 numaralı kapıdan içeri girerken çocukları getiren otobüslerle karşılaştık. Bu tür göstermelik toplantılardan sonuç alınamayacağını bilmeyen yok artık. Çocuğa dair yakıcı soruları sormayan Türkiye’nin bu alanda dönüşüm yapması imkânsız gibi.

Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin sihirli değnek olmadığını herkes çok iyi biliyor. Biz henüz Sözleşmeyi bile tanıtamadık çocuklarımıza ve yetişkinlerimize. Yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarını sürekli masaya yatırıyoruz. Çiğnenmiş sakızdan sakız imal etmek gibi bir şey bu. Millî Eğitim

Bakanı zorunlu eğitimin on iki yıla çıkarılmasından söz edince toplantının amacı ortaya çıkmış oldu.

Günün en mühim, en müthiş, en yaman felsefi cümlesini ise Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel söyledi: “Çocuklar dünyaya çıplak gelir!”... Arka sıradaki çocuklardan biri, “Hayır kral çıplak” diye seslendi. Bu çocuğun adı Akın’dı. Yanındaki çocuk biraz da kızarak, “Yuf!” dedi. Kime? Çocuklara armağan getirmeyen krala. Çocuklar kreşten getirilmişti. Bana verilen çiçeği çocuklara uzattım. Cumhurbaşkanı en iyi bildiği şeyi yaparak rakamlardan söz etti. Pedagojik boyuttan uzak rakamlardan. Kalkınma hızından. Yoksulluktan. Çocukları eşit imkânlarla yaşatmaktan. Salon bürokrat dolu. Çocuklar döşeme üzerinde koşuştururken UNICEF Türkiye Temsilcisi Philippe Heffinck konuşuyordu. Niçin geldim bu toplantıya? Sorusunu birkaç defa sordum kendime.

Nişantaşı, 27 Kasım 1999

Bugün, Çocuk Hakları Okulu’nun ilk konferansında Teoman Duralı’yı, İnsana Bakışın Felsefi Temelleri, konulu konferansta dinleyince sevincim ve umudum tazelendi. Mekânın küçük oluşuna rağmen ilgi yüksek düzeyde oldu.

Teoman Duralı, pür dikkat bir zekâ ve hitâbeti ile ruhlarımızı mayaladı: *İnsan, toplum içine doğar. Birtakım istidatlarımız var ama, boş levha olarak dünyaya geliriz. Ateşleyici toplumdur. İnsanlaşmanın en büyük belirleyicisi ise eğitim ve öğretindir. Beşer, ancak eğitim ve öğretimle insanlaşır. İnsan dünyaya yaşamaya hazırlıksız olarak gelir. Yaşamaya hazırlanırsa gelişir. İnsanın toplumsallaşmadan biyolojik varlığı ile ayakta kalması imkânsızlaşır. Toplum dışından insanlaşması ise mümkün değildir. İnsanlaşmanın başlangıcı da eğitimledir. Âdem’in insanlaşması eğitimle başlar. Eğitim sevgi ve şefkatle ilgilidir. Sevgi hâlesi içinde nasıl ve niçinle hayatı anlamlandırmaya çalışıyor, aklımızla bağlıyor ve yorumlayabiliyoruz. İnsanca yaşamanın mekânizması ahlâktır. Ahlâkın amacı ise anlamlandırma ve değerlendirme. İnsan da anlamlandırma ve değerlendirmedir. İnsan anlamlandırma ve değerlendirme olmadan varolamaz. İnsanın en önemli belirleyicisi olduğu gibi felsefenin de belirleyicisi akıldır. Felsefeler ya dine bağlı kalmışlardır ya da dinle ters düşmüşlerdir. İnsanın içinde bir konuşma sürer gider. Din açısından monolog yoktur diyalog vardır. Kargaşayı anlamlandırmayı akıl düzeni ile gerçekleştirebiliriz. Bir gâye olmadan varlık bütünlüğü olmaz. İnsanın yaratılmasındaki gâye âlemin yaratılış surlarını öğrenmektir. Bedenlenmeden önce öğrendiklerimizi hatırlıyoruz. Hatırlatmayı ilk öğreten de annedir. Toplum anne üzerine inşâ edilir. Kadın erkeğe göre üstündür. Ahlâkın aslı dayanışmadır. (Bu cümle ruhumu özetliyor.) Yaşaması ise sadakâttir. Sadakâtin ikizi hürriyettir. Hür olmayan varlık sadakât gösteremez. Sa-*

dakât, insanı ve hayatı kendi tercihimizle vakfetmektir. (Ruhumun resmi olan ikinci cümle de bu.) Niçin dünyaya geldim? Bu sorunun cevabı dünyada bir görevim vardır, olmalıdır. Hayat, ödevlerin yerine getirilmesidir. Ödevini yerine getiren insan misyon insanıdır. Ödevini yerine getirmeyene eşit davranamazsınız. Eşitliğin sağlanması adalete göre düzenlenir. Herkesi aynı düzene ve boyuta göre düzenleyemeyiz. Ceza ve mükâfat adaletle sağlanır. Bugünkü dünya sistemi ahlâkı dışlamıştır. Rekâbet sadakâti ortadan kaldırmıştır. Bir eylem varlığıdır insan. Düşünerek hareketlerimizi belirleriz. En önemli eylem varlığımız ise hafızamızdır. Hafızamızın kaybı koma hâlidir. Toplumsal hafızanın kaybı ise toplumsal koma hâli. Eğitim, toplumsal kimliğin öğretilmesi sürecidir. Anlamli değer ancak kimlikte üretilir. Üretimden düşen ölmeden ölmüş sayılır. Kimlik birşeyleri ortaya koyabilme, bunları gerçekleştirme gücü ve irâdesidir. İnsan, sorun karşısında üzerinde düşünülmüş çözümleri bulabilmediği oranda rolünü yerine getirir.

Teoman Duralı'nın insan yorumunun genç insanları etkilediği kesin. İnsana ve hayata dair şifreleri öğrenmek ve onları kullanmayı başarmak. Asıl ödev bu değil mi zaten?

Nişantaşı, 4 Aralık 1999

Bugün Çocuk Hakları Okulu'nda Hüseyin Hatemi'nin çocuk yorumunu dinledik: *Esasen hepimiz çocuğuz. Yaratıcı, yani esas öğretici karşısında çocuk olduğumuzu her gün hatırlamalıyız. İnsanın ilk fark edeceği hakikat bilgisi de bu. Temel değerler bütünü evrenselidir. Evrensel değerler evrensel ahlâkı teşkil eder. Allah insanı evrensel tabii hukuk ve ahlâk anlayışı üzerine yaratmıştır. Çocuk Hakları, konusu gibi kıssa-yı canândır. Bütün insanlık aynı fitrat üzerine yaratılmıştır. Çocuğun dünyaya geldiği aile ve dil çevresindeki fark yani çeşitlilik, zenginliktir. Hayatın çekirdeği olan çocuğun, dünyaya gelmeden önce korku değil sevgi ve şefkate doğması gerekir. Ailenin temeli korku ve itaat olamaz. Çocuk Hakları öğretisi de evrenselidir ve yaratıcı tarafından bağışlanan doğuştan kazanılmış haklardır.*

Sosyal hak kavramı da tabii hukukun temel kavramlarından. Bu haklar, Adem'in tebliğinde ve Kur'an'da tekrarlanmaktadır. Anne ve baba, çocuklarına sevgiyi öğretirlerken anne ve babaya sevgi duyması da öğretilir. Anne ve babanın şahsiyetinde iyi eğitilmiş kişiler olması, çocuğun insan haklarına sahip olarak yetişmesi çok önemlidir. Çocuğunuzu öyle yetiştirin ki size sevgiyi ve saygıyı hiç yitirmesin. Çocuğun iyi yetişmesi için de eşler arasında sevgi ve şefkat olması gerekir. Çocukları sevin ve onlara şefkat gösterin. Çocuklara vadettiğiniz şeyleri yerine getirin. Allah'ın gazabı çocuk ve kadınların haklarını ihlâl edenler üzerinedir. Çocuğu ağır yük altında bırakmayın. Yedi yaşına kadar çevresini, tabiatı tanımaya, oyun oynamasına müsaade edin. Bu yaştan önce kaldıramayacağı yükü ona yüklemeyin. Çocu-

ğu zorlamamak esastır. Oyun bir çocuk hakkıdır. Evlâdınızı yüceltin, onlara ikram edin, saygı gösterin. Biz insanları yücelttik çağrısına uyun. Cins ayrımı yapmayan evrensel öğretiyi öğrenin. Eti senin kemiği benim anlayışı gibi körü körüne itaat etmek anlayışı da yanlıştır. “Çocuğu olan onun hatırı için onunla çocuklaşın.”

Çocuğunuza sevginizi gösterin. Çocuklarınızla çocuklaşın, oyun hakkını tanıyın, hatta onunla oyun oynayın. Bunu yaparken çocuğu şımartmamalısınız. Annem babam beni hiç öpmemi anlamında değil. Bir çocuğun gözünün ışımasına sebep olan kimse Allah uğruna ağlamış olan kimsedir. Allah sevgisi olan kimse çocuğunu yoğun olarak seven kimsedir. Çocuğu seven Allah'ı sever, çocuğu öpen kimse bağışlanır. Bu sevgide buluşursanız insanlıkta ilerler ve eğitilmiş olursunuz.

Çocuk aile yuvasından iyi eğitim kurumuna gitmelidir. Okuldan önce çocuğu eğitirseniz çocuklar elinizden çıkmaz. Çocuk eğer iyi eğitilmemişse kötü eğitimin etkisi daha da artar. Şımartmama; öpmeme, oynamama değildir. Çocukları geri zekâli ve ahmak gibi sıfatlarla azarlarsanız kompleks sahibi olmalarına neden olursunuz. Hz. Fatıma buyuruyor ki, önce komşu sonra ev. Daha fazla ihtiyacı olanların iyiliğini istemeliyiz. Sosyal duygunun ve ahlâkın zirvesi budur. Çocuklar zillete düşmeyecek şekilde eğitilmelidir.

Çocuk Hakları Sözleşmesi iyi bir metin; evrensel bir teori. İnsanlığın değişmez ortak ahlâk ilkeleri ilâhî tabii hukukta vardır. Çocuk Hakları Sözleşmesi pozitif hukuk metinleri arasından ilerleme sayılır. Eşitlik ilkesini gündeme getiriyor. Ancak hep doğum sonrasına vurgu yapıyor. Doğum öncesi cenin haklarından söz etmiyor. İnsan plânlaması meselesinde böyle bir tasarruf hakkımız yoktur. Sözleşme, doğacak çocuğun doğmasının engellenmesine hiç atıfta bulunmuyor. Vicdan ve din özgürlüğü ifadesi kullanılıyor. Ancak ana babanın çocuğa dinî eğitim verme hakkına sahip olduğuna temas edilmiyor. Anne-baba bu eğitimi vermek istemiyorsa bu çocuğa bu hakkı kim verecektir?

Çocuğun ilâhî mimarisinin manevî kozasının örülmesine kim yardımcı olacaktır? Anne-baba veya devletin görevleri bakımından açık ve tereddütleri giderecek bir düzenleme şart. Yanlış çocuk hakları anlayışları düzeltilmedikçe mutlu bir çocukluğun yaşaması imkânsızlaşır.

Hüseyin Hatemi'nin, dövme öyküsü de çocuk haklarını anlamamızı kolaylaştırıyor: Adam sırtına aslan dövmesi yaptırmak istiyor. İlk iğneden canı yanıyor. Orası kalsın, diyor. Baş kısmı yapılamıyor. İkinci iğne de acıtıyor. Kalsın, dediği yer ayaklar. Üçüncü iğne kuyruk kısmında. Ona da dayanmıyor adam. Başsız ayaksız kuyruksuz bir aslan dövmesi ise ne işe yarar. Türkiye'nin çocuk politikası sırtına aslan dövmesi yaptırmak isteyen adamın tutumuna benziyor. Ne bütüncül bir politikamız var ne de parçalardan biri iyi durumda.

Nişantaşı, 19 Ocak 2000

Bugün, Çocuk Hakları Okulu'nun Çocuk Platformu'nu oluşturduk. Yunus Emre Bilgili, çocuklar adına kısa ve sofistike ve kısa konuştu: *Biz dünyayı yönetiriz. Bize güvenin yeter.*

Nişantaşı, 22 Ocak 2000

Çocuk Hakları Okulu'nun bugünkü açık oturumu Türkiye'de alanında ilkti: *Dinlerin ve Medeniyetlerin Çocuğa Bakışı*. Alt başlığı ise, *çocuklar için ortak iyi*, olarak belirlemiştik.

Dinlerin temsilcileri, peygamberlerin geliş sırasına göre konuştu. Yusuf Altıntaş, Müsevî çocuk geleneğini çocukluk tarihi ile ilişkilendirerek yorumladı. On Emir'de ilk önce Tanrısal irade şöyle seslenir: *Baba ve Annene hürmet et. Ta ki, Rab Tanrı'nın sana vermekte olduğu toprakta ömrün uzun olsun. Bu emir aynı zamanda ataerkil toplumsal gelenek tarafından onaylanır ve dinî bir kurala dönüşür. Müsevî dinî sisteminde çocuk, gerek babayla anne için, gerekse din uluları ve toplum görevlileri için iyice öğretilip eğitilmesi gereken, geleceğin mirasçısı insan yavrusudur. Geleceğin toplumsal yapısı ise iyi yetiştirilmiş evlatlar üzerine yapılandırılacaktır. Bu nedenle de çocuğun eğitimi konusunda hiçbir özveriden kaçınılmaz. Altıntaş'a göre ataerkil toplumsal yapı bir gelenek olarak devam etmektedir. Ama giderek aile, çocuk eğitimi eksenli hüviyet de kazanmaktadır. Ebeveyn ve eğitimciler toplumsal kültür adına her ne varsa, bunu, daha küçük yaşından itibaren çocuğa aktarmakla yükümlüdür. Çocuğun öğrenme ve eğitime yeteneklerinin geliştirilmesi, daha küçük yaşından itibaren yerine getirilme görevi, anne ve babaya aittir. Musevî çocuk eğitimi geleneği çocuğu öğrenme ve eğitime yetenekleri bakımından zeki, haylaz, sıradan ve kaygısız çocuk olmak üzere dört kategoriye ayırır; her bir kategorideki çocuğun eğitimi için ayrı yöntemler geliştirir ve uygular. Bu eğitim sırasında çocuğun merakını ve tecessüsünü tahrik etmek ve onu soru sormaya yönlendirmek, temel eksen niteliğindedir. Anne, şablon olarak; çocuk doğru hayat biçimini yani töreyi babasından öğrenecek ama annesinin dinini terk etmeyecektir. Eski Ahit içinde yer alan 31 bab'lık "Süleyman'ın Meselleri" başlıklı ve Kral Süleyman tarafından kaleme alınan, oğluna hitaben yazmış bulunduğu öğütler, hikmet dolu ahlâk telkin eden metinlerdir ve Musevî çocuk öğretisinin en belirgin töre reçeteleridir. Musevî eğitimciliği, çocuğu hayatın ilk evrelerinden itibaren ebedî öğrenci olarak kalabilme-ye hazırlar. Bu gelişme belli bir aşamadan sonra, çocuğu ve öğrenciyi bildikleri ve bilebildikleriyle değil, sorabildikleri ve sorduklarıyla değerlendirme esasını getirir. Bu süreçle "kutsal" merak ve tecessüs tahrik edilirken, çocuğa araştırmacı bir kimlik kazandırmak amacı güdüldür. Müsevî gizemciliği çocuk yaşta başlar ve ebedî öğrenci adayına "insanın tanrı katına", ancak kendisine sorduğu sorular sayesinde yükselebileceği anlatılmaya çalışılır.*

Vatikan temsilcisi Ordzio De Fredneeahi' (Namık Horosan) nin önerisi iki kavram üzerine kurulmuş bir teori gibi: *İyi bir örnek ve ahlak. Bir çocuk yetiştirmek için sağlam sütun üstünde olmayı benimseyen bu teori anne ve babayı, çocuğu daima kaygı içinde aramaya sevk ediyor. Anne ve baba iyi örnek, iyi ahlak ve iyi fikir sahibi olabilirse bunu başarabilir.*

Ortodoks geleneği temsilcisi Dr. İshak Bıçakçı, semavî dinlerin çocuğun Allah'ın emaneti olduğu ortak kabulünü esas alarak düşüncelerini açıkladı: *Çocuğun doğru karar vereceği ortamı hazırlamak görevi yetişkinlere aittir. Hayat yolunu öğretirsen ebediyen yaşayacaksın. Ölüm yolunu öğretirsen bilki öleceksin. Ailenin temelinde sevgi ve şefkat olmalıdır. Sağlıklı iletişim sevgi, güven, eşitlik ortamında gerçekleşir. Çocuğa yaşına göre ve doğruları anlayacağı şekilde eğitim vermeliyiz. Eğitim değneği kullanılırken çocuğa seçme hakkı tanınmalıdır.*

İbrahim Cânan ise İslâmî antropolojide çocuk-büyük ayırımının ciddi temel farklarına dikkat çekti: *İslam'da çocuk yalnızca aklı ve hukukî plânlarda büyüklerden farklı tutulmaz; çocukların psikolojik, ruhî ve dinî pek çok planda büyüklerden farklı oldukları da kabul edilir. İslam geleneğinde süt evresinin bitiminde çocuk eğitimi başlar. Konuşma evresi çocukluğun kozasının örüldüğü ilk evredir. Altı yaşına kadar çocuk dövülmez. Çünkü çocuk dayanın terbiye yönünü anlayamaz. Çocuk temyiz evresinde, beş altı yaşlarında iyiliği ve kötülüğü ayırdedebilir. İstiğna evresinde ihtiyaçlarını kendi başına giderebilir. Bu evreye kadar çocuğun eğitimi annenin görevidir. Mürâhık evresi dokuz on yaşlarını kapsar. Çocuğa şefkatle ve merhametle bakılması çocuk hakkıdır. Büyüklerin çocuklarla çocuklaşması övülmüştür. Çocuğun yedi sekiz yaşa kadar aile içinde terbiye edilmesi gerekir. İslam geleneğinde hayatının korunması, evleneceği yaşa kadar bir aile tarafından yetiştirilmesi, malının eksiltilmemesi, rüşte ermiş ve olgunlaşmışsa malının teslim edilmesi önemli ilkelerdir. Çocukların din eğitimi almasından aile sorumludur. Yaşına göre içinde yaşadığı toplumun geleneği çocuğa dinî değerleri ve iyi bir meslek öğretilir. Buluş öncesinde çocuk hayata hazırlanmalıdır. Bunun dışında çalıştırılması yasaktır ve kazancı anne-babaya haramdır. Bizde ilk defa II. Mahmut zamanında çocukların çalıştırılmayacağına dair ferman çıkarıldı. Her türlü çocuk istismarı ve sömürsü yasaktır. Çocuk kimsesizse ona bir veli bulunur. Eğitim erken yaşta başlatılır. Çocukların korunmaları şarttır ve öldürülmeleri yasaktır. Bir gemide çocuklar varsa batırılmaz. Bir kale kuşatılmışsa ve kalede çocuk olduğu bilirse bombalanmaz. Çocuk hakkı deyince aileyi yani yetişkini ilgilendiren haklar da anlaşılır.*

Yusuf Altıntaş'ın iki kere tekrarladığı cümleyi tekrar olarak buraya kaydediyorum: *Ödevlerimizi bilirsek çocukların haklarını da biliriz...*

Nişantaşı, 29 Ocak 2000

Çocuk Hakları Okulu'nun konferanslarından birinde Aydın Gülân'ı dinledik: *Çocuğun Görüşününün Alınması; Katılım İlkesi. Çocuk üzerine düşünmeye*

başladığımızı müjdeliyorum. CHO öğrencilerinin gün geçtikçe soru sormaya başlamaları da umut verici.

Nişantaşı, 20 Mart 2001

Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu bugün kuruldu. Koordinatörlüğe Oğuz Polat, yetişkin sözcülüğüne Necdet Neydim ve bendeniz seçildik. Koalisyon, sivil toplum kuruluşlarından oluşuyor. Sağlık, eğitim, hukuk, çocuk ihmali ve istismarı alanında uzmanlaşmış

STK'lar çocuk hakları savunuculuğu yapacak. Koalisyondan beklenti büyük. Çocuk Hükümeti gibi çalışacağı vurgusu ise çok abartılı. Dün gece yazdığım ve kabul edilen *Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu Gönüllü Çocuk Ortaklığı Bildirisi* şöyle:

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel ölçütü olan çocuğun yüksek yararının önceliği temelinde, yaşama, gelişme ve korunma hakkı, çocuğun görüşünün alınması ve çocuğa karşı her tür ayrımcılığın önlenmesi ilkelerini esas alarak, birey ve Sivil Toplum Kuruluşları olarak bize yüklediği sosyal duygu ve yüksek sorumluluktan hareketle; sorumluluğun yalnızca Sözleşmeyi imzalayan Devletlerde değil herkeste olduğunun bilincinde olarak; oluşturduğumuz gönüllü ortaklık çerçevesinde; doğan her çocuğun güzel bir dünyada yaşama hakkına sahip olduğunu ve geleceği yenilediğini kabul ederek; hiçbir çocuğu dışarıda bırakmadan ve her çocuğun hayata mümkün olabilecek en iyi başlangıcı yapabilmesini sağlayacak bilgi, kaynak ve yasal zorunlulukları aşmak için çalışarak; bütün çocukların onurunun, güvenliğinin, refahının ve kendini gerçekleştirme hakkının sağlandığı bir dünyaya ailenin, toplumun ve kültürün biricik öznesi olan çocuklarla birlikte ulaşmayı öncelikli çocuk ödevi bilerek; çocuk'ta ve çocuk gerçeğinde buluşarak, çocuğa yönelerek, çocuk sorunlarına ve çözüm arayışlarına odaklanarak; yeni binyılda ülkemiz ve dünya çocuklarının adaleti, eşitliği, barışı, mutluluğu ve esenliği için çalışacağımıza bütün kalbimizle söz veriyoruz.

Türkiye Çocuk Hakları Gönüllü Çocuk Ortaklığı Bildirisi'ni çocuk alanında uzman 37 STK kabul etti. Koalisyon ülke ölçekli örgütlenmeyi, iletişim ağı kurulmasını, hükümet kuruluşları, yerel yönetimler ve STK'lar arasında iş birliğini öngörüyor. Yedi koordinatörlükten oluşan ve 31 Aralık 2001 tarihine kadar görev yapacak koalisyonda Çocuk Koordinatörlüğü'nü 10 yaşındaki Rifat Cankat, Çocuk Komitesi Sözcülüğünü ilse Egemen Bakırcı ve Asiye Zengin yapacak.

**TÜRKİYE
ÇOCUK HAKLARI KOALİSYONU**

Nişantaşı, 21 Mart 2001

Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu Yetişkin Sözcüsü olarak bugün yaptığım ilk yazılı açıklama şöyle:

Türkiye'nin birinci ve öncelikli gündemi çocuk'tur. Çocuğu merkeze alarak toplumsal çocukluk politikalarının belirlenmesi ilk toplumsal ödevimiz olmadıkça çocuk sorunlarını çözmeye yönelemeyiz. Yeni binyılın çocuk paradigmasını oluşturmadıkça da çocuk sömürüsünü önlemek imkânsızdır.

Politika bekleyebilir, çocuk bekleyemez. Sosyal ve toplumsal sorumluluk taşıyan her insan çocuk'ta ve çocuk gerçeğinde buluşmadıkça, çocuk sorunlarına odaklanamayız. Türkiye'nin politikasız çocuk politikaları ile çocuk sorunlarının üzerini suskunluk sarmalı ile örtme alışkanlığından uzaklaşması için sorun çözmeye odaklı yeni yol haritası ile bütün çocuk sorunlarına yönelmek gerekir.

Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu, çocuklar için bir araya gelmek amacı ile kurulmuş gönüllü çocuk ortaklığıdır. Çocuk haklarının hayata geçmesi için hiçbir çocuğu dışarıda bırakmayan yaklaşımla çalışmalara öncülük edeceğiz. Toplumsal aklı çocuklar için harekete geçirmek amacı ile herkesi çocuklar için sorumluluk almaya çağırıyoruz.

Nişantaşı, 22 Mart 2001

Bu yıl, UNICEF'in öncülüğünde, *Çocuklar İçin Küresel Hareket* üst başlığı altında bir dizi çalışma yürütülüyor. *Çocuklar İçin Evet Deyin Kampanyası'nı* UNICEF Türkiye Temsilciliği Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu birlikte gerçekleştireceğiz. Mass AST Reklamcılık gönüllülük ilkesi çerçevesinde *Çocuk Başlangıçtır* sunumu hazırladı. Sunum için Oğuz Polat ile birlikte Selim Tuncer'in ajansına gittik. Metin yazarı İbrahim Akar, başı belli ancak sonu açık bir kampanya hazırlamış. *Çocuk Başlangıçtır Kampanyası'nın* ana fikri Çocuk Vakfı Çocuk Hakları Okulu'na ait. Üç uzun görüşme ile altı haftada bu sonuca ulaşabildik.

Tarabya, 7 Ekim 2002

Temiz ve saf doğar insan; fakat sorumlu doğar. Çocuğa yaratılışına uygun bir hayatı nasıl öğreneceği ve yaşayacağı öğretilirse insana mutlu yaşar. Aslında ebedî bir öğrencidir insan. Ezelde verilmiş haklarını hayata geçirmeyi hak etmesi ve ezelden bağışlananın yol haritasını doğru okuması Tanrı'nın sesini duymasına bağlıdır. Ezeli saflığını korumaya adanmak ise insanın en anlamlı ilk ödevidir. Bu ilk ödevi çocuğa giden yolu gösteren pusulayı fark edenler başarabilir. Ne yazık ki dünya, ne safiyetin ne de çocuğu işaret eden

pusulanın peşinde. İnsanlığın en eski alışkanlığı olan çocuğu ertelemek sarmalı, çocuğa öncelik verecek sadakat ahlâkını kuşanmakla çözülebilir.

Nişantaşı, 11 Ekim 2002

İnsan hakları için ardışık iki ana soru: İnsan Hakları, doğuştan kazanılmış haklar mıdır? Yoksa zamanla kazanılmış haklar mıdır? Modern dünyada insan hakları savunuculuğu ile ilgili egemen anlayış Batı merkezlidir. *Magna Carta*, *Fransız Yurttaşlar Beyannamesi*, *Virjinya Amerikan İnsan Hakları Beyannamesi* ve *BM İnsan Hakları Beyannamesi* yanında, temel hak ve hürriyetlerin koruma ve kollanmasına üye ülkelerin riayet edip etmediklerini denetlemek amacı ile oluşturulan *Avrupa Konseyi*'nin yaklaşımı ile *BM İnsan Hakları Beyannamesi*'nin içeriği ve paradigması ana felsefe olarak aynıdır.

İnsan haklarının doğuştan kazanılmış haklar olduğu tezinde ise pozitif hukukçular ile vahye dayalı hukukçular birleşmişlerdir. İnsan hakları doktrini gibi çocuk hakları paradigmasının kavramlaştırmasına ise Batı kültürü egemendir. İnsan hakları doktrini tek modern Batı uygarlığı merkezli ve seküler zihniyete dayalı bir anlayışa dayanmaktadır. Batı dışı medeniyetler yeni binyılda önceki yüzyılın köklü hesaplaşmasını gerçekleştirebilecek mi? Bu, her şeyden önce Batı dışı medeniyetlerin yükselteceği sese bağlıdır.

Nişantaşı, 14 Ekim 2002

UNICEF Türkiye Temsilcisi Edmond McLouphney'e yazdığım mektubu gönderdim. UNICEF ile ilk defa bu yılın Ocak ayında iletişim kurabildik. *Çocuklar İçin Evet Deyin!* kampanyası nedeniyle hazırladığımız gazete ilanları ve "*Çocuk Başlangıçtır*" kampanyası sürecinde başlayan bu temasın niçin kısa sürdüğünü mektupta izah ettim.

UNICEF Türkiye Temsilciliği, Türkiye'de kurulduğu 1952'den bu yana bu alanda çalışmalar yapan kuruluşlar arasında ayırım yapıyor. Çocuk Vakfı bu 'ayrıcılık STK'lar arasında yer almadığı için rahatsız değiliz. İlk temasta yaşanan bir 'iletişim kazası' nedeniyle de açılan küçük pencere kapanıverdi. 'İletişim kazası' dediğim de şu: Hazırladığımız gazete ilanı Çocuk Vakfı, Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu, UNICEF logolarıyla 23 Nisan 2001'de ulusal gazetelerde yayımlanacaktı. İlanda, sanal ortamda göğsüne iliştirilmiş kancalı iğneli nazar boncuğu olan bir bebek fotoğrafının yer alması kararlaştırılmıştı. Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu Koordinatörü Oğuz Polat, UNICEF Türkiye Temsilcisi Heffinck'le görüşmüş ve ilanın yayınına karar verildiği hâlde, iletişim sorumlusu Sema Hosta'nın aynı

Türkiye, çocuklar için hayram kutlayan tek ülke. Her yıl 23 Nisan'da "geleceğimizin garantisi" çocuklar, Cumhuriyetimizin kutluğuna, Başbakanlık koltuğuna oturuyorlar. Flaşlar patlıyor, güzel şeyler söyleniyor. Tören bitince, bütün ülke sürüp giden gerçekleri dinliyor: 9 milyon çocuk yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Her 1000 çocuktan 52'si beş yaşına varmadan ölüyor. Geçen yıl aile içi

şiddet nedeniyle evini terk eden çocuk sayısı 3000, suçla itilen ve sanık sandalyesine oturan çocuk sayısı 6000'e yakın. Bunlar gerçekçi, çapkın gözülemlenir kamu. Dünyada çocuk hayram kutlayan tek ülke, nüfusunun 542'ini oluşturan çocuklarının değeriylebilir. kademe tüm diğer sorunların çözümünden sonraya bırakıyor. 2001'de sosyal politikalarını gözden geçiren ülke yönetimi,

Türkiye çocuklarının sorunlarını yanıtlan ve gerçek anlamıyla ele almayı davet ediyoruz. Hükümeti, yürütmesini ve uluslararası ihtiyaçlarını karşılayacak toplumsal çocukluk projesi için işbirliğine çağırıyoruz. Çocuklardan, onlara müdahale çocukluk sorunlarını çözmede yardımcı olmaya gösteriler için biz bağışlarımızı sunuyoruz. 23 Nisan kutlu olsun!

Umut var... ve hep olacak!
Çocuk Yaşın Zeker 16 Nis: 17 Nisan/2019
Tel: 00312 240 23 80 240 41 16 Faks: 00312 239 01 22
www.cocukhaklari.org.tr e-posta: cchak_cchak@cumhuriyet.gov.tr

görüştü olmadığı gerekçesi ve ısrarıyla ilanın yayınına iki gün kala UNICEF logosunun ilandan çıkarılmasının talep edilmesi bardağı taşıran son damla oldu. İlan, UNICEF'in logosu çıkarılarak 23 Nisan günü 13 ulusal gazetede yayımlandı. O günden bu yana UNICEF Türkiye Temsilciliği ile hiçbir iletişim kurmadık. Yeni temsilci McLoughney'e gönderdiğimiz mektupla sorduğum soru şu: Neden sanal ortamda iliştilmiş kancalı iğne bahane edildi? Aslında bu sorunun cevabını biliyoruz. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'na bağlı birimler hakkında niçin güven duymadığımız ise bu sorunun da cevabıdır.

Güre, 8 Temmuz 2005

Çocukluk insanın bir defaya mahsus yaşadığı özel dönemidir. Çocukluğunu yaşayamadan büyüyenlerin çocukluğu kısa sürer. Bazıları da çocukluğu hiç yaşayamadan yetişkinliğe geçer. A. Cettereau, 18. yüzyıldan itibaren burjuvazinin "çocuksu saflık" kültürüyle çok erken olgunlaşmış işçi çocuklarını okul birleştirdi, diyor. Batı'da çocukların aileye bağımlı duruma gelmesini sağlayan bu süreç sonunda işçi çocukları da çocuklaştı. Çocukların "kimliksiz kitle bileşeni" olmaları ise, Leila Ber'in yorumu ile "devlet" tarafından kurgulandı. Çocukluk tarihinin en temel hipotezlerinden biri olan çocukluğun keşfedilmesi de bu kurguya imkân sağladı.

Batı, çocuğa karşı niçin bu kadar mesafeli davrandı? Bu sorunun cevabını kısmen kadim felsefe öncülerinin anlayışlarında bulabiliriz. Aristo'ya göre çocuk eksiktir. Montaigne, kaç çocuğu olduğunu bile bilmiyordu. Merhametsiz olduğundan mı? Çocuk düşüncesi ve sevgisi gelişmediğinden insanlık çağlar boyu çocuğa karşı duyarsız kaldı. Burjuva, çocuğu önce eve geri getirmiş, sonra da okula teslim etmişti. Böylece çocuk, küçültülmüş bir yetişkin modeline dönüşürken, yetişkin de çocuklaşmış yetişkin olarak biçimleniyordu. Modern çocukluk ve yetişkinlik paradigmasının kültürel temeli de böylece atılmış oluyordu. Modern çocuk ve yetişkin kültürünün hakim, etkileyici ve dönüştürücü yönüne karşılık, Batı dışındaki medeniyetlerin çocuk okumasına yöneldiği zaman dünya çocukları kuşatmadan kurtarabilir. Bu ana fikrin hayata geçmesi mümkün müdür? Bu sorunun cevabı uzak bir yerde değil; medeniyetlerin savunma hattı geliştirmesine bağlıdır. Bu amaçla Dünya Çocuk Elçiliği Birliği'nin kurulmasını gündeme almak gerekecek.

Tarabya, 10 Ocak 2009

Çocuk Vakfı Kültürevi'ndeki Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu temsilcileriyle buluşmamızda çocuk gündemi üzerine Oğuz Polat ve UNICEF Türkiye Temsilcisi Reza Hossaini konuştu. Çocuk hakları savunucularıyla niçin yol alınmadığını bir kez daha sorguladık. Tüzel kişilik olarak, devletten bağımsız ve özerk yapıda Türkiye Çocuk (Hakları) Konseyi kurulmasını önersem de ilgi gösteren olmadı. Ne yazık ki, Türkiye'de çocuk konusu kurumlar üzerinden değil kişilerin kanaatleri ve çabaları ekseninde konuşuluyor ve tartışılıyor. Bunun nedeni, güç koşullardaki aile ve çocuk sorunlarının sistem merkezli değil sonuç odaklı tartışılmasıdır.

Yıllar içinde çok şey değişmiş gibi görünse de değişen dünya gerçeğine karşın çocuk gerçeği değişmemiştir. Türkiye, bu dar kavşakta beklemekten yorulduğunu fark edenlerin çoğalmasıyla sıradanlıktan kurtulabilir.

Tarabya, 3 Temmuz 2009

Dünün yorgunluğunun nedeni gece uyuyamamış olmamdı. Dün, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü İsmail Barış Bey iki kez aradı. İlk konuşmada yorulmuştum zaten. Ocak ayında *II. Ulusal Çocuk Raporu*'nu istemiştim. İsmail Bey hemen göndereceğini söylemişti. Rapor gelmeyince bir yazı gönderdik. Aramasının nedeni buymuş! Dışişleri Bakanlığı, raporun kimseye verilemeyeceği notunu iletmış. Gizli bir belge değil bu, dedim. İsmail Bey, ikinci vakti arayınca bazı eksiklikleri nedeniyle raporun geri gönderildiğini de öğrenmiş oldum. İlk ulusal rapor

Bülent İlik'in SHÇEK Genel Müdürü olduğu dönemde geniş bir katılımı hazırlanmıştı. Nedense ikinci rapor için kapımızı çalan olmadı. Sonuç, 2001-2006 raporu hâlâ tamamlanamamış (!)

BM Çocuk Hakları Komitesi'ne alternatif rapor hazırlanması için de önce resmi raporun hazırlanması gerekiyor. 2009'un ilk yarısı geride kaldı. İki buçuk yıl bekletilen bir rapor taslağı var ve o da ortada kalmış durumda. Bu rapor Avrupa Birliğı müzakere başlıklarıyla da ilgilidir. Tek başına bir iktidar yönetiyor Türkiye'yi. Bu süre içinde çocuk alanında onca yenilikler yapıldı. Ancak, aile ve çocuk, özellikle de güç koşullardaki çocuklarla ilgili yapılanları ifade etmekte iktidar partisinin ve Hükümetin aciziyeti var. Bu siyasi heyet, güncel siyaset ve siyasi gündemin yoğunluğu içinde sosyal açılımları ve iyileşmeleri de fark ettirecek bir yaklaşım geliştiremedi... Çocuk Vakfı, *Aile ve Çocuk Bakanlığı'nın* kurulmasını üç kez önerdi. 2003'te Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın isteğı üzerine *Aile ve Çocuk Müsteşarlığı'nın* kuruluşu gerekçesini ve modelini de hazırladık. Dönemin Başbakanlık müsteşarı Ömer Dinçer, *Aile Araştırma Kurumu'nun* daha sınırlı bir yapı içinde *Aile ve Sosyal İşler Genel Müdürlüğü'ne* dönüşmesini sağlamakla yetindi.

1992'den bu yana ilgilendiğimiz *Özürlüler Kanunu*, yasalaştığı tarihe köklü bir adım olarak geçtiğı hâlde uygulamanın mali engellerle sınırlandırılması da akıl almaz bir durum. *Çocuk Koruma Kanunu* için on sekiz ay emek verdik; ne yazık ki dönemin *Adalet Bakanı* Cemil Çiçek, işin başında mutabakat sağladığımız *Çocuk Adalet Sisteminin* kurulmasına önayak olmadı; çok sınırlı iyileştirmelerle ve ceza hukuku anlayışıyla sınırlı 5395 sayılı *Çocuk Koruma Kanunu* yasalaşınca bu konu da askıda kaldı. Beş bakanın koordinasyonunda, çalışan ve sokaktaki çocuklarla ilgili çalışmadan Başbakanın talimatına rağmen henüz sonuç alınamadı. *TBMM Çocuğa Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu* gece fil tarifi yapar gibi bir rapor hazırlamakla yetindi.

Yirmi yıldır savunduğumuz 0-18 yaş çocuk grubunun sağlık açısından sosyal güvenlik kurumu kapsamına alınması ise sosyal boyutu olan çok önemli bir adımdır. Ne yazık ki bu çalışmalar önceden düşünülmüş, öngörülmüş, hazırlıkları yapılmış bir sürecin değil, gündemin arka sıralarından itilivermiş hâlâ ham, çoğu değer üretiminden yoksun sosyal politika ürünleridir. Uzunca bir süredir aile ve çocuğa yönelik hizmetlerin sosyal koruma hukuku kapsamında ülke ölçekli koordine edilmesi için henüz hiçbir hazırlık yapılamamıştır.

Nişantaşı, 22 Ocak 2010

1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi hazırlıkları nedeniyle on üç ay boyunca can sıkıcı çok şey yaşadım. Yoruldum ve yorgunum. Kongrenin

ilk cümlesinden bugüne kadar her aşaması için özen gösterdim. Çocuk bildiri sonuçlarını açıkladıktan sonra birkaç anne-baba ve öğretmen, aşırı beklenti içine girdikleri için sitem ettiler. Yetişkin bildirileri listesinde adı olmayan üç kişinin tepkisi ise anlaşılır gibi değildi. En üzücü olanı ise sosyal hizmet uzmanı Cemil Paslı'nın nezakete sığmayan, hattâ hakaret içeren iki açıklaması oldu. Şu cümlesini kaydetmekle yetiniyorum: *Çocuk Vakfı Başkanı olarak bir çocuğun hayatında din bu kadar mı yer almalı?* Bu soruyu, *Yetiştirme Yurdu ve Yuva Çocuklarının Din Eğitimi Alma Hakkı*, başlıklı bildiri özeti kabul edildiği hâlde, bildirisinin kabul edilenler listesinde yer almaması nedeniyle soruyor. Gönderdiği bildiri inceleme sonucu uygun bulunmamıştı. Üç ilahiyatçının ortak görüşü doğrultusunda ortaya çıkan sonuç kendisine iletildiği hâlde ithamı ise gerçekten incitici. Bilim ve Değerlendirme Kurulu'nda on ilahiyatçının yer aldığı bir Çocuk Hakları Kongresi düzenliyoruz. Kongreyi beş yüz seksen beş ilahiyatçıya da duyurduk. Ne yazık ki ilahiyatçılar çocuk hakları bağlamında henüz öncü denebilecek çalışmalara yönelemediler. Nakille yetinmekten de hoşlanıyorlar. Otuz beş yılda çocuk haklarıyla ilgilenen tek isim merhum İbrahim Cânan'dı. Merhum İbrahim Hoca ile Çocuk Vakfı'na geldiği günlerde bu konular üzerinde konuşurduk.

Ülkemizde çocuk ve din merkezli çok az yeni çalışma yapıldı. İlk önemli çalışma olan Kerim Yavuz tarafından hazırlanan *Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişimi* başlıklı doktora tezini, yirmi beş yıl önce Diyanet İşleri Başkanlığı yayımlamıştı. Kerim Hoca'nın *99 soruda Çocuk ve Din* kitabını ise 1992'de Çocuk Vakfı yayımlamıştı. Çocuk ve din konusunun açılımına yönelmek için yeni bir anlayış gerektiği kanaatindeyim.

Nişantaşı, 18 Şubat 2010

Akşam üzeri SHÇEK Genel Müdür Yardımcısı Özcan Kars aradı. Özcan Bey'e 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi için Hükümet kuruluşları ile iletişim kurmasını ve protokol metnini imzaya hazır duruma getirmesini de söyledim. Altı hafta içinde gelinen nokta bu. Kongrenin logosu, broşürü, afişi ve ilk duyuru için gerekli hazırlıklara başladık. Selim Tuncer'in Genna Ajansı, Köksal Abdurrahmanoğlu'nun Adinteractive Ajansı'ndan sonra ikinci gönüllü ortağımız oldu. 2001 yılında Türkiye Çocuk Hakları Koalisyonu, Çocuk Vakfı, UNICEF paydaşlığında gerçekleştirmeyi öngördüğümüz *Çocuk Başlangıçtır!* kampanyasını da Selim Bey'le çalışmıştık. Sosyal sorumluluk projesi bağlamındaki bu çalışmanın metin yazarlığını İbrahim Akar yapmıştı. İbrahim Bey'in iki yıl önce vefat ettiğini de bugün öğrendim.

Aradan geçen 10 yıl içinde dünyada ve Türkiye'de çok şey değişti. Ne yazık ki çocuk sorunları azalmadı, aksine daha da çoğaldı, çeşitlendi. Kongre, Hak

Temelli bir anlayış değişikliğinin gündeme alınmasına ve çocuğa önceliğin verilmesine ortam hazırlanabilirse, Türkiye, çocuk alanında yeni bir açılım yapabilir.

Tarabya, 1 Mart 2010

Sabah erken saatlerde evden çıkmayalı çok oldu. Trafiği unutmuşum. İstanbul Üniversitesi Rektörü Yunus Söylet Hocamızla görüşmeye vaktinde yetişebilmek için Tarabya'dan Beyazıt'a doğru erkenden yola çıktım. Görüşmeden tam bir saat önce üniversitenin içindeki yangın kulesinin önüne ulaştım. SHÇEK'ten Özcan Kars'ı aradım önce. Bayram nedeniyle kongre tarihini bir hafta ileri tarihe kaydıracağız. Yunus Hoca ile kongre metni ve protokolde yer alan paydaşların görevleri hususunda mutabakat sağladık. Kongrenin bazı bölümlerinin üniversitenin mekânlarında gerçekleşmesi konusu ise ortada kaldı. Üniversite, akademik destek dışında katkı veremeyecek. Çocuk Hakları Kongresi'ne talip olmayan üniversite yok ama hiçbiri maddi destek verebilecek durumda değil.

Kongre Başkanlığına Aydın Gülan Hocamızı düşünmüş olmanın isabetini bugün daha iyi anladım. Tanıyabildiğim insanlar arasında sahilliğini koruyabilen nadir insanlardan biri de Aydın Hoca'dır. Küçük oğlum Memduh Cemil'in hukuku sevmesi ve doktora karar vermesi de Aydın Hoca'nın ailemize büyük armağanıdır. Öğleden sonra kongrenin Bilim ve Değerlendirme Kurulu Üyelięi için geri bildirimde bulunmayan akademisyenleri aradım. Olcay Neyzi Hoca emekliliğini ve yorgunluğunu hatırlattı bana. Haklı. Doğan Cüceloęlu Amerika'dan yeni dönmüş. Doğan Hoca da desteğini esirgemeyecek. Halúk Yavuzer Hoca da bu çocuk ödevinde yanımızda olacak. Sevil Atavuz Hocamız dâhil kimi aradıysam teveccüh gösterdiler. Çoğu ile 30 yılı aşkın süredir tanışıklığımız var. Bu güne kadar çocuk ödevinde ne kadar yol yürümüşsem, bunu karşılıklı güvene borçluyum. Başka da bir zenginliğim yok. Hâlâ bir şeyler yapmak istiyorsam dostları yürek safında hissetmemdir.

Türkiye'nin çocukla ilgili birikimi hiç de az değil. En büyük eksiklik ise birlikte iş yapma kültürü olmayışıdır. Bu bakımdan elliyi aşkın akademisyenle Çocuk Hakları Kongresi düzenlemek bile tek başına önemlidir. Cevdet Karal'ın hâlimi anlatan sözcükleriyle günü noktalayayım: *Umut var... Ve hep olacak!*

265

Çocuk ve
Medeniyet
2019/2

Tarabya, 30 Mart 2010

Öğleden sonra SHÇEK Genel Müdürü İsmail Barış aradı. Kongreye mali kaynak temini için kısa bir değerlendirme yaptık... Kongre yayınları ön bilgi

notlarını Kongre üyelerine göndereceğiz. Okul öncesi çağı çocuklarından ergenlik dönemi evresi çocuklarına kadar çocuk hakları kültürü kitapları hazırlayacağız. Nasrettin Hoca, Keloğlan, Karagöz ile Hacivat tipleri üzerinden bir yaklaşım üzerinde çalışıyoruz; olumlu sonuç alabilirsek bu kitapları da yayımlayacağız. Okul öncesi için kukla da dikkate alınabilir. Çocuk hakları konulu şiir kitabı için yirmi beş, hikâye kitabı için de yirmi yedi çocuk kitabı yazarına mektup gönderdik. Çocuk ve çocuk konulu şiir, hikâye, deneme üçlemesi Kongrenin yetişkinlere edebiyat armağanları olacak. Yarın elli yedi şaire, kırk iki hikâyeciye ve çoğu çocuk alanında deneyimli elli iki uzmana mektup göndereceğiz.

Çocuk hakları kültürüyle ilgili 1 milyon çocuk kitabı ile 81 il, 957 ilçe ve 42 bini aşkın örgün eğitim kurumuna ulaşmayı hayal ediyoruz. Kongreye mali kaynak bulunması konusunda henüz hiçbir somut gelişme olmadı.

Tarabya, 13 Nisan 2010

Sabah önce İsmail Barış ile konuştuk. Kongreye destek arayışlarımız sürecektir. TBMM Başkanı, kongre için 50 bin TL destek sağlayacak. Rakamlardan ziyade kongrenin Meclisin himayelerinde düzenlenmiş olmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Para işlerine alışık olmadığımız için de üzerinde durmaya değmez. 1 milyon çocuk hakları kültürü kitabı için kongre kumbarasına çok daha fazla harçlık gerekir. Bize düşen hatırlatmak. Teklif yeterli, ısrar bizden uzak olsun...

Tarabya, 1 Mayıs 2010

Taksim'de 32 yıl sonra 1 Mayıs kutlandı bugün. 1977'de öldürülen 35 insana saygı için koşarak Taksim'e gitmeliydim. Bugünlerde kongrenin işleri kuşattı beni. Onca yazı yazdım. Telefon görüşmeleriyle de yoruldu. Kongre el kitaplarının editörleri belli oldu. *Engelli Çocuk ve Ergenlerin Hakları*'nı Adnan Kulaksızoğlu, *Çocuk İhmali ve İstismarı*'nı Mücahit Öztürk yayına hazırlayacak. Öğretmen ve eğitimci el kitapları yanında *Çocuk Hakları ve Medya Kitabı* için birkaç görüşme daha yapmam gerekecek. Çeviri kitaplar yayımlamak kolaylığına düşmeden, ihtiyacımız olan bilgiyi yansıtacağımız kitapları da hazırlayacağız.

Tarabya, 11 Mayıs 2010

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilk kırk maddesinin resimle yorumlanması konusunda iki ay sonra karar verebildik. Karikatür, maddelerin içeriğini

aşırı soyutlamaya doğru evirebilir. Sözleşme, esas itibarıyla yasa metni ve somut bilgileri de içeriyor. Semih Poroy, Behiç Ak, Necdet Yılmaz, Sönmez Karakurt, Osman Kehri, Sibel Demirtaş ve Ersin Şahin’le görüştüğüm sonra karikatüristleri isim listesinden çıkartmaya karar verdim. İyi de oldu. Çünkü, karikatür ve resim farklı doku, dil ve vurgulara dayandığı için albümde estetik bütünlüğü sağlayamayız. Özellikle çocuk kitabı resimleme deneyimi olan isimlerle bu çalışmayı gerçekleştireceğiz. Sözleşme’nin çocuk dostu uyarlamasını da çizerlere gönderdik. İlk geri bildirimde bulunanlar Ferit Avcı, Buket Gencer, Ayşe İnanan Alican.

Uluslararası Af Örgütü’nün 2008’de hazırladığı ve aynı yıl Mandolin Yayınları’nın yayımladığı *Herkes Özgür Doğar Resimlerle İnsan Hakları Evrensel Beyanname*si alanında iyi ve önemli bir örnek. Beyanname’nin çocuk dostu uyarlaması metin olarak kullanılmış. 30 maddeyi 28 çizer resimlemiş. *BM Çocuk Hakları Sözleşmesi*’nin 40 maddesini 40 çizerle resimleyebilirsek bu çalışma dünyada ilk örnek olacak.

Nişantaşı, 14 Mayıs 2010

Kongreyi düzenlediğimiz paydaş kurumlarda henüz hiçbir heyecan sezemedim. Hükümet Kuruluşlarını sürece dâhil etme düşüncesi *Çocuk Vakfı*’na ait. Hükümet Kuruluşlarının Kongreye yönelik “etkinlik algısı” bizi üzse de çıktığımız bu uzun yoldan geri dönmeyiz. Bugün itibarıyla üniversitelerin eğitim, hukuk, tıp, sosyoloji, psikoloji, felsefe, ilahiyat, iletişim, sosyal hizmetler, adli tıp bölümlerinin öğretim üyelerine elektronik ortamda Kongreyi duyurduk. Duyuru yaptığımız isimler şimdiden 2 bini aşmış. Tabipler Odası ve Barolara da Kongre duyurusunu gönderdik. Kongre metni, ilgili çocuk kuruluşlarına da gönderildi. *UNICEF Türkiye Temsilciliği*’ne gönderdiğimiz mektuba henüz cevap alamadık. UNICEF’in Türkiye ayağı tek renk ve benzer STK’larla ve Hükümet Kuruluşlarıyla yetinen bir anlayışın içindedir ve bu ‘Çince’ bir ayarla sürdürülüyor. Bu konuda ilişki kurdukları STK yönlendirme olduğu kadar, dıştan müdahalelerin de payı olabilir. Ne yazık ki Birleşmiş Milletler’e bağlı kuruluşların tercih ve eğilimi genel olarak bu yönde sürmektedir. Bu tespit sadece tarihe kayıt düşmek bakımından bile önemlidir.

Akşama doğru İsrail Kurulay aradı ve İstanbul Ticaret Odası’nın Kongreye 50 bin TL destek kararı aldığını söyledi. Kongrenin malî destek kozası yavaş yavaş örülecek. Kongrenin çapını geniş tutmuş olmamıza rağmen henüz amaçlarımızı gerçekleştirecek kaynağı temin edemedik. Altı ay daha çalışacağız ve umutsuz değiliz.

Nişantaşı, 2 Haziran 2010

Çocukların düşünmelerine ortam hazırlamak amacıyla kısa televizyon yapımlarının hazırlanmasını öngörmüştük. TRT Çocuk'un Koordinatörü Can Sosyal'la ilk görüşmeyi yaptık. Çocuk haklarının ölçüt ve ilkelerinden hareketle ilk çalışma yapılacak. Çocuğun yüksek yararının önceliği ölçütü çerçevesinde yaşama ve hayatta kalma, gelişme ve yeteneklerini geliştirme, korunma ve bakılma, çocuğun görüşünün alınması ve çocuğa karşı ayrımcılığın önlenmesi ilkelerine dayalı bir yapım hazırlayacağız. Çocuklar, 90 saniyelik yapımlar tasarlayacak ve yetişkinlerin kolaylaştırıcılığında çekimler yapılacak. Çocuklar grup hâlinde bu çalışmaları yürütebilecek. Program dizisinde çocuklar haklarıyla ilgili görüşlerini de açıklayabilecek. Her ay temel bir ölçüt üzerinden hazırlanacak 4 yapım TRT Çocuk'ta yayınlanacak. Bu çalışma, Kongre öncesi çocuk görüşünün alınması ve kongreye çocuk görüşünün yansıtılması bakımından da önemli bir televizyon yapımı olabilir.

Nişantaşı, 14 Haziran 2010

1653 kayıp çocuktan sonra nihayet Kayıp Çocuklar Ulusal Bilgi Sistemi Projesi Kurumlararası İş Birliği Protokolü bugün imzalanmış. Proje, kaybolan çocuklarla ilgili ulusal bilgi sisteminin kurulmasını ve kayıp çocuk bilgilerine e-Devlet üzerinden erişilmesini içeriyor. Öngörülen sistemin idarî ve adli çocuk koruma sistemi ilişkisi ise kurulmamış. Proje ile güncel bilgileri içeren veri tabanı aracılığıyla kurumlar arası iş birliği sağlanacak. Bu kadar kolay bir çalışma için niçin bu kadar zaman beklenildiğini anlamak imkânsız.

Tarabya, 18 Haziran 2010

Son birkaç yıldır üzerinde düşündüğüm sorulardan biri de şu: Türkiye için Çocuk Hakları Stratejisi mi Çocuk Politikası Stratejisi mi önceliklidir? Bu konuda konuşan çok, ancak somut adım atan yok. Genel ezber ise çocuk politikamızın olmadığı yönünde. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nden sonra ortaya konan görüşler adım atmaya yeterli olmadı. Çocuk hakları kültürünü birey, toplum ve Devlet açısından ülke ölçekli programa dönüştürebilsek de çocuk politikasına olan ihtiyaç ortadan kalkmış olmaz. Bu gece Memduh Cemil ile bu mesele üzerinde birkaç saat müzakere ettik.

Avrupa ülkelerinin çoğunda Çocuk Hakları stratejisi yok. Buna karşılık Çocuk Koruma Stratejileri ve Eylem Planları var. Çocuk hakları kültürüne öncelik veren toplumlar genel olarak bu yaklaşımı tercih ediyorlar. Çocuk

Hakları Stratejisi bütün hak alanlarını uygulama ve izleme ekseninde ortaya koyarsa bu yaklaşım aynı zamanda çocuk politikasının izini süreceği yol haritası olabilir. Çocuk politikası kavramı güncel alanı içerdiği için, yeni çocuk söylemi çerçevesinde Çocuk Hakları Stratejisi daha kavrayıcı ve kuşatıcı bir işlevi yerine getirebilir. Kongre Bilim ve Değerlendirme Kurulu Üyelerinden gelen görüşler bu açıdan açık ve seçiklikten yoksun.

I. Türkiye Çocuk Hakları Strateji ve Uygulama Planı / 2012-2016 belgesinin hazırlanması için yeni bir çalışma yapmamız gerekecek. Aile ve Çocuktan Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf ve Çocuk Haklarından sorumlu Hükümet Kuruluşu olan SHÇEK ile *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi* iş birliğinde Strateji Belgesi hazırlama sürecini hızlandırmalıyız. TÜBİTAK- TÜSSİDE bünyesinde çocuk görüşünün alınacağı bir çalıştay ve ardından ana başlıklar için odak grup çalışmalarında strateji taslağının hazırlanmasını, Kongre Genel Kurulunda sınanması ve müzakere edilmesini sağlamalıyız. Her aşamasında çocuk, sivil toplum kuruluşları ve alan uzmanlarının görüşüne başvurularak hazırlanacak bu belge Türkiye’de çocuk ve çocuk gerçeğiyle yüzleşmenin itici gücü olabilecek mi? bunun için gerçekçi ve somut önerileri içerecek bir Uygulama alanı hazırlanmasına öncelik verilmesi gerekecek.

Nişantaşı, 25 Haziran 2010

Nihayet kongre ana afişini tamamlayabildik. Ana afiş ve kongre ilanlarının zemin renginin beyaz olmasına karar verdik. Kongre ilanlarındaki siyah fotoğrafları renkli fotoğraflarla değiştireceğiz. *Elim sende!*’nin alt yazılarını da yeniden düzenledik: Alt metinler şöyle:

Eğitim: Hangi şartlar altında olursan ol seni hep gözeteceğim. Eğitim ortamının hak ettiğin gibi olmadığının farkındayım. Hayallerine kavuşman, gelişimini tamamlaman ve yeteneklerini geliştirmen için, elim sende.

Sağlık: Hangi koşullarda olursan ol, seni hep gözeteceğim. Sağlığının ihmal edildiğinin farkındayım. Sağlıklı büyümeyen, sağlığını koruyabilmen ve yaşama haklarının güvence altına alınması için, elim sende.

Güç Koşullar: Hangi şartlar altında olursan ol, seni hep gözeteceğim. Hiçbir koşulda istismar edilmeme haklarının olduğunu biliyorum. İçinde yaşadığım güç koşulları hak etmediğinin farkındayım. Seni güç koşullardan kurtarmak, iyiliğin ve esenliğin için, elim sende.

Çalışan Çocuklar: Hangi şartlar altında olursan ol, seni hep gözeteceğim. Çocukluğunu yaşayamadığının farkındayım. İş gücü olarak kullanılmaman, istismar edilmemen ve güzel günlere kavuşman için, elim sende.

Engelli Çocuklar: *Hangi şartlar altında olursan ol, seni hep gözeteceğim. İçinde bulunduğun bütün engellerin farkındayım. Yaşıtlarınla eşit koşullarda yaşayabilmen, özgürlüğün ve haklarının gerçekleşmesi için, elim sende.*

Yargılamadaki Çocuklar: *Hangi şartlar altında olursan ol, seni hep gözeteceğim. Suça itilmen ve haksızlığa uğradığının farkındayım. Her çocuğun en temel hakkı olan çocuk olma ve çocuk gibi yaşama haklarına kavuşabilmen için, elim sende.*

Kongre ilanları için Ara Güler'in fotoğrafları seçildi. *I.Hakları Çalınmış Çocuklar Konulu Kısa Film Yarışması* afişi de sonuçlandırıldı. Teşekkürler Selim Tuncer'in öncülüğünde Ajans Genna çalışanlarına...

Güre, 7 Temmuz 2010

Anayasa Mahkemesi saat 20.30'da kararını açıklamış: 24 maddenin şekil yönünden iptali ve yürütmenin durdurulması talebi reddedilmiş. Buna karşın Anayasa'nın 4'üncü maddesine dayanarak birkaç madde için Anayasa'ya uygunluk denetimi yapılmış. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi önceki içtihatlarına dayalı uygulamasını tekrarlamış oldu.

Türkiye Anayasa için 12 Eylül 2010'da referanduma gidecek. Yapılan düzenlemelerde çocukla ilgili çerçeve çok dar. Henüz, çocuk hakları anlayışına göre Anayasa'ya kuşatıcı bir yaklaşım yansıtılmadı. Kongrenin Anayasa ve Çocuk konusunda Yeni Anayasa için anayasa hukukçularına mektup gönderdik. Çocuklarla sözleşme imzalamayan toplumlar sınıfından Türkiye'yi çıkarmak için henüz yolun başındayız.

Tarabya, 3 Ağustos 2010

Kongre Başkanımız Aydın Gülan Hoca ile akşam saatlerinde bildiri özetleri, çocuk delegelerin seçilmesi, Kongrede bildiri, poster ve sözlü sunum konularını değerlendirdik. Çocuklardan el yazıları ile yazacakları bildirimleri göndermelerini isteyeceğiz. Çocuklar, beşer dakikalık sunumlar yapabilecek.

Kongrenin önemli katkılarından bir diğeri ise, akıl insanlardan oluşacak Türkiye Çocuk Konseyi'ni belirlemesi olacak. Kongrede Türkiye Çocuk Haklarını İzleme Komitesi de seçilecek ve ikinci kongreye kadar görev yapacak. Üyeler ise çocuk ve yetişkinler arasından eşit sayıda seçilecek. Sekreteryaya görevini Çocuk Vakfı üstlenecek. Bu adımlar Türkiye Çocuk Hareketi'nin örgütlenmesi ve kurumlaşması bakımından da önemli. *I. Türkiye Çocuk Hakları Strateji ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesinin hayata geçebilmesi ve izlenmesinde yapılanma ve örgütlenme modeli de geliştirilebilir.

Tarabya, 5 Ağustos 2010

Kapalı, metal rengi bir hava, nem yine yüksek. Türkiye askeri şûra kararlarıyla çalkalanıyor ve referandumda Türkiye üç parça.

Gün boyu elektronik ortamda gönderilen iletilere cevap yetiştirmeye çalıştım. Ertan Eğribel'in değerlendirmesi çok yerinde: *Türkiye'de üniversitelerin araştırma konuları ve sosyal hizmet anlayışı büyük şehirlerle sınırlı. Akademik düzeyde ilk köy çalışmaları, şehirlerin yanı başındaki zahmetsiz çalışma yapılacak büyük şehir ve köylerine yönelik yapılmıştı. Anadolu'da üniversiteler yaygınlaşsa da sosyolojik araştırmalar hemen yanı başındaki konu ve sorunlara yönelik yapılıyor...*

Ertan Hoca'nın diğer bir tespiti 2000 yılında düzenlediğimiz *I. İstanbul Çocuk Kurultayı*'nda yapılan çalışmalarla birebir örtüşüyor: Şehirlerdeki sosyolojik araştırmalar suç, asayiş, çocuklar, çevre, sağlık, yaşlılık, eğitim ve güç koşullardaki çocuklar konuları ile sınırlı. Türkiye'de köyler unutuldu. Köy araştırmaları hem pahalı hem de gereksiz görüldü. Bugün de durum aynı. Ertan Hoca'nın şu tespiti önemli: *Köye yönelik çalışmalarda genellikle 'Batı açıklamalarına' kurumsal bir yaklaşım söz konusu iken, şehirlere yönelik çalışmaların giderek uygulamalı çalışmalara dönüşmesi de ilginçtir... Cumhuriyet dönemiyle birlikte köyler modernleştikçe köydeki geleneksel ilişkilerin çözüleceği, köy-pazar ilişkisinin gelişeceği, dolayısıyla batı-kapitalist-küresel ilişkileri kaçınılmaz bir sonuç olmuştur. Köylere yönelik olan araştırmaların konu seçimi de bu varsayımı doğrulamaya yöneliktir. Ertan Hoca'ya göre bu çalışmalar, Cumhuriyet'in ilk yıllarında Osmanlılıktan vazgeçmemizi temellendirmek için yapılmıştı.*

Köyün Batılılaşma önünde bir engel ve köstek olarak görülmesi ise geri kalışımızın kaynağı olarak yoksul köy edebiyatı yapılmasına neden olmuştur. 1940'lı yıllarda başlayan ve 1970'lere kadar uzanan köy edebiyatını cesaretlendiren bu yaklaşım ilk dönem çalışmalarının sonucudur. Köy edebiyatında çocukların nasıl yer aldığını yansıtmaya bakımından, Ertan Hoca'nın şu iki cümlesini de kaydetmeliyim: *Çocuklara da bu yönde ilgi gösterilmiştir: Yüzünde sinek gezen yoksul, pis, hastalıklı çocuklar, okulsuzluk. Sahte bir duyarlılık. Sorunları çözmek değil, Batı ile olan ilişkilerimizi doğrulamak ve giderek köyleri, geleneksel ilişkileri bir engel olarak gören yaklaşımı öne çıkarmaktır amaç...*

Ertan Hoca'nın yazısında ortak noktalarımızdan birini daha fark ettim: 'Kardelenler' köylerinden koparılıp şehirlerde köksüz hâle getiriliyor. Böylece, kişisel kurtuluş öyküleriyle, çözülmesi gereken sarmalın üzeri örtülmüş oluyor. Ey kalbim, ey yurdumun sevgili insanı, sana bu modern sosyal yalanları bilmem daha nasıl anlatmalı?

Tarabya, 18 Ağustos 2010

TUSSİDE'nin Eylül-Ekim takvimi yoğunmuş. Kongre öncesi hazırlanmasını arzu ettiğimiz *I. Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi* bu durumda yetişmeyecek. SHÇEK istekli olsa da Aile ve Çocuktan Sorumlu Bakan Selma Aliye Kavaf ile şimdiye kadar hiçbir görüşmemiz olmadı. Sekreteryası üzerinden kongreyi destekledikleri bilgisi dışında ilgisini de göremedik. Bakanlıklarla da iletişim kuramadık. Siyasi iktidar aile, çocuk ve gençlik konularında mevcut yapılarla ve sosyal yardımlarla yetinmekten öte adım atabilmek için hiçbir hazırlık yapamadı.

Kongre çocuk bildiri, proje ve poster özeti önerilerinin sonuçları belli oldu. 80 bildiri özeti, 20 proje özeti ve 13 poster önerisi kabul edilmiş oldu. 1 Ekim'e kadar bildiri proje ve poster önerilerini bekleyeceğiz. Çocuklar için Kongre Rehberi de hazırladık. Kongre sonrası için zihnimde beliren ana soru şu: Kongre, yayınlar dışında amacına ulaşabilecek mi?

Tarabya, 19 Ağustos 2010

Kongrenin en iyi haberi: 12-14 Ekim 2010 tarihlerinde *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi'nin* taslağını TÜBİTAK-TÜSSİDE'nin danışmanlığında hazırlamaya başlayacağız. SHÇEK Genel Müdürü İsmail Barış TÜBİTAK Başkanı ile bugün görüşmüş. Özcan Kars'la ön çalışma için isim belirleyeceğiz. Hükümet Kuruluşlarının temsilcileri ile SHÇEK, Çocuk Vakfı iş birliğinde süreci yöneteceğiz. İlk çalışmaya 120 kişi çağrılabilir. Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu çocuk politikasının öncelikleri, uygulama ve izleme esaslarının belirlenmesi yanında, koordinasyonu etkin biçimde gerçekleştirecek yapıya da ihtiyaç var.

Yetişkin bildiri proje poster sonuçlarını 5 gün gecikmeyle açıklayabildik. Bilim ve Değerlendirme Kurulu üyelerinin değerlendirmelerindeki farklılıklar ve raporların gecikmeli ulaşması ve bazı üyelerin rapor göndermemesi ise daha üzücü oldu. Kongre için 123 bildiri yanında, 20 proje ve 20 poster özeti belirlendi.

Nişantaşı, 14 Eylül 2010

Akşam saatinde TBMM Özel Kalem Müdürü Serdar Çam'ı aradım ve Kongrenin paydaşı SHÇEK'in mali destek bulamadığını Meclis Başkanımız Mehmet Ali Şahin Bey'e bilgi notu olarak iletmesini istirham ettim. Dosyanın Başbakanlık Tanıtma Fonu'nda olduğunu, Hayati Yazıcı ile görüşülmesi gerektiğini de belirttim. Serdar Bey, Hayati Bey'in yarın Meclis Başkanı ile görüşmesi olduğunu hatırlattı. Bir iki hafta içinde

sonuç alınamazsa Kongreyi ertelemek zorunda kalacağız... Çocuk Vakfı; BM Kuruluşları, AB Fonları dâhil yurt dışından yardım ve destek kabul etmediğini açıkladığı hâlde hükümet kuruluşlarının ve STK çevresinin bu anlayışımızı yadırgadığının farkındayız.

Nişantaşı, 5 Ekim 2010

Öğle üzeri Ahmet Emre Bilgili ile Haliç Kongre Merkezi'ne gittik. Merkezin ilk işletmecisi Naci Topsakal Bey'le ikram ettiği öğle yemeğinde tanıştık. 2011'in ilk aylarında bir tarih belirleyeceğiz. Dokuz ay boyunca hâlâ kapımızı çalan olmadı. Türkiye'de çocukla ilgili ticari işler çok daha kolay. Ne zaman zihniyete dayalı bir düşünce etrafında buluşma önerilse ne ses duyuluyor ne de yapmak istedikleriniz fark ediliyor. Büyük resimdeki çocuk sarmalı ise sisler arasında. Bir rüzgâr gerekiyor sisin dağılması için. Hepimizi harekete geçirecek bir düşünce rüzgârı...

Gebze, 14 Ekim 2010

Bir güne ne çok şey sığarmış meğer! SHÇEK Genel Müdürü İsmail Barış, sabahki konuşmasında Strateji Belgesinin hayata geçirilmesi için elinden geleni yapacağını söyledi. Çocuğu etkileyen taraf olarak hükümet kuruluşlarının etkin katılımının sağlanması da tek başına önemli... Strateji çalışmasında kullanılan kavramlar, ana ve ara başlıkların sosyalbilim ve eğitimbilim temeline dayalı olması gerekir. TÜSSİDE, çoğunluğu teknoloji ve marka ağırlıklı stratejiler geliştirmiş bir kurum. Çocuk hakları için bilgi ve içeriğin eğitimbilim ve sosyalbilim eksenine oturtulması çok önemli.

TÜSSİDE Müdürü Necmettin Oktay'a stratejinin içeriğinin buna göre düzenlenmesini önerdim...

Necmettin Bey, Çocuk Hakları Stratejisi için iki soru etrafında düşünmemizi önerdi: Nerde olmak istiyoruz? Olmak istediğimiz yere nasıl ulaşacağız? Vizyon önerim uzun bir cümle: Çocuk olma ve mutlu bir çocukluğun yaşanması için hiçbir çocuğu dışta bırakmayan, çocuk hakları kültürü temelinde çocuğun, bireyin, toplumun ve devletin etkin katılımına dayalı çocuk politikasının hayata geçirildiği bir Türkiye...

Tren harekete hazır değil. Lokomotif kadar vagonlar da önemli... Çünkü stratejik amaçlar Türkiye'nin çocuk fotoğrafının nasıl çekildiği ile birebir ilgilidir.

Akşam saatlerinde çubuk makarna, makas, band, lokum ve iple kule yapma oyunu oynadık. Birinci oyunda kulemiz ayakta duramadı. İkinci kez 73 cm yüksekliğinde bir kule yapabildik. Gecenin en yüksek kulesi 123 cm oldu. Şimdiye kadar enstitüde en yüksek kuleyi okul öncesi çocuklar yapmış. Başarılarının nedeni lokumu önceden makarna çubuklarına takarak kuleyi yükseltmeleri. Demekki çocukluktan erişkinliğe geçildikçe yaratıcılık azalıyor.

Geç vakte kadar Uğur Değirmencioğlu'yla konuştuk. Uğur Hoca, Fatih Erdoğan'ın eski bir arkadaşı. Uğur Hoca, çocuk ve sanat, çocuk ve tiyatro çalışmaları da yapmış. Geç tanıdığımı üzüldüğüm bir dost, Uğur Hoca. Çocuk ödevinde hayalleri olanların bir yerde yolları buluyor. Uğur Hoca da ilgilendiği alanlarda sonuç alamamaktan yorgun düşmüş. İki yorgun düşmüşün yeni hayalleri buluşabilecek mi? Bunu da yaşayarak göreceğiz.

Gebze, 15 Ekim 2010

TÜSSİDE'den öğleden sonra ayrılacağım. Strateji çalıştayına 97 yetişkin katıldı. Hükümet Kuruluşu temsilcilerinden oluşan grupta eğitim sendikaları yanında yerel yönetim birimlerinden de katılım oldu. İstanbul Barosu dışında baro temsilcisi yoktu. Tabipler Odası'na çağrıda bulunulmuş muydu? Akademisyen katılımı da çok azdı: Prof. Dr. Emine Akyüz, Prof. Dr. Sevil Atauz, Prof. Dr. Ertan Eğribel, Prof. Dr. Adnan Kulaksızoğlu, Prof. Dr. Uğur Tekin, Prof. Dr. Gönül Balkır, Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu, Doç. Dr. Müslüm Akıncı dışında çağrılı olanların çoğu çalıştayın hafta içinde yapılmış olması nedeniyle gelemeyeceğini bildirmiş. Çağrılı 40 STK'nın çoğunluğu ise çalışmaya katıldı.

Strateji Belgesinin omurgası odak grup toplantıları ile belirlenebilir. İlk taslak için görüş ve değerlendirme süreci de başlatılabilir. Benzer bir çalışmanın çocuk görüşü için de yapılması gerekir. Ertan Eğribel Hoca olumsuzluklar üzerinden hareket edilmemesinden yana; haklı. Çocuk alanında nelerin iyi olduğu, zayıflıkların ve eksikliklerin nasıl giderileceği ve sistemin verimli duruma nasıl getirileceği daha önemli. Sağlık, eğitim, hukuk, güç koşullardaki çocuklar ve medya başlıkları altında koruyucu, önleyici sistemin genel yapısı yanında uygulama ve izleme ölçütlerinin ve ilkelerinin de belirlenmesine öncelik verilmeli. Yapısal sorunların çözümü için de model önerilerinde bulunulmasına ısrar edilmeli.

276

Çocuk ve
Medeniyet
2019/2

Strateji Belgesi için yeni yapılar ve modeller önerilebilir ancak önce sorunlu başlıkların iyileştirilmesi için Eylem Planı hazırlamakta yarar var. Strateji Belgesi Aile ve Çocuk başlığı altındaki bütün hizmetleri şemsiyesi altında toplayacak bir yapı önerilecekse bu yapının adı Aile ve Çocuk Bakanlığı olmalı.

Mustafa Ruhi Şirin

Tarabya, 17 Ekim 2010

İki gün boyunca Strateji Belgesi'nin yapısı üzerinde çalıştım. Strateji Çalıştayı Hükümet Kuruluşlarını sürece dâhil etmesi bakımından yararlı oldu. Strateji Belgesi'nin hangi yapılara dayanması gerektiği yanında, idari ve yasal düzenlemeleri de içermesi gerekir. Sözleşme çerçevesinde Ulusal İlerleme Raporları esas alınarak önceliğin çocuğa verileceği yeni dönemin paydaşları belirlenmedikçe belgenin uygulanması zor görünüyor. Çocuğun da içinde yer alacağı bir süreci harekete geçirmeliyiz. Çocuk-yetişkin birey, toplum, hükümet kuruluşları, yerel yönetimler, STK'ların paydaşlığı ve eşgüdümü örgütlü şekilde gerçekleştirilmedikçe izlenmedikçe ve denetlenmedikçe trenin yol alması imkânsızdır.

Tarabya, 13 Kasım 2010

Beş ay aradan sonra yürüyüşe çıkabildim. Az bulutlu, güneşli bir havada yürümek çocukluğumdan beri hoşuma gider. Son günlerde Çocuk Hakları Stratejisi üzerine daha yoğun düşünmeye başladım. Strateji Belgesi Hükümet Kuruluşlarıyla sınırlı kalırsa yeni kapıların açılması çok zor görünüyor. Halkın yapabilirliği yanında, çocuk-yetişkin bütün toplumun ve STK'ların etkin katılımı sağlanmadıkça da yol alamayız...

Avrupa Konseyi'nin 2009-2011 stratejisini tekrar okudum. Başlığı şöyle: *Çocuklar İçin ve Çocuklarla Birlikte Bir Avrupa İnşası*. Avrupa Konseyi politikalarında çocuk haklarının ana mesele olarak sunulması ve çocuklarla ilgili bütün faaliyetlere destek çıkılması benimsenmiş. Strateji, etkin bir koordinasyon öngörüyor. Stratejinin kriterleri üç kavramdan oluşuyor: *Etkililik, tutarlılık ve görünürlük*. Strateji Belgesi tedbir, koruma ve katılım başlıkları altında hazırlanmış. Bu üçlü tasnifi Eugeen Verhellen şöyle yorumluyor: *Her küme bir hak çerçevesini oluşturuyor: tedbir; çocuğun eğitim, sağlık, yeterli bir standartta yaşama ve sosyal koruma gibi temel ihtiyaç ve hizmetlere erişim hakları. Koruma, çocuğun kötü muamele, istismar ve sömürü gibi şiddetin her türüsünden korunma hakkı. Katılım, çocuğun sesini duyurma ve karar verme mekanizmalarında yer alma hakkı...*

Avrupa Konseyi Stratejisi'nin amacı, Avrupa Konseyi'nin bütün politika ve faaliyetlerine çocuk hakları anlayışını kazandırmak olarak özetlenebilir. Ana ilkeler ayrımcılık yapılmaması, yaşama ve büyüme hakkı, karar verme mekanizmaları için çocuğun yararının öncelenmesi ve çocukların seslerini duyurabilme hakkı. Stratejik hedefler arasında ilk sırada demokrasi, medya, aile politikaları ve sağlık var. Diğer amaçlar arasında online platform aracılığıyla stratejinin uygulanması ve çocuklarla ilgili kaynaklara erişim

olanağının sağlanması ve sivil toplum ağlarıyla bağlantının güçlendirilmesi de yer alıyor.

Avrupa Konseyi Stratejisi'nin hedefleri arasında ise adalete çocuk erişiminin desteklenmesi, çocuklara karşı her türlü şiddetin ortadan kaldırılması, çocukların topluma katılımının sağlanması, savunmasız çocuklara özel önem verilmesi konuları işlenmiş. Aile ortamından yoksun çocuklar, engelli çocuklar, yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altındaki çocuklar -özel vurgu yapılan çocuk gruplarına- öncelik verilmiş.

Strateji Belgesinin çalışma yönteminin belirlenmesinde enine boyuna çapraz çalışmalar, koordinasyon, entegre yaklaşımlar, iş birliği ve iletişim anahtar kelimeler olarak belirlenmiş. Strateji, aynı zamanda stratejik ortaklıktan da söz ediyor: Kaynakların verimli kullanılması için yürütme komiteleri, uzman grupları, izleme organları, komisyonlar ve geçici danışma grupları ile stratejinin paydaş kümelerinin koordinasyonu çok önemli. Kim bu ortaklar? Avrupa Birliği Konseyi, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Temel Haklar Ajansı, BM Kuruluşları, Çocuk Ombudsmanları, Avrupa ağı, STK ağları, profesyonel ağlar, -özellikle eğitim, adalet, sosyal hizmetler, sağlık ve gençlik alanlarında, iş sektörü, medya, eğlence, yayın, gıda, gezi v.d.

Avrupa Konseyi Stratejisi ayrıca planlama, uygulama ve değerlendirmesini yönetecek bir sürekli platformu da öngörüyor: İnternet üzerinden veri tabanı, çocuklara dair kaynaklara erişimi sağlayan web sitesi, yönetimlerde odak noktaları, kurum temsilcileri, sivil toplum temsilcileri, ombudsmanlar, uluslararası örgütler, araştırma kurumları, uluslararası uzmanlar ve çocukların networkunu içeren bir çocuk hakları e-platformu. Buna karşılık Strateji Belgesi'nde sistemden kaynaklanan temel sorunlara hiç değinilmemiş olması Batı'nın sistem eleştirisine tahammülü olmadığı sonucudur.

Tarabya, 20 Kasım 2010

Çocuk Vakfı'nın geleneksel hâle getirdiği Dünya Çocuk Hakları Günü bildirisini bu yıl Refik Durbaş yazdı. Refik Durbaş'ın yazdığı bildirinin başlığı, *Çocukluğum En Temel Hakkımdır*. Bildiriyi Ender Gürol, İngilizce'ye çevirdi. Bildiri dün gece TRT Çocuk'un haberlerinde çocuklara duyuruldu. Bugün de tekrar hatırlatıldı.

I. Hakları Çalınmış Çocuklar Kısa Film Yarışması Ödülü'nü de bugün açıkladık. Anadolu Ajansı ödül kazanan, *Salmıcak* filminden abonelerine 2 dakikalık görüntü geçmiş. Ödül kazanan filmi ilk TRT Çocuk duyurdu. Etkileyici bir erken yaşta evlendirilen çocuk hikâyesi, *Salmıcak*. Yarışmaya çocuk ve çocukluk, çocuklar ve yoksulluk, mendil satan çocuk, sosyal sorumluluk

eksenli ve hakları çalınmış çocukların hikâyesini anlatan 5 öbekten oluşan 34 kısa film gönderilmişti. Aralarında izlenebilecekler de var. Televizyonlardan birinde Çocuk Hakları gündemli bir yayın gerçekleştirmek için şimdiden hazırlık yapabiliriz...

Dünya Çocuk Hakları Günü'nde insanın kanını donduran haberin notunu da kaydetmeliyim bu güne: Tayland'da bir tapınağın mahzeninde 2000 cenin bulunmuş. Dünya suskun! Sevgili kalbim vahşileşen bu dünyanın Cenin Hakları vicdanı da yok!

Yenibosna, 27 Kasım 2010

Çocuk Hakları Stratejisi için İstanbul odak grup toplantılarının ilkinin Bahçelievler Çocuk Yuvası'nda gerçekleştirdik. Yirmi kişinin çağrıldığı toplantıya on kişi gelebildi. *SHÇEK* Genel Müdürü İsmail Barış ile niçin Strateji Belgesi hazırlandığı üzerinde durulması gerektiğini izah ettik. TÜSSİDE Müdürü Necmettin Oktay, ilk çalıştayın sonuçları üzerinden Ankara Odak Grubunun vizyon önerilerini paylaştı. Grubumuza önerdiğim vizyonun giriş bölümüne Aydın Gülan Hoca'nın vurgusunu ekledik. *Çocuk yararını diğer bütün yararlardan üstün tutarak, çocuklarla birlikte ailenin, toplumun ve Devletin etkin katılımına dayalı, çocuk hakları kültürü temelinde çocukluğun yaşandığı, bir Türkiye...*

Geliştirdiğimiz stratejik amaçlar hukuk, sağlık ve eğitim başlıklarından oluştu. Beyhan Tüysüz, Bengi Semerci, Aydın Gülan, Sevgi Usta, Önal İnaltekin, Tayfun Karali, Ayşe Beyazova, Hüseyin Kozanoğlu, Necmettin Oktay ile çalışmayı akşam saatlerine kadar sürdürdük.

Bahçelievler Çocuk Yuvası'ndan ayrılmadan Emel Alanyalıoğlu 123 yenidoğan bebeğin bakıldığı bölümü ziyaret etmemizi sağladı. Annesinin yuvaya bıraktığı Başar bebeği kucağıma almama izin veren Emel Hanım, bebeğin öyküsünü anlatırken ağlamışım. Yuvadaki bebeklerin bakışı bende kaldı. Uyu uyuyabilirsen...

Tarabya, 28 Kasım 2010

Strateji Belgesi için ikinci İstanbul Odak Grubu çalışmasını erken tamamladık. Pazar günü 8 kişiydik. Esin Küntay, Adnan Kulaksızoğlu, Veysel Batmaz, Nilüfer Pembecioğlu, Yusuf Ahmet Kulca, Emine Yıldırım, Necmettin Oktay ve bendeniz, ikinci saatlerine kadar vizyon ve stratejik amaçlar üzerine çalıştık. Stratejinin temel ilkeleri, hedefleri, eylem planı, izleme ve değerlendirme başlıklarına henüz sıra gelmedi. Güç koşullardaki çocuklar ve medya ağırlıklı başlıklar üzerinde duruldu. Medyanın çocuk hak ihlallerine yol açacak yayınlarının engellenmesi için model geliştirilmesi ve

düzenleme yapılmasını önerdim. Strateji çalışmalarında iyimserlik havası esmeye başladı. Aralık ayında ilk taslağı yazmaya başlayabileceğiz. Kongreye tam üç ay var. Yük de iyice ağırlaştı...

Tarabya, 9 Aralık 2010

Yedi yıl sonra, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Haliç Kongre Merkezi'ndeki çalışma mekânında yüz yüze görüşebildik. Başbakanımıza, Kongre paydaşımız SHÇEK nedeniyle Başbakanlık Tanıtma Fonu'ndan sağlanan destek için teşekkür ettim. 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi'ne Onur Konuğu davetimizi de sözlü olarak da ilettim; gelebileceğini söyledi. Hazırladığımız Strateji Belgesinin, Genelge, Yüksek Planlama Kurulu Kararı ya da Kanun Kuvvetinde Kararname olarak yayımlanmasının yeterli olacağına mutabık kaldık. Kongre sonuçlarının sahiplenilecek olması çok önemli... Strateji Belgesi çerçevesinde ilk defa 59'uncu ve 60'ıncı Hükümetlerle ortak bir çalışma yapmış olacağız. Çocuklarımıza iyilikler getirmesinden başka muradım yok...

Nişantaşı, 13 Aralık 2010

Kongre tanıtım materyali ve yayın listesi bugün kesinleşti. Başbakanlık Tanıtma Fonu'nun desteğini bu iki başlığa ayırdık. Yirmi kitap yayını öngördük. Yirmi dört yayın gerçekleştireceğiz. Bu ise çifte kongre demektir. *Hakları Çalınmış Çocuklar Fotoğraf Albümü* ve *Sergisi* için ikinci duyuruyu fotoğraf sanatçılara ilettik. İFSAK Başkanı Tanju Akleman, şimdiye kadar gelen fotoğraflar arasında birkaç fotoğrafın albümde ve sergide yer alabileceğini söyledi. Çocuk Fotoğrafları için izin alınması şartı fotoğrafçıların mesafeli durmasına neden oldu. Çocuk hakları ihlaline neden olacak bir fotoğrafı yayımlayamayacağımızı vurgulamış olmamızı saygıyla karşılayanlar yanında, henüz bu anlayışta ve algıda olmayan fotoğrafçılarımızın olması ise üzücü...

Bugün *Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Ulusal Eylem Planı* hazırlık toplantısı için Ankara'ya çağırıldım ve gitmeye gerek duymadım. Toplantıdan 5 gün önce haber verilmiş olması bile can sıkıcı. Toplantıyı SHÇEK, UNICEF ve Belçika'nın Ankara Büyükelçiliği ortaklaşa düzenlemiş. Niçin Belçika Büyükelçiliği? Bunu anlamak mümkün değil! Belçika'nın 31 Aralık 2010'a kadar Avrupa Birliği Dönem Başkanı olması da yeterli neden değil. 101 kişinin davet edildiği 2 günlük toplantıya alanın çoğu uzmanı çağırılmamış. Davet mektubunda, *Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Eylem Planı'nın I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi'*ne destek vermeyi amaçladığı bilgisi de yer alıyor. Belgenin çıktılarını gördükten sonra değerlendirme yapmakta yarar var...

Nişantaşı, 27 Aralık 2010

Yarın, *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi* Belgesi'nin yazımına başlayacağız. Kongre Bilim ve Değerlendirme Kurulu Üyelerinden stratejinin gerekçesiyle ilgili görüş talebinde bulunmuştuk. Esin Küntay Hoca önceden gönderdiği raporu dikkate almamızı istedi. Ertan Eğribel Hoca ve Seda Akço dışında görüş bildiren olmadı. Beklediğim en kapsamlı gerekçeyi Memduh Cemil Şirin Paris'ten gönderdi. Memduh Cemil'in strateji gerekçesini bugüne kaydetmekle yetineceğim:

70 milyonun üzerinde nüfusa sahip ülkemizde 0-18 yaş grubunu oluşturan çocuklar 25 milyon civarındadır. Nüfusun üçte birinden fazlasını oluşturan çocuklara yönelik özel bir strateji oluşturulması elzemdir.

Eğitim, sağlık, sosyal yardım-hizmet, adalet gibi alanlarda çok önemli bir uygulama sahası çocuklara yöneliktir. Çocuk Hakları da bütün bu alanları kuşatıcı ilkeler getirmesi bakımından çatı görevi görmelidir.

Bütün bu alanlar birbirleri ile iç içe geçmiş ilişkiler barındırır. Adalet alanına konu olmuş çocuğu ilgilendiren bir meselenin sosyal hizmet boyutu da vardır.

Aynı şekilde çocukların en geniş şekilde gözetilebildiği alan olan eğitim alanı diğer alanlar için bilgilendirme, önleme, koruma işlevleri bakımından önemlidir. Bu iç içe geçmiş olma hali bu alanların kendine özgü planlamaları olmasının yanında hepsini kuşatacak çatı bir stratejiyi zorunlu kılmaktadır.

Bu çatı stratejinin ana çekirdeği diğer bir ifade ile onu yönlendirecek, belirleyecek ana gövde ise çocuk haklarıdır. Çocuk Haklarına uygun olmayan politika ve uygulamalar çocuklar için arzu edilecek yaşanılabilir bir dünyanın gerçekleştirilmesini imkansız kılar. Bu yönüyle ülke ölçekli çocuk politikaları oluşturulabilmesi öncelikle, ona rehberlik edecek Çocuk Hakları Stratejisi'nin oluşturulması ile mümkündür.

Ülkenin Çocuk Hakları Stratejisi'ne ihtiyaç duymasının diğer bir sebebi ise demokrasi ve insan hakları bağlamında açıklanabilir. Gelişmiş bir demokrasi olmayı hedefleyen ülkemiz için İnsan Haklarının tam olarak hayata geçirilmesi, haklarının bilincinde vatandaşlar yetiştirmek öncelikli meseledir. Çocuk Hakları ise insan haklarının ilk basamağını oluşturur. Haklarının bilincinde bir toplum ancak çocukluk döneminde bireylere temel haklarının öğretilmesi ve bu hakların gereklerinin onlara sağlanması ile mümkündür. Bunun için de ilk iş olarak Çocuk Haklarına yönelik bir strateji belgesine ihtiyaç vardır...

Strateji Belgesinin vizyon bakımından 2 temel karakter taşıması gerektiğini düşünüyorum:

1. İlk defa böyle bir belge hazırlanacağı için bu ilk belge, çocuk haklarının hayata geçirilmesi için gerekli ana prensipleri ortaya koyan, bundan sonra hazırlanacak belgelere de rehber olabilecek nitelikte olmalıdır. Bu yönüyle “ilkesel baz” bakımından 2016’yı de asan ölçüde ulaşılmaması gereken nihai tablo çizilmiş olacaktır.

2. Çocuk Hakları alanında, ülkemizde yapılması gereken çok şey olmakla beraber 2012 - 2016 dönemini kapsayacak belge, somut önerilerini bu dönem ile sınırlı tutmalıdır. Diğer bir ifade ile 2016’da bütün çocuk sorunları çözülmüş, çocuk hakları özümsemiş bir Türkiye öngörece strateji gerçekçi olmayacağından uygulama imkânı da bulamaz. Bu yönüyle ise “pratik baz” bakımından 2016 ile sınırlı olmuş olacaktır.

Uzun vadede hayata geçirilebilecek ana prensipler ile 5 yıllık dönemde sağlanması gerekenlerin dengesi yansıtılabilir mi? Bu strateji mantığına uygun bir şey midir? Bugüne kadar strateji hazırlamak gibi zor bir işten bihaber olduğum için söylediklerim ne ölçüde gerçekçi bilemiyorum.

Bu Strateji Belgesi ile 2016’da nasıl bir Türkiye diye kendime sorunca şunları düşünüyorum;

Eğitim sistemine, Çocuk Hakları öğrenimini uygulamada sıkıntılar olsa da en azından teorik olarak yerleştirmiş bir Türkiye.

Kanunla ihtilafa düşmüş çocuklarına suçlu değil, mağdur muamelesi yapılmasını sağlayacak yasal düzenlemelerde iyileştirmeler yapmış bir Türkiye.

Korunmaya muhtaç çocuklarına idarî ve ekonomik açıdan yasal ve malî altyapıda iyileştirmeler yapmış bir Türkiye.

Çocukların düşüncelerini almaya yönelik mekanizmaların yasal alt yapısını hazırlayan bir Türkiye.

Tarabya, 28 Aralık 2010

Nihayet Türkiye’nin ilk Çocuk Hakları Strateji Belgesi’nin yazımına bugün başladık. Türkiye’nin yeni çocuk yürüyüşü başlayabilecek mi? Seziyorum ancak ifade etmeye çekiniyorum... TÜSSİDE Müdürü Necmettin Oktay, Eskişehir ve Ankara’da yapılan iki Odak Grubu Toplantısının notlarını ilk çalıştay için bir araya getirmiş. Uğur Değirmencioğlu dostumuz emeklilik sonrası yerleştiği İzmir Urla’dan bu sabah geldi. SHÇEK Genel Müdür Yardımcısı Özcan Kars ile belgenin çerçevesini oluşturmaya başladık. Kongre Başkanımız Aydın Gülan Hoca dersleri nedeniyle gelemeceğini bildirince eksiklik hissettim; tedirginliğim daha da arttı.

Strateji Belgesi için ilk sorum şu oldu: Strateji Belgesiyle çocuk açılımına yönelebilecek miyiz? Uğur Bey soruyla cevap verdi soruma: Kim adına

hazırlayacağız strateji belgesini? Cevabım hazır: Ülkemizin çocukları adına... Başbakanla 9 Aralık 2010'da yaptığımız ikili görüşmede, Strateji Belgesinin resmi bir belgeye dönüşmesi için mutabık kalmıştık.

Türkiye seçime hazırlanıyor. Kongrede Strateji Belgesi müzakere edildikten sonra karar alınması gerekecek. Bugün, vizyon ve stratejik amaçlar üzerinde çalışabildik. Stratejinin ilk teması çocuğa saygı; ikinci tema çocuk görüşünün değeri ve önemi. Diğer 8 başlığın içeriği ve stratejik amacıyla çocuk gerçeğine olabildiğince büyük ölçekte bakmaya özen gösterdik...

Uğur Değirmencioğlu, beş soru üzerinden Strateji Belgesinin gerekçesi üzerine konuşmam için beş ardışık soru sordu: *Nasıl bir dünyada yaşıyoruz? Dünya ve insanlık nereye doğru gidiyor? Bu gidiş içinde Türkiye nasıl bir durumdadır? Türkiye'nin içinde bulunduğu bu şartlardan çocuklar nasıl etkilenecektir? Stratejiyle çocuklar için faydalı olacak durumlar nedir? Bu durumlar nasıl gerçekleşebilir?* Uğur Hocaya çocuğa bakışımı ve stratejiden ne beklediğimi anlattım. Anlattıklarım Türkiye için çocuk hayallerimin özetinden ibaretti. Uğur Hoca, konuşmalarımı kaydettiği kâğıtları birleştirince tarihe kayıt düşeceğimiz bir belge çıkacak ortaya. Belgeyi çerçevelemeli, kongrede sergilemeli ve kongreden sonra Çocuk Vakfı Kültürevi'nin bir köşesine asmalı...

Tarabya, 20 Ocak 2011

Kongre öncesinin uzun günlerinden biri daha geride kaldı. Dağın zirvesi neyse kongrenin zirvesi bugündür. Çocuk bildiri, proje ve posterlerinin üç ay süren değerlendirmesi sonunda seksen beş bildiri, dört proje, otuz bir poster kabul edildi. Yirmi altı ilden iki yüz seksen çocuk Kongre Çocuk Delegesi seçilmiş oldu. Kongre Delegesi köy çocuklarının sayısı bir elin parmak sayısı kadar. Seksen bir ilin Valisine, Millî Eğitim Müdürü'ne iki defa mektup gönderdiğimiz hâlde köy çocuklarına ulaşamadık. Kongreye en az ilgi gösteren iller arasında İstanbul, Ankara ve İzmir ilk sıralarda. Millî Eğitim Bakanlığı'nın talimatıyla kongre yapılsaydı binlerce başvuru yapılmış olabilirdi.

Kongreyi tam anlamıyla Türkiye genelinde duyurduğumuz söylenemez. Kongrenin üç günlük sürecinde çocukların kendilerini ifade etmeleri, görüş bildirmeleri ve kararların alınmasında etkili olabilmeleri için çareler aramalıyız. Seksen bir ilin Demokrasi ve Öğrenci Başkanlarını Kongre Çocuk Delegesi olarak davet etmek de iyi fikir. İstanbul'un otuz dokuz ilçesinin Çocuk Meclisi Başkanlarını da davet edeceğiz.

Dün ve bugün Türkiye'nin bilinen elli altı sivil toplum kuruluşuna mektup gönderdik. Özellikle Strateji Belgesinin hazırlık süreçlerinde de

müzakeresi önemli. Her STK bir delegeyle temsil edilmiş olur. Partilerden birer gözlemcinin bulunması da yararlı olabilir. Hükümet Kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan yirmi altı kişilik İzleme Grubu için de mektupları göndereceğiz. Stratejinin sahiplenilmesi açısından katılım önemli. Kongreye otuz beş gün kaldı. Zaman azaldıkça günler uzuyor...

Tarabya, 26 Ocak 2011

Ne uzun gündü! Altunizade’de Türkan Sabancı Görme Engelliler İlköğretim Okulu’nda görme, işitme, konuşma, ortopedik, spastik ve down sendromlu çocuklarımızla bir araya geldik. Okula seksen üç çocuktan otuz beşi ulaşabildi. Kongre için her engel grubundan üçer Çocuk Delegesi seçilmesini önermiştik. Çocuklar ve aileler bilgilendirilmeden çıkageldiler. Kongreyi engelli çocuk grubuna anlatmakta çok zorlandık; ilk defa kelimelerimiz de kifayetsiz kaldı. Kongre sözcüleri Ümmühan Zeynep Bilgili ve görme engelli Fatih Bayar’dan destek almak da yeterli olmadı. Zihinsel engelli ve spastik çocukların çok daha özel durumu var. Adnan Kulaksızoğlu Hoca, doktora jürisi nedeniyle gelemeyince çaresizliğim iyice çoğaldı. İki soru sordum çocuklara:

Haklarımızın konuşulacağı toplantıya gelmek ister misiniz?

Aranızdan üç arkadaşınızı seçip göndermeyi düşünür müsünüz?

Ailelerin de yardımıyla çocuklarımız kongreye gelmeye karar verdiler...

Uğur Değirmencioglu İzmir’den aradı. Strateji Belgesiyle ilgili son notları çok yararlı oldu. Gerekçe bölümünü daha da yalınlaştırmış olduk. Ertan Eğribel Hoca ile öğle üzeri konuşmuştum. Gerekçe’nin daha kısa olması üzerinde mutabık kaldık. Ertan Hoca kendi yazdığı metni kongrede bildiri olarak sunacak.

Uğur Hoca’nın vurgulamak istediği nokta önemli: Bizde, DPT geleneğiyle Strateji Belgelerinin beş yılla sınırlandırılması alışkanlığa dönüşmüş. Kamu ve bürokrasi bu anlayışı kırk yıl boyunca sürdürdü. Kısa süreli Strateji Belgesi oluşturmak bürokrasimizin keşfi sayılır. Kısa vadeli ancak plan değil. Uzun vadeli yaklaşımlardan da yıllarca kaçmışız. Bunun yetkilisi, sorumlusu, zaman tablosu, bütçesi nerde? diye sorsanız, bu plan değil, cevabını alacaksınız. Kırk yıl sonrası için görüş ve öneriniz nedir? diye sorsanız; Bu strateji 5 yıllık, cevabını alacaksınız. Yani iş yapmamak için uydurulmuş kurnazlıktan başka bir şey değil beş yıllık planlar. Uğur Hoca haklı. Bakalım I. *Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi*’nin öngörüsü fark edilebilecek mi?

Tarabya, 28 Ocak 2011

Seksen bir ilin Çocuk Hakları Komite Başkanları SHÇEK'in davetlisi olarak kongreye gelecek. Özcan Kars, öğleden sonra bu haberi verince biraz daha rahatladım. İstanbul'un otuz dokuz ilçesinin Demokrasi ve Öğrenci Meclisi Başkanları da Kongre Delegatesi olacak. Çocuk derneklerinin başkanlarına ulaşmaya çalışıyoruz. Yirmi altı hükümet kuruluşuna kongreye delege göndermeleri için mektup gönderdik. Elli altı sivil toplum kuruluşuna yazdığımız mektubu da aynı amaçla göndermiştik. Yerel yönetimlere de aynı çağrıyı yapmamız gerekecek. Üniversitelerin birer gözlemci göndermesi de önemli. Engelli çocukları temsilen İstanbul'un ilçelerinden on dört çocuk delege de kongreye katılacak. Yüz on sekiz çocuğun bildiri, proje ve poster sunacak olması çocuk katılımını zenginleştirecek. Özerk kurumlar ve hükümet kuruluşlarından yirmi altı kişiden oluşan Kongre İzleme Grubu üyeleri de kongreye çağrılacak.

Strateji Belgesi birinci taslağı bugünden itibaren web sayfasına yansıtılacak. Taslak metin ilk gün çocuk ve yetişkin delegelere gönderildi. Strateji Belgesi Taslağı iki bin yedi yüz akademisyene de üç gün içinde duyurulacak. 10 Şubat'a kadar gelecek görüşlerle ilk taslağı sonlandıracağız ve kongreye sunacağız. Bu sürecin zor yanı Strateji Belgesi için çocuk görüşü almak oldu. Strateji Belgesinin çocuk uyarlaması da gerekiyor; iki üç sayfalık bir metin yeterli. Bu metin olmadan görüş almanın yöntemi sağlıklı olmaz. Strateji Belgesini okulların elektronik postalarına mektup ekinde göndermekte de yarar var. Medya aracılığıyla da duyuru yapılabilir. Kongrenin paydaşları için Strateji Belgesi taslağı tanıtım toplantısı düzenlenmesini de önerdim.

Tarabya, 2 Şubat 2011

Türkiye, çocuklar adına konuşan ebeveyn anlayışa teslim durumda. Ne çocukları dinlemeye hazır ne de bu anlayışı değiştirme isteği var. Çocuğa saygıyı öğrenerek işe başlayabiliriz. Kongre bunu hissettirebilirse ne mutlu! Memduh Cemil, iki ciltlik Yetişkin Bildiriler Kitabı'nın içindekiler sıralamasını tamamladı. Kitaba, Kongre Başkanımız Aydın Gülan Hoca, ön söz yazacak. Kongre broşürü de basıldı. Sırada 20 kongre kitabı var. Bugüne hiç de kolay ulaşmadık...

Tarabya, 14 Şubat 2011

Strateji Belgesi taslağına çekinceli yaklaşan ilk rapor bugün kongre sekreteryasına ulaştı. Yedi sivil toplum kuruluşunun görüşünü yansıtan rapor, Çocuk Hakları Sözleşmesi ve İnsan Hakları Bildirgesi'yle sınırlı bir

içeriğe sahip. Strateji Belgesi taslağında yer verdiğimiz medeniyet değerleri ve aileye saygı vurgusundan rahatsızlık duymuş yedi STK. Ayrıca, Strateji Belgesine, Faaliyet ve Uygulama Planında olması gereken içeriğin de yansıtılmasını öneriyorlar. Kongrenin paydaşlığına talip olan Uluslararası Çocuk Merkezi'nin de aralarında olması ilginç. Çocuk Haklarının ya da İnsan Haklarının iki Sözleşme'den ibaret görülmesi Batı merkezli bir anlayışı benimseyenlerin ortak kabullerinden biridir.

Strateji Belgesinin Sunuş ve Giriş bölümü için hazırladığımız altı maddelik metni bugün sonuçlandırdık: *Bir, Strateji Belgesinin çocukların anlayacağı bir dille çocuklar için uyarlanması. İki, Strateji Belgesinin hangi süreçlerde ve nasıl hayata geçirileceğine yönelik projesinin hazırlanması. Üç, ülke ölçekli strateji faaliyet planının tespit edilmesi. Dört, strateji uygulama planı ve paydaşlarının belirlenmesi. Beş, öncelikler sıralamasına göre Strateji Acil Eylem Planı'nın hazırlanıp uygulanması. Altı, Strateji Belgesinin amaçlarının gerçekleşmesi amacıyla çocuk ve yetişkinlerin katılımıyla etkin izleme, değerlendirme ve denetleme çalışmalarının gerçekleşmesi...* Yarın taslağın sonuçlandırılması gerekecek. Kongreye 10 gün kaldı...

Tarabya, 21 Şubat 2011

Üç gün sonra çocuk ödevimiz kanatlanacak ve uçacak. Tıpkı ilk uçuşunu yapan serçe gibi. İki hafta boyunca Yasemin Ünal, Ahmet Akçakaya, Memduh Cemil, Selçuk Abdullah Evliyaoğlu, Abdülhamit Avşar gözüm kulağım ve sesim oldu. 437 günün en ağır yükünü kaldıran ise Çocuk Vakfı'nın Sekreteri Yasemin Ünal kardeşimizin payı hepimizden fazladır. Çocuk Vakfı'nın kapısı açık kalacaksa bu özen ve hassasiyetteki insanlarla mümkündür.

Çocuk Vakfı'nın genç çocuk gönüllüleri, aylardır süren koşuda yan yana durmayı ve birlikte iş yapabilmeyi başardıkları için bu kozayı öğretildik. Kongrenin kozasından kanatlanıp sonsuza kadar uçacak kelebeğin genç çocuk gönüllüleriyle anılmasını isterim: Emrah ve Celaleddin Bülbül, Emir ve Elif Aktaş, Taha ve Safa Akçakaya, Şeyma Çeviker, Berat Durmuş, Sena Çalışkan, Nuray Kaya, Hamit Dereçayır, arada görünen Yunus Emre Bilgili ve Hamide Bilgili'nin gönderdiği üniversiteli öğrencilerinin anılarında Kongre günlerinin hep taze kalmasını dilerim...

Kongre öncesi 18 kitabın yayımlanıyor olmasında Murat Çakır ve Ersin Şahin'in payı çok büyük. Murat Çakır, 20 yıllık yol arkadaşıdır. 1997'de beyincüğimde damar tıkanıldığında Çocuk Vakfı'nın kapısını üç kişi açık tutmuştur: İbrahim Aktaş, Murat Çakır ve Ahmet Akçakaya. Vefayı ve güveni bu üç isimde gördüm; yapabildiklerini ertelemeyen yaptıkları için de ayrı bir yerleri var kalbimde...

Tarabya, 25 Şubat 2011

Türkiye'nin çocukluk tarihi yazılırken 25 Şubat bir milat olacak. Kongre, tam bir çocuk buluşması olarak gerçekleşti. TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin'in himayesindeki kongre

1. TÜRKİYE ÇOCUK HAKLARI KONGRESİ

[25-27 ŞUBAT 2011, İSTANBUL]

ilk gününde beklediğime yakın bir ilgi gördü. Buna rağmen çocuk hareketi iklimi oluşmadı. Strateji Belgesi birinci taslağını eleştirenler arasında Çocuk Hakları Sözleşmesi vurgusu ve savunması yapanlar çoğunlukta. Taslağın sadece Sözleşme'ye göre hazırlanmasını savunan yedi STK temsilcisi raporlarının taslağa yansımadağına bugün de vurgu yaptılar. Bu doğru değil; raporları dikkate alındı; asıl rahatsızlık duydukları tema ise Strateji Belgesinin medeniyet ve değerler vurgusudur. Strateji taslağı medeniyet, kültür ve değerler bölümü ile çocuk haklarının dayanacağı temeli esas almadan hazırlanırsa hiçbir özgünlüğü olmazdı.

UNICEF Türkiye Temsilcisi Vekili Regina De Dominicis, konuşmasında, Sözleşme'nin farklı kültürler tarafından yorumlanabileceğini söylediği hâlde yerli çocuk hakları savunucularının ise çocuk haklarını Sözleşme ile sınırlı tutmaktan yana bir tutum izlemeleri ilginç (!) Yine de kongrede, taslak üzerinde, çocuk ve yetişkin görüşlerinin alınması yararlı olacak... Açılış programında yaptığım konuşmada çocuklara seslendiğim bölümü kaydediyorum günlüğüme:

Bir cümlelik çocuk felsefem var:

Bir çocukta bütün çocukları düşünüyorum.

Çocuğa saygı duyuyorum; masumiyetine, temizliğine ve Allah'ın emaneti olduğu için çocuğa derin saygı duyuyorum.

Doğan her çocuğa kendi çocuğum doğmuş gibi saygı duyuyorum.

Doğan her çocuğun rengine saygı duyuyorum.

Çocukların rüyalarını gördükleri, oyunlarını oynadıkları, şarkılarını söyledikleri anadillerine saygı duyuyorum.

Çocuk gibi olma ve çocuk gibi yaşama hakkına saygı duyuyorum.

Bir çocuğun her damla gözyaşı ve yaşadığı en küçük acının önünde elim kalbimde eğiliyor ve saygı duyuyorum.

Yaşayamadıkları hakları yaşamaları için hayatlarını çocuklara adayan cesur kalpli insanlara saygı duyuyorum.

Tarabya, 26 Şubat 2011

Kongrenin ikinci günü yağmurlu ve soğuktu fakat İstanbul'da yüz yılın beklenen kışı yaşanmadı. Bildiri, proje, poster sunumları, kongreyi demokrasi okuluna dönüştürdü. Strateji Belgesi taslağı değerlendirme oturumlarından ayrılmadım. Bugünkü müzakere süreci düne nazaran daha verimli geçti. Uğur Değirmencioglu ve Necmettin Oktay taslağı bölüm bölüm okudular. Önce çocuk görüşleri alındı; kongrede biraz olsun yetişkinler çocukları dinlemeye alıştılar. Öğleye doğru Aydın Hoca ile Memduh Cemil'in ilk bildirisini dinlemeye gittik. Memduh Cemil, hukukçu

olmayı tercih etmişse nedeni Aydın Hoca'dır. Bildirisinin adı, *Çocuğun Yüksek Yararı : İdare Hukuku'nda Uygulanabilirliği Üzerine Bir Deneme...* Kongre bir çok armağanlar hissettirdi bana. En nadidesi de Memduh Cemil'den dinleme bahtiyarlığına eriştiğim bildiri oldu...

Sunumların gerçekleştiği salonlarda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden gelen çocuklar, ezberlettirilen sorularını sormayı tercih ettiler. Strateji Belgesi taslağının kapağında ay ve yıldız yer almasını kimin belirlediğini, ana dilde eğitimin hiçbir belgede niçin yer almadığını da sordular. Kısa bir cevap verdim gencimize: Bu soruları sormanız için.

Tanıtım filmleri ve gazete ilanları kongreyi duyursa da medyanın kongreye ilgisi çok az oldu. Medya, çocuğu gündeme almaya ne hazır ne de gündeminde çocuk var. Bu kadar büyük bir faaliyete rağmen medyanın mesafeli durmasının ilk nedeni ticari bir amacın olmayışı yanında alışık oldukları şöhretlere yer verilmemiş olmasıdır.

Tohum ekilmiştir. Çiçek açması için beklememiz gerekecek...

Tarayba, 27 Şubat 2011

423'ncü gün. Uzun bir kongre öyküsü bugün sona erdi. Öğle üzeri kongrenin Onur Konuğu Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan çocuklarla buluştu. Önce, Aile ve Çocukta Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf konuştu. Millî Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu'nun konuşma yapma isteğine olumsuz görüş bildirmemden Ankara boyasına boyanmış bürokratlar rahatsız oldular. Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın konuşması sırasında istediği bölümü kazanamayan gencin bağırmasıyla salonda kısa bir gerilim yaşandı. Sivil polislerin gence müdahalesine hem üzüldüm hem de müdahalenin şeklini de yanlış bulduğumu ilgililere ifade ettim.

Salondaki çocuk sayısı yetişkinlerden fazlaydı. Çocuklar, *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi* taslağından oluşan kitabı Başbakanımıza sundular. Sahnede Mardinli çocuk delegenin anlattığı trajik öyküyü Başbakanımız sabırla dinledi. Çocuk delege, verdiği cevabı ise yeterli bulmadı. Sayın Erdoğan'ın çocuklarla kolay ve çok doğal iletişim kurduğunun yakın tanıyıyım. Turgut Özal'da da çocuklara bu ilgi vardı...

Kongrede önerge verilerek "Çocukların Ruhi Amcası" ilan edilmem bana kongrenin en güzel armağanı oldu. Yarın hayatımda yeni bir dönem başlıyor. Artık, böylesine uzun süren çocuk ödevleri için gücüm kalmadı. Çocuk Vakfı'nın genç gönüllülerinin Çocuk Vakfı'nın kapısının açık kalacağını bana hissettirmiş olmaları, kongre kadar önemlidir. Ahmet Akçakaya ve Abdülhamit Avşar dört günü özenle yönettiler.

Birkaç gün içinde Strateji Belgesi taslağı üzerindeki çalışmayı tamamlamamız gerekecek. Son Yazım Grubu'nda şu isimler yer aldı: Prof. Dr. Aydın Gülan, Prof. Dr. Ertan Eğribel, Prof. Dr. Fatma Selda Bülbül, Dr.

Kongrenin son gününde önce çocuk, ardından yetişkin eş başkan ve üçer divan üyesinin seçilmesi sırasında 50'yi aşkın çocuğun aday olmak istemesinden mutluluk duydum. Çocuk Divan Başkanlığı'na Damla Gündoğan, Divan Üyeliklerine Eda İmeryüz, Çağla Us ve Mirkan Özdemir; yetişkin eş başkanlığına Prof. Dr. Korkut Tuna, Üyeliklere Prof. Dr. Ertan Eğribel, Prof. Dr. Fatma Selda Bülbül, Dr. Özcan Kars'ı önerdik. Her kongrenin son gününde delege ilgisi azalır. Kongrenin son saatlerinde salonun yarısı boştu. Çocuk kapanış bildirisini kongre sözcümüz Ümmühan Zeynep Bilgili, yetişkin bildirisini Prof. Dr. Aydın Gülan Hocamız okudu. Kongremizin görme engelli sözcüsü Fatih Bayar'la kapanış konuşmalarını tamamladık.

Ömrümün en uzun çocuk ödevi de geride kaldı. Bu kongreyi, torunum Ahmet Kerem'e, yavrularım Özlem'e, Serdar Ekrem'e, Memduh Cemil'e, doğacak torunlarıma ve ülkemizin doğmuş ve doğacak çocuklarına adıyorum. Tohum yeşerecek, ağaç olacak, çiçeğe duracak ve meyve verecek.

Çocuk rüyası nasıl biter ki!

Tarabya, 28 Şubat 2011

Deniz üstünde küreksiz dümensiz bir sandal gibiyim. Kıydan uzak engin daha uzak. Deniz sütliman.

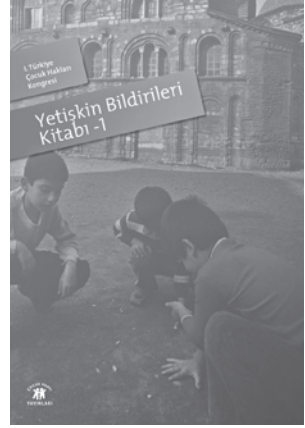
I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi bugünün gazetelerinde haber konusu oldu. Dün televizyonlarda Necmettin Erbakan'ın vefatıyla ilgili haber genişçe yer almıştı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan konuşmasının başında Erbakan Hoca'nın vefatıyla ilgili değerlendirmeye yer vermişti. Cumhuriyet gazetesi dışında bütün gazeteler Başbakanın konuşmasını nesnel biçimde yansıttı. Cumhuriyet gazetesi, 17 ve 19 yaşlarındaki iki gencin, eğitim hakkı talepleriyle ilgili protestoyu, ilköğretim öğrencilerinin yaptığı şeklinde çarpıtarak yansıtmış.

Kongrenin kapanış programında protestocu iki gence polisin sert müdahalesi hiç yakışmadı. Polisin müdahalesine tepki gösterenlerin izlenmesi de yanlıştı. Başbakanın konuştuğu iki gencin sırt çantalarında yumurta varmış. Sayın Erdoğan'ın önerisi üzerine birlikte fotoğraf çekmişler ve gözaltı durumu yaşanmamış. Türkiye'nin ilk Çocuk Hakları Kongresi'nin bu protesto sonucu medyada yer alması ise medya çevresi adına çok üzücü.

Tarabya, 9 Mart 2011

I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi'nin kongrede açıklanan görüşler doğrultusunda oluşturduğumuz ikinci taslağını; bugün, çocuk ve yetişkin delegelere, alan uzmanlarına, STK temsilcilerine, hükümet kuruluşlarına ve yerel yönetimlerin görüşüne sunduk. 18 Mart'a kadar gelecek görüşleri Strateji Belgesine yansıtacağız ve belgeyi Yazım Kurulu ile sonuçlandıracağız.

Tarabya, 18 Mart 2011

Strateji Belgesi ikinci taslağı için çok az çocuk görüşü ulaştı Yazım Kurulu'nun Kongre Yetişkin Delegelerin de ilgisi az oldu. Uluslararası Çocuk Merkezi, DİSK, Özürlüler İdaresi Başkanlığı dışında kayda değer görüş bildiren de olmadı. Aşkın Yaşar Topuzoğlu, İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi adına gönderdiği yazıda, stratejinin hazırlanma yöntemi nedeniyle; Uluslararası Çocuk Merkezi'nden Gülgün Müftü ise sağlık sorunlarını mazeret göstererek Yazım Grubunda yer alamayacağını bildirdi. 14 aylık süreç boyunca İstanbul Barosu başta olmak üzere, Çocuk Haklarıyla ilgili STK'lar kongrede hükümet kuruluşlarının paydaşlığı nedeniyle hem kongreye hem de strateji çalışmalarına mesafeli durdular. UNICEF ise SHÇEK'le iletişim kurmayı tercih etti. Türkiye'nin ilk Çocuk Hakları Kongresi ve ilk Çocuk Hakları Stratejisi'ne mesafeli yaklaşılmasının bir nedeni ise iktidar partisi ile ilgilidir. Çocuk Vakfı'nın inisiyatif alması ve öncülüğüyle süreci sonuçlandırmasından hoşnut olmayanlar da hiç de az değil.

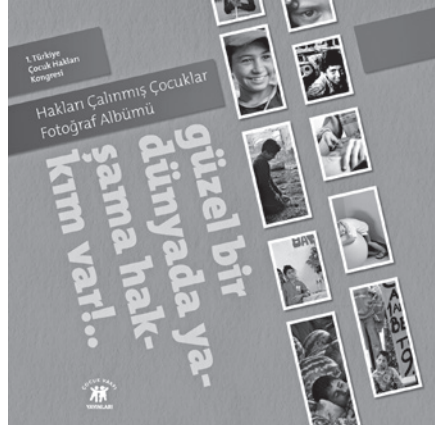

294

Çocuk ve
Medeniyet
2019/2

Asıl ayrışma ise zihniyet temelli: Medeniyet değerlerine dayalı, İnsan Hakları ve Çocuk Hakları Sözleşmesi ölçütleri ve ilkelerini esas alan Strateji Belgesine itiraz eden çevre, stratejinin yalnızca İnsan Hakları ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ölçüt ve ilkelerine dayanması gerektiğini

Mustafa Ruhi Şirin

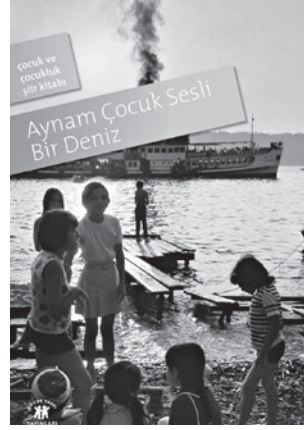
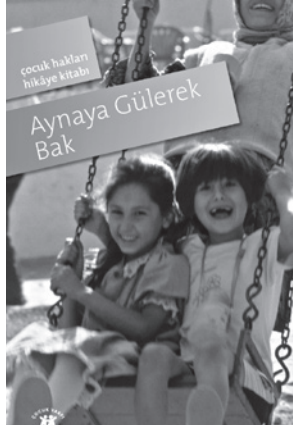
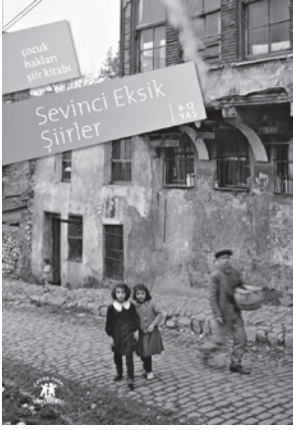

savunuyorlar. UNICEF'in paralelinde bir yaklaşım bu. Sözleşmeleri medeniyetler üstü değişmez metinler kabul eden bu yaklaşıma itirazımızı Strateji Belgesi'nin gerekçe bölümünde ifade ettik. Her medeniyetin uluslararası sözleşmeleri yorumlama hakkı doğaldır. 1948 yılında yazımı gerçekleşen İnsan Hakları Beyannamesi'ne BM nezdindeki Çin temsilcisi, Beyanname'ye sadece Batılı değerlerin yansımaları nedeniyle karşı çıkmıştı. Evrensel kuralları ileri sürerek dayandığı kültürü dışlamak ise yüzünü Batı'ya çevirenlerin eski hastalığıdır. Oysa kültürel bir temelde evrensel değerler dönüştürücü ve geliştirici olabilir.

Medeniyet değerlerine çekince koymak evrensel değerleri Batı'nın mutlaklaştırılması insanlığı modern uygarlığa teslim etmek anlamını içerir. Türkiye, medeniyet değerlerine de tarihi birikimine ve insanlığın geliştirdiği mirasa da sahip çıkarak çocuklarına ve dünya çocuklarına karşı sorumluluk yüklenemez mi? Mağlupların ve teslimiyetçilerin psikolojisinden kurtulmak şartıyla, niçin olmasın!

Tarabya, 20 Mart 2011

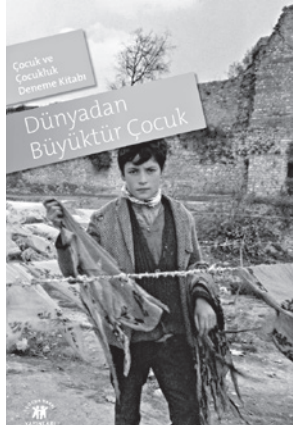
Gece. Günün ilk saatleri, *1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi*'nin ikinci taslağı üzerinde arkadaşlarımızla çalıştık. Ertan Eğribel, Necmettin Oktay, Özcan Kars ve Cevdet Karal'la metnin içeriği ve diline ilişkin eleştirileri dikkate alarak satır satır metni değerlendirdik. Gelen eleştiriler medeniyet vurgusu, vizyon yerine hayal kelimesinin kullanılmış olması, çocuğun masumiyeti kavramına itirazın yanında, yalnızca Çocuk Hakları Sözleşmesi ölçüt ve ilkelerine dayalı bir Strateji Belgesi hazırlanması başlıkları altında özetlenebilir.

Sivil toplum kuruluşları ile kongre sürecinin paylaşılmadığı iddiası ise garip. Üstelik bu görüşü ileri sürenler ise Strateji Çalıştayı ve Odak Grup Toplantılarına davet edildikleri hâlde katılmayan STK'lardır. Bu grup, 1 Ocak 2010 tarihinden bu yana kongre süreçlerini de yok sayıyor. Çocuk Vakfı'nın merkezde olmasından rahatsızlık duyulduğu çok açık ve ülke ölçekli liderlik yapmış olmasından hoşlanmadıklarının da sezdirmekten çekinmiyorlar. 7 STK'nın Strateji Belgesi taslağının ortaya çıkmasından sonra sürece ilgi göstermeleri de ilginç. Çocuk görüşü alınmadan Strateji Belgesinin sonuçlandırılmamasını istemeleri ise çocuk görüşünün alınmasıyla ilgili 14 aylık çalışmaları görmezlikten gelmek mi, samimiyetsizlik mi? 25-27 Şubat'ta 6 oturumla çocuk ve yetişkinlerin Strateji Belgesini birlikte değerlendirmelerini de yok saymalarını aklım almıyor. Çocuk hakları savunucularından çocukları korumak için de bir strateji hazırlamamız gerekecek (!)

Tarabya, 24 Mart 2011

Strateji Belgesinin dili üzerinde çalışıyoruz. Cevdet Karal, metnin anlaşılabilirliğine yönelik bazı düzeltmeler yapmış. Son okuma için metni Yazım Kurulu'na gönderdim. UNICEF Türkiye Temsilcisi Dr. Ayman Abulaban'ın gönderdiği üç sayfalık raporu Yazım Kurulu Üyelerine, TÜSSİDE Müdürü Necmettin Oktay'a, Kongrenin Bilim ve Değerlendirme Kurulu, Yürütme ve Düzenleme Kurulu Üyelerine gönderdik. UNICEF'in ikinci taslakla ilgili görüşleri daha olumlu. Medeniyet ve değerler yaklaşımına itirazları kısmen sürüyor. Yaklaşımları şöyle: *Çocuk hakları konusunun, tek bir medeniyete özgü değer ya da ilkelere değil fakat tüm medeniyetlerin ortak katkısıyla oluşturulan medeniyetlerarası bir belge olan Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ruhuna uygun biçimde ele alınması hususunda hassas ve umutludur...*

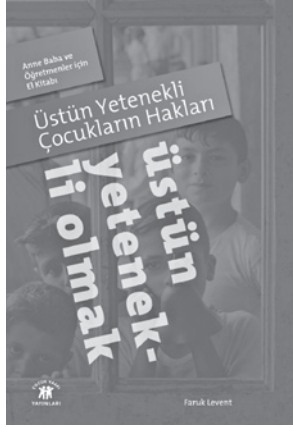

UNICEF Türkiye Temsilciliği'nin Strateji Belgesinde medeniyet kavramı ve medeniyet değerleri (dil, inanç, ahlâk, adalet, iyilik, güzellik) ile bu değerlerin çocuk haklarının yorumlanmasında temel değerler olduğuna yaptığımız vurguya itirazı sürüyor. Dolayısıyla Sözleşme'yi medeniyetler üstü bir konumda algılamamızı imadan öte, istiyorlar. Bu ima, medeniyet değerlerinin Sözleşme'nin ölçütü ve ilkelerinden bir alt konuma indirgenmesini içeriyor. Bizim itirazımız da tam bu noktada başlıyor: Sözleşme'ye bütün medeniyet çevrelerinin katkı verdiği doğru değil; belirleyici olan çevre seküler Batı uygarlığı merkezli BM çevresi olduğunu görmemezlikten gelemeyiz.

Öne sürdüğümüz yaklaşım ise şuna dayanıyor: Çocuk konusu yalnızca sorun odaklı bir alan değildir. Çocuğa yaklaşımın merkez kavramı medeniyettir. Medeniyet değerlerine dayalı temel esas alınmadan Sözleşme'nin ölçütü ve ilkeleri çocuğu bütünsel açıdan kavramaktan uzaktır. Çünkü Sözleşme, sorun odaklı bir yol haritasıdır. Bir ülke, çocuğa bütüncül yaklaşımını medeniyet ve kültürel bakışla sağlayabilir. Her medeniyet, Sözleşme'yi yorumlama ve katkı verme hakkına da sahiptir. Strateji Belgesi ile Türkiye'nin amaçlarından biri de bu katkıyı içe ve dışa dönük vermeye yöneliktir. Strateji Belgesinin, Gerekçe bölümünde izah ettiğimiz de bu bakış açısıdır. UNICEF Türkiye Temsilciliği'nin "diplomatik dil"le itirazı da bu temel anlayışa yöneliktir.

Tarabya, 20 Nisan 2011

Strateji Belgesinin 23 Nisan'dan önce genelgeye dönüştürülmesi mümkün olmayacak. İsmail Barış Bey, Strateji Belgesini Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf'a teslim etmiş. Başbakanlık Müsteşarı Efkan Âlâ'yla konuşmuş. İsmail

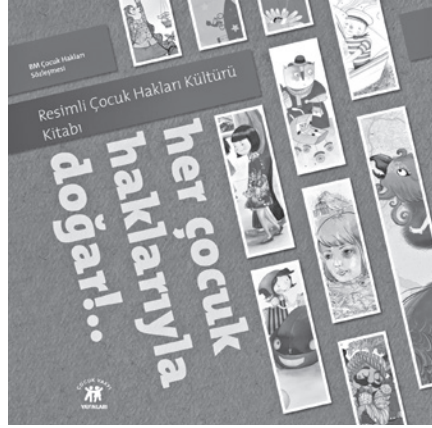
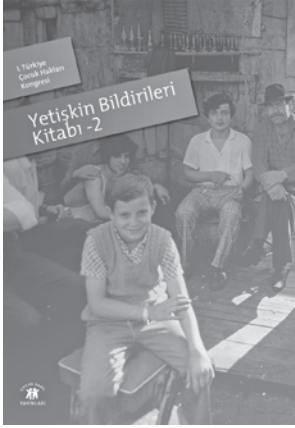
Bey, AKP'nin seçim beyannamesi hazırlanırken Strateji Belgesi'nin birinci taslağından yararlanıldığını da öğrenmiş.

Tarabya, 26 Nisan 2011

CHP'nin Çocuk Politikası Raporu'nu az önce okudum. Raporunda, güç koşullardaki çocuklar ve çocuk yoksulluğu vurgusu bir hayli fazla. Türkiye'de iktidar adayı bir partinin çocuk raporu hazırlaması umut verici bir gelişmedir. Çocuk hakları temelinde çocuk politikası önermesi de önemlidir. Çocuk konusuna sonuçlar üzerinden yaklaşılması ise temel bir eksikliktir. Bütüncül çocuk politikasından söz edilmesine karşın, rapor ağırlıklı olarak yoksulluğun ve hizmetlere erişimi tamamlayıcı bir yaklaşımı içeriyor. Çocuk bütçesi de iyi fikir. Buna karşın rapor, aile ve çocuk koruma hizmetlerine yönelik ülke ölçekli sistem yaklaşımından yoksun ve sistem eleştirisi yapmaktan çok uzak bir anlayıştan oluşuyor. İktidar partisinin de ne aile ne de çocukla ilgili oylumlu bir hazırlığı var. İktidar ve ana muhalefet partisinden seçim beyannameleri sosyal yardım ağırlıklı vaatlerden oluşuyor. Türkiye henüz Hak ve Sorumluluk Temelli çocuk açılımına hazır değil...

Nişantaşı, 5 Ağustos 2011

Kongrede müzakere edilen ve kongre sonrası sonuçlandırdığımız *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı* hâlâ ortada. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e gönderdiğimiz mektup, SHÇEK'e ulaşmış. Bugün Özcan Kars aradı. Ben de İsmail Barış'ı aradım. Başbakanlık Kanunlar ve Kararnameler Genel Müdürlüğü hukukçuları 2003/44 sayılı Genelge varken Strateji Belgesinin Genelge şeklinde yayımlanamayacağını söylemişler. Tam bir *Ankara boyası* örneği. İlgili Genelge, Çocuk Hakları

Sözleşmesi nedeniyle Üst Kurulun kurulmasına yönelik esasları belirliyor. Strateji Belgesinin önce üst kurulda kabul edilmesi gerekebilir. Bu nedenle bildirilen görüşün de hiçbir temeli yok. 27 Şubat 2011'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın taahhüdünden bu yana henüz hiçbir adım atılmadı. Türkiye'de çocukla ilgili köklü atılımlar için vakit henüz erken.

Tarabya, 22 Ekim 2011

Akşam vakti eve dönebildim. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ve Bakanlık heyeti ile Yeşilköy'deki WOW Hotel'de 2 saat görüştük. Bakan Yardımcısı Aşkın Asan da heyetteydi. Çocuk Vakfı Yönetim Kurulu Üyeleri Prof. Dr. Aydın Gülan, Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili, Prof. Dr. Bülent Zülfikar, Ahmet Akçakaya ile Danışma Kurulu Üyemiz Prof. Dr. Korkut Tuna, Prof. Dr. Adem Sözüer ve TÜBİTAK-TÜSSİDE Müdürü Necmettin Oktay'la Bakan Şahin'e ve bakanlık üst düzey yöneticilerine Strateji Belgesi'ni tanıttık. Bakan Şahin, Strateji Belgesinin yasalaşmasını önerdi. Aydın Hoca'nın ilgili bakanlıklar arasında protokol hazırlanması önerisi de benimsendi. Sonuç olarak Strateji Belgesinin uygulama planı, yasa taslağı, -genelgeye razıyım- protokol metni ve uygulama yönergesi hazırlanmasına karar verildi. Bakan Şahin, Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Üst Kurulu'nun kurulması ve ön çalışmaların 2 hafta içinde tamamlanması talimatını da verdi. Görüşmede, kurulmasını önerdiğimiz Türkiye Çocuk Fonu yasa taslağının ülke ve dünya ölçekli amaç ve kapsamında hazırlanması da benimsendi. Bakan Şahin, Pazartesi günkü Bakanlar Kurulu toplantısında ilgili hususu Strateji Belgesiyle Başbakan'a sunacağımı ifade etti... Çocuk Vakfı ve benim açımdan çocuk ödevimizin önemli günlerinden biri daha geride kaldı. Strateji Belgesinin hayata geçeceği günleri görebilecek miyim? Dünden daha umutluyum...

Nişantaşı, 14 Mart 2012

Türkiye'nin birleştirilmiş Ulusal Çocuk Hakları 2. ve 3. İlerleme Raporu 1 Haziran'da Cenevre'de sunulacak ve müzakeresi yapılacak. Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın Asan ile hazırladıkları savunma metnini sabah saatlerinde gözden geçirdik. BM Çocuk Hakları Komitesi'nin cevaplama istediği 16 soru, 2001 yılında savunulan 1. Ulusal Çocuk Hakları İlerleme Raporu'na ilişkin sorularla hemen hemen aynı: Sağlık hizmetlerine erişim, ayırimcılık, çocuk iş gücü istismarı, eğitim hakkı önündeki engeller, kanunla ihtilafa düşen çocuklar ve Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 17'inci, 29'uncu, 30'uncu maddelerine konan çekince.

Son 10 yılda çocukla ilgili ana politikalarda değişiklik olmadığını belgesi ise 2. ve 3. ilerleme raporu ve savunmasıdır. İlerleme raporunda *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı* (2012-2016) belgesine de iki paragraflık atıf var. Henüz resmi belgeye dönüştürülmediği bilgisine de yer verilmiş. Hayal kırıklıklarından yaptığım gemiler denizlere sığmıyor...

Ankara (Mamak), 8 Mayıs 2012

I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı (2012-2016) belgesi Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun ilk toplantısında bugün kabul edildi.⁵ Bugüne 30 ay sonunda ulaşabildik.

40 kişilik Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun 20'si hükümet 20'si sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluştu. Kurul, ilk kez toplanmış ve Türkiye'nin ilk Çocuk Hakları Strateji Belgesi redaksiyon yapılması şartıyla, kabul edilmiş oldu.

Strateji Belgesinde yer alan "medeniyet değerleri, aile ve çocuk masumiyeti" yaklaşımına itiraz edenler bu akşam da muhalefetlerini sürdürdüler. Bu grubun, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile sınırlı bir strateji hazırlanması ve izlemenin de bu çerçevede yapılması yönündeki ısrarları karşısında üç öneride bulunmakla yetindim: Strateji Belgesinin projelendirilmesi, Yüksek Planlama Kurulu Kararı alınması, ilgili Bakanlıklar arasında protokol imzalanması. Strateji Belgesi Hak ve Sorumluluk Temelli bir anlayışla projelendirilerek hayata geçer mi? Politik irade ortaya çıkmadıkça Strateji Belgesinin odaklandığı stratejik amaç ve eylemlerinin gerçekleşme ihtimali yok gibi...

5 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde kurulan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun ilk toplantısı Bakan Fatma Şahin'in Başkanlığı'nda 8 Mayıs 2012 tarihinde Pera Palas'ta yapılmış ve bugüne kadar (13 Haziran 2015 itibarıyla) ikinci bir toplantı yapılmadan Ankara'da askıda tutulmuştur.

Nişantaşı, 23 Haziran 2012

Türkiye, 1 Haziran 2012 tarihinde Cenevre’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin Başkanlığı’nda Ulusal Çocuk Hakları İkinci ve Üçüncü İlerleme Raporu’nun sunumunu yapmıştı. Toplantıya Çocuk Vakfı adına Prof. Dr. Bülent Zülfiyar katılmıştı. BM Çocuk Hakları Komitesi Mr. Jean Zermatten’in başkanlığında Türkiye heyetine on altı ana ve bir dizi ara soru yöneltilmiş. 23 Mayıs 2001 tarihinde gerçekleşen Birinci Ulusal İlerleme Raporu sunumu Dışişleri Bakanlığında görevli bir büyükelçi tarafından yapılmıştı. BM Çocuk Hakları Komitesi’nin 8 Haziran 2001 tarihli Gözlem Raporu 68 maddelik bir çerçeveden oluşuyor. Komitenin 15 Haziran 2012 tarihli Gözlem Raporu ise 77 maddeyi kapsıyor. 2001-2006 yıllarını değerlendiren raporun hemen her bölümü ‘kaygı’ ya da ‘üzüntü’ kelimeleriyle noktalanmaktadır.

BM Çocuk Hakları Komitesi’nin Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin maddelerinin içerikleri ile ilişkilendirilerek hazırladığı Gözlem Raporu, olumlu ve olumsuz yönlere işaret etmesi bakımından önemli; ancak bu çerçeve Türkiye’nin çocuk fotoğrafını bütünüyle yansıtmaktan uzaktır. Niçin uzak olduğuna gelince: Çocuk alanının sınırları yalnızca Çocuk Hakları Sözleşmesi ya da ilişkili olduğu Ek Protokollerdeki sorun alanları ile sınırlandırılmaz. Her toplum, dayandığı medeniyet değerleri ve çocuk anlayışından hareketle çözüme yönelmedikçe, sözleşmelerle büyük dönüşümlerin gerçekleşeceğini beklemek aşırı iyimserlik olur. Antlaşma ve sözleşmeler etkili birer enstrüman gibi kullanılsa da, kültürel ve yapısal temelde köklü çözüm modelleri öngörülmedikçe çocuk sarmalının genişlemesi hatta çözümsüzlüğe itilmesi de kaçınılmazdır.

Nişantaşı, 6 Eylül 2012

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Özel İhtisas Komisyonu Ön Raporu’nu okudum. Doç. Dr. Hakan Acar’ın hazırladığı rapor kendi içinde tutarlı ancak sadece adli ve idarî korumaya odaklanmış bir rapordur. Dokuzuncu 5 yıllık planın hedeflerine ulaşıp ulaşılmadığı üzerine bir analiz yapılması gerekirken, çocuk alanını ‘korumayla’ sınırlandıran bir içerik üzerinden önümüzdeki 5 yılı öngörmek ne kadar doğru bir yaklaşımdır?

Ön raporun *E-Öneriler* bölümünün ilk paragrafını ise tam bir şaşkınlık içinde okudum. İlk cümlesini buraya kaydediyorum: *Çocuk koruma sisteminin etkili bir işleyişe sahip olabilmesi için öncelikle ulusal bir çocuk politikası ve Strateji Belgesi oluşturulması gerekir...* Hayret ki ne hayret! Bu cümle her çocuk konusu gündeme geldiğinde hemen herkes tarafından ifade edilirdi. Âdeta dilimize pelesenk olan yukarıdaki bu cümleyi yazanlara ve Çocuk

Özel İhtisas Komisyonu Üyeleri'ne gönderenlere ne demeli? Son üç yılda hazırlanan ve nihayet 8 Mayıs 2012 tarihinde *Ulusal Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu* tarafından kabul edilen *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesinden Kalkınma Bakanlığı'nın ve ön raporu hazırlayan akademisyenin haberi olmamış olabilir mi? İlgili Genel Müdür Yılmaz Tuna'ya yarın kısa bir not yanında, pazartesi başlayacak iki günlük *Çocuk Özel İhtisas Komisyonu* için de Strateji Belgesi kitabından göndereceğim.

Kavaklıdere (Ankara) 9 Eylül 2012

Uçağımız ikinci sularında Esenboğa Havaalanı'na iniş yaptı. Yolculuk boyunca *The Gate* dergisinin 9'uncu sayısının ön sözündeki şu cümle zihnimde dolaşıp durdu: *Uçaklar rüzgârın içine doğru inerler ve rüzgârın içine doğru kalkarlar.* Uçaklar da kuşlara benzer. Kuşları uçuran kanatlarıyla oluşturdukları rüzgârdır. Uçakların iniş yönü de kuşlardan öğrenilmiştir. Uçaklar rüzgârın estiği yönde iniş ve kalkışlarını yaparlar. Rüzgâr güneye eserse inişler ve kalkışlar güneye, kuzeye eserse kuzeye doğru yapılır. Aksi hâlde uçaklar gecikmeli iner ve kazalar olur. Türkiye'nin planlama dönemlerine bunca umut bağlanmasına rağmen 5 yıllık planların hiç birinde istenen hedeflere ulaşamamış, amaçlanan saatte uçaklar piste inememiştir.

X. Beş Yıllık Kalkınma Çocuk Özel İhtisas Komisyonu yarın toplanacak. Hakan Acar'ın hazırladığı Ön Raporu tekrar gözden geçirdim. Ön Raporun 33'üncü sayfasında BM Çocuk Hakları Komitesi'nin 2012 raporunda *I. Türkiye Çocuk Hakları Strateji ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesi için yapılan şu yoruma yer verilmiş: Komite, "2012-2016 yılları için hazırlanan Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi'ni memnuniyetle karşılamaktadır, ancak Sözleşme'nin bütünüyle ve etkili bir şekilde uygulanması için Hak Temelli (rights-based) bir yaklaşımın henüz Strateji Belgesi'ne uyumlandırılmadığını" ifade etmektedir. İstanbul'a dönünce BM Çocuk Hakları Komitesi'nin Raporu'nun tamamını tekrar okuyacağım. *I. Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi* henüz İngilizce'ye çevrilmemişti. BM Çocuk Hakları Komitesi'nin hangi bilgiye dayanarak yorum yaptığını öğrenmeden yorum yapmak da doğru olmaz.

Kavaklıdere (Ankara), 10 Eylül 2012

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Özel İhtisas Komisyonu'nun ilk toplantısı Hakan Acar'ın Türkiye'de Çocuk Koruma Sistemi'ni özetleyen sunumuyla başladı. Ön Rapora göre son yıllardaki gelişmeler şöyle özetlenebilir: Dünyada, anne ve çocuk ölümlerini en iyi azaltan 3'üncü ülkeyiz. Türkiye'de

çocuğa yönelik ihtisas hizmetlerinin niteliğinde artış var. Alternatif bakım hizmetleri yaygınlaşıyor. Çocuk hizmet ve izleme merkezleri çoğalıyor. Kurumlararası ilişkiler gelişiyor. İnsan kaynağı önceki yıllara göre daha iyi. Çocuk katılımının gündeme gelmesine rağmen henüz anlayış değişikliği yok. Çocuk koruma sistemi dar ve güç koşullardaki çocukları içine alamıyor. Çocuk koruma sisteminin temel prensipleri açık olmadığı gibi aile mi, çocuk odaklı mı belli değil. Sistemin dönüştürülmesi için çocuğa yönelik önleyici refah sistemi henüz kurulamadı. Türkiye’de çocuk hizmetlerinde son yıllarda istikrar ve iyileşme devam ediyor. Öne çıkan sorunlar ise çocuk işçiliği, suça sürüklenen çocuklar, çocuklara yönelik cinsel suçlar, şiddet sarmalının genişlemesi, madde kullanımı, gelir dağılımı ve toplumsal yapıya etkileri önlenemiyor...

Sabahki ilk oturumda özetle şunları söyledim: Türkiye’nin 1960’lı yıllarda başlayan planlı kalkınma döneminden bu yana ekonomik ve maddi kalkınmaya dayalı politikalarla sorunlar çözülemediği gibi, ekonomik büyüme sosyal ve kültürel programla paralel sürdürülemedi. Türkiye, mevcut sorunları çözemediği gibi yeni sorunları da öngörmedi. Miadı dolan Devlet Planlama Teşkilatı, Kalkınma Bakanlığı’na dönüştürülse de, bugünkü toplantı henüz anlayış değişikliğine gidilemediğinin belgesi olarak kayıtlara girmiştir. Bakanlık, mevcut kurumların hizmetlerini tekrar tanımlıyor ancak onların üstünde bir şey söylemiyor. Ya Bakanlığın işlevi yeniden tanımlanmalı ya da kapatılmalı.

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda yer alacak Çocuk Bölümü için niçin ‘çocuk görüşü’ alınmadığını sorduysam da cevap alamadım. Kalkınma Planlarında çocukla ilgili hangi hedeflere ulaşıldığı, hangilerine ulaşamadığını ortaya koyan Durum Tespiti Raporu hazırlanabilirdi. Çocuk Hakları 1., 2. ve 3. Ulusal İlerleme Raporları dikkate alınarak önümüzdeki 5 yıl için öngörülerde bulunulabilirdi. Bunun için çocukla ilgili icracı Bakanlıkların aile, çocuklar, gençler, engelliler, yoksulluk konularındaki stratejik amaçlar ve eylemler üzerinden yeni dönemin genel işlevi tanımlanabilir ve müzakereye açılabilirdi.

Yeni kurulan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın koruyucu hizmetlere odaklı bir çerçeveyi içerdiğini, önleyici ve koruyucu hizmetlere odaklanacak ve 81 ilde 957 ilçede icracı bir bakanlığa dönüştürülecek şekilde yasanın yenilenmesi gerektiğini de tekrar ifade ettim. Buna bağlı olarak Sosyal ve Ekonomik Konsey ile Yüksek Planlama Kurulu işlevlerinin yeniden tanımlanması gerektiğini de hatırlattım. Sosyal ve Ekonomik Konsey’in iş ve işveren odaklı değil, sosyal ve kültürel bir işleve sahip olacak şekilde güncellenmesi gerektiğinin gerekçelerine de değindim. Son önerimin

özellikle Kalkınma Bakanlığı temsilcileri tarafından anlaşılmadığından eminim. Son olarak da Ön Raporda *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesine niçin yer verilmediğini sorduysam da cevap alamadım.

Çocuk Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarından ayrılmam gerektiği hâlde memleketimin sevgili çocuklarının hatırı için toplantının sonunu bekledim. Aile ve Çocuğa Yönelik Önleyici Hizmetler Alt Çalışma Grubu'nda önerilerde bulundum. Önce, *Çocuğun İyilik Hâli Endeksi Sistemi*'nin kurulmasını tekrar önerdim.

Gün boyu son üç yıldır üzerinde çalıştığımız *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesinin süreçleri gözümün önünden film şeridi gibi akıp gitti. Umutlandım. Üzüntü vadilerimde dolaşım. Strateji Belgesi'nin *Ulusal Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu*'nun 8 Mayıs 2012'de kabulünden bu yana hâlâ son redaksiyonu yapılamamış, projesi hazırlanamamış, ilgili icracı Bakanlıklar arasında protokol imzalanamamış, Yüksek Planlama Kurulu kararı da alınamamış. Oysa Strateji Belgesi *X. Beş Yıllık Kalkınma Planı*'nın çocuk bölümünün esası olabilirdi. Devlet Planlama Teşkilatı'nın önyargılı ve ideolojik takıntılı bürokratları Strateji Belgesi'ni Ankara boyasına boyamakla meşgul.

Yorgun bir günün sonunda erkenden uyumak istedim. Karşımda kare biçiminde kocaman ayna. Ayna mı beni görüyor ben mi aynada kendimi görüyorum? Aynada yalnız değilim. Sol başta antik Yunan'dan kalma tacıyla yarım boy tanrıça heykelinin fotoğrafı. Sağ başta röpdöşambr giyinmiş tanrıçaya ait heykelin sol ayağı. Ortadaki üçlemede amfi tiyatro, sütun başlıkları ve tiyatro harabesinden bir kesit. Şaşılacak bir şey yok: Yahya Kemal'in sözleri zihnimde dolaşıyor: Bu toprağın altındakiler de bizim üstündekiler de...

Esenboğa (Ankara) 11 Eylül 2012

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Özel İhtisas Komisyonu'nda ikinci saatlerine kadar çalıştık. Çocuk yoksulluğunun önlenmesi sisteme ilişkin yapısal temel bir sorundur. Sistemin ve yapısal durumun değişmesi yakın bir gelecekte mümkün görünmüyor. Yakın gelecek için yoksulluğun çocuklar üzerindeki etkilerinin azaltılmasına yönelik hizmet ve eğitim modelleri geliştirilmesiyle ilgili notu Çocuk Vakfı Danışma Kurulu Üyelerine duyuracağız.

Hiçbir iktidar dünyada iktidarını yoksullarla paylaşmaya cesaret edemiyor. Alt Komisyon'da bir arkadaşın önerisi şuydu: Türkiye'de çocuklar için tehlikeli işler listesi hazırlamalıyız. Bu öneri çok yerinde. Yapılacak listeyi

önce politika yapıcılara göndermekte de yarar var. Çocuk iş gücü kullanımı önlenemediği gibi çocuk iş gücünün kullanımında son yıllarda artış eğilimi olduğunu da biliyoruz.

İki günün sonunda Aile ve Çocuğa Yönelik Önleyici Hizmetler Grubu, Çocuğun Gelişimi ve Sağlığı Grubu, Çocuk Koruma Sistemi Raporları komisyonu sunuldu. Komisyon Başkanı Prof. Dr. Şükrü Hatun'un yapıcı üslûbu ve yaklaşımından memnun kaldık. Ön Rapor, I.Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı (2012-2016) belgesi ve 2. ve 3. Ulusal Çocuk Hakları İlerleme Raporu yanında çocukla ilgili icracı Bakanlıklardan talep edilecek strateji ve faaliyet planları doğrultusunda yeniden yazılacak.

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı hazırlanırken Ankara'yı heyecansız, isteksiz ve iradesiz gördüm. Bu durum ağır bir yorgunluk hâlidir. *IX. Beş Yıllık Kalkınma Planı*'nda çocuk konusu adeta 'geçştirilmişti'. 5-6 Kasım toplantısına kadar süreci izleyeceğiz. Kalkınma Bakanlığı'ndan ise hiç umudum yok.

Üç günün sonunda İstanbul'a dönüyorum. Uçağımız 8100 m yükseklikte uçuyor. Son yıllarda görmediğimiz dostlarımızla da görüşmüş olduk. 10 yılda çok daha önemli atılımlar gerçekleşebilir ve Türkiye'nin çocuk açılımına sıra gelebilirdi. Çocuk bakımı konusunda kısmen iyi işleyen sistem bile işlemez duruma geldi.

Hayat böyledir işte: İnsan bütün hayal ettiklerini gerçekleştiremiyor. Her Ankara dönüşü çocukla ilgili rüyalarımın öldüğünün farkına varıyorum. Buna da razıyım, çünkü ölen rüyaları görmüştüm. Fakat yapılabileceklerle ilgili umudumu hiç yitirmedim. Belki bundan sonra göreceğim çocuk rüyaları da ölecek. Fakat çocukla ilgili hayallerimi kimse yok edemeyecek. Zamanın bu kadar acıttığını başka türlü öğrenemeyecektim. Bildiğim bir şey daha var: Acılardan doğan umut, hayallerin sütüdür.

Uçağımız inişe hazırlanıyor. Gece İstanbul, yerdeki gökyüzü gibi...

Nişantaşı, 16 Ekim 2012

1.Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi'nin başına gelenler filin girdiği züccaciye dükkânının hâline benziyor. Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın Asan aradı ve Strateji Belgesi'ni sonuçlandırmak istediklerini söyledikten sonra, redaksiyonu yapılan metni gönderdi. Metin, 8 Mayıs 2012 tarihinde Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'na sunulan ve redaksiyonu yapılmak üzere kabul edilen metinden çok farklı. Gerekçesi, vizyonu, temel yaklaşımı tamamen değiştirilmiş. Stratejik amaçları ve eylemleri ise farklı bir eylem planı çizelgesine dönüştürülmüş. Üç yılda hazırladığımız *Strateji Belgesi*'ni Kalkınma Bakanlığı, 'soyut' bulmuş! Gelen

taslak ise ne deveye ne de kuşa benziyor. *Kongre'*den bu yana on dokuz ay geçmiş. Yazık! *Strateji Belgesi* acemi bürokratların deneme yanılma tahtasına dönüştürülmüş. Acı duyuyorum; bağırısam, Ankara'dan sesim duyulacak hâldeyim!

Nişantaşı, 17 Ekim 2012

Aşkın Asan akşam üzeri aradı. 19 Ekim sabahı Çocuk Vakfı'nda son kez bir sunum daha yapacağız. Ankara boyasına boyanmış taslağı görüş talebi ile *Strateji Belgesi Yazım Kurulu*'na gönderdik. *Stratejinin Danışmanı*, TÜBİTAK – TÜSSİDE'nin emekli müdürü Necmettin Oktay'a görüşleri ileteceğiz ve iki metnin mukayesesine dayalı bir hazırlık yapacağız...

Nişantaşı, 19 Ekim 2012

Son iki gece uyuyamadım. Sabah erkenden Çocuk Vakfı'na ulaştığımda, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı grubu gelmişti. Bakan Yardımcısı Aşkın Asan ise sabah trafiği yüzünden toplantıya gecikmeli ulaşabildi. Bugünkü çalışma toplantımız, Kongre Yetişkin Divan Başkanı Prof. Dr. A. Korkut Tuna, *Strateji Danışmanımız Necmettin Oktay*, Kongre İdari Koordinatörü ve Yönetim Kurulu Üyemiz Ahmet Akçakaya ile gerçekleşti.

27 Şubat 2011 tarihinden bu yana *1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2012-2016* belgesinin başına gelenleri tekrar ederek başlayan günün sonunda ilk metne dönme kararı güncellenmiş oldu. Sürecin tıkanmasında dört etken şöyle sıralanabilir: *Strateji Belgesi* hazırlıklarına SHÇEK döneminde başlanmıştı. İddiaya göre SHÇEK, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne dönüştürüldükten ve yöneticileri değiştikten sonra yeni yöneticilere *Strateji Belgesi* ile ilgili süreci anlatan dosya-belge bırakılmamış. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin ve Bakanlık yetkilileriyle 22 Ekim 2011 tarihinde yapılan toplantı sonrası Bakanlıktan bir grup *Strateji Belgesi*'ni yeniden yazmaya yönelmiş; Kalkınma Bakanlığı'nın Eylem Planı formatında ısrar etmesiyle *Strateji Belgesi*'nin temel gerekçesi ve yaklaşımı ortadan kaldırılarak 'kuşa' çevrilmiş. Sonuç olarak, Bakanlığın acemi bürokratları *Strateji Belgesi*'ni Ankara boyasına boyamış oldular.

Aslında, bunların hiçbiri gerçek neden sayılmaz. Siyasi iktidar, bir şekilde sürecin içinde yer almış görünse de, 'çocuk politikası' konusunda köklü atılım ve açılımlara hazır değil. Başka bir izaha da gerek olmadığını düşünüyorum. Sonuç ortada: *Strateji Belgesi* konusunda Başbakan Recep Tayyip Erdoğan bizzat sürecin içinde yer aldığı hâlde henüz hiçbir somut adım atılmadı...

Bakan yardımcısı Aşkın Asan, BM Çocuk Hakları Komitesi'nin 15 Haziran 2012 tarihli Gözlem Raporu'nu da dikkate alarak *Strateji Belgesi*'ne girmesini önerecekleri eylemleri gerekçeleriyle gönderecek. *Strateji Belgesi*'ni Kongre Başkanı, Prof. Dr. Aydın Gülan, Kongre Yetişkin Divan Başkanı Prof. Dr. A. Korkut Tuna, Strateji Danışmanı Necmettin Oktay ve Yazım Kurulu ile son kez redakte edeceğiz ve sonuçlandıracağız.

İkinci sularında Başbakanın Dolmabahçe'deki çalışma ofisinden Mustafa Kamacı cevaben aradı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a yazdığım 18 Eylül 2012 tarihli mektubu Başbakan 12 Ekim öğleden sonra okumuş ve çantasına koymuş. Mektupta atıfta bulunduğum muhataplardan ise hâlâ çit yok.

Tarabya, 20 Ekim 2012

Akşamdan sonra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin aradı. Bakan Yardımcısı Aşkın Asan, dünkü toplantıdan kendisine söz etmiş olmalı ki Bakan Şahin teşekkür etti. *Strateji Belgesi*'nin ilgili Bakanlar ve Başbakan'ın katılacağı bir toplantıyla açıklanmasını önerdim. Bakan Şahin gereğini yapmaya hazır olduklarını söyledi. Umudu yitirmek yerine sabrı çoğaltmak daha iyi.

Nişantaşı 23 Ekim 2012

İkinci vakti Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın Asan aradı. Bakan Şahin Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'la konuşmuş; Kongrede müzakere edilen ve 8 Mayıs 2012 tarihinde ASPB Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun redaksiyonu yapılmak üzere kabul ettiği *Strateji Belgesi*'ni tercih ettiklerini söylemiş. Bugün, *Strateji Belgesi*'nin redaksiyonu için konu önerileri listesi de ulaştı bize. Notları, mektup ekinde Yazım Kurulu'na gönderdik. Bu ayın sonuna kadar metin üzerinde çalışacağız.

Tarabya, 29 Ekim 2012

Cumhuriyet Bayramı'nın 89'uncu yıl dönümü. Bayram törenlerinde 'çelenk' yarışı ve kavgaları ekranlara yansıdı. 1917 Sovyet Devrimi'nin kutlama ritüellerini tekrar ediyor Türkiye. Oysa ne yetişkinlerin cumhuriyeti olabilirdik ne de çocukların. İktidarların Türkiye'yi Ankara boyasına boyama merakı şaşırtıcı ve garip.

Bir hafta boyunca, *1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı*'nın redaksiyonu için arkadaşlarla çalıştık. 8 Mayıs 2012 tarihinde toplanan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nda dile getirilen eleştiriler yanında, BM Çocuk Hakları Komitesi'nin 15 Haziran 2012 tarihli Gözlem

Raporu'nu da dikkate alarak son hazırlığı da yapmış olduk. Biz de yorulduk metin de yoruldu. *Strateji Belgesi*'ni çocuk haklarının geliştirilmesi ve çocuk politikasının gerçekleşeceği ortamı hazırlayacak öncü bir belge niteliğinde hazırladık. Bu yönüyle belge, çocukla ilgili bütün yönleri kapsayıcı bir içerik taşımadığı için Çocuk Stratejisi değil Çocuk Hakları Stratejisi'dir. Ne yazık ki henüz Ankara'da bu ayrımı fark eden ve anlayan bir yetkili bulamadık.

Tarabya, 31 Ekim 2012

Strateji Belgesi'nin göstergelerini yazmak ve son redaksiyonu sırasında üç yılı tekrar yaşamış gibi oldum. Necmettin Oktay ile akşam saatlerine kadar süren çalışmaya noktayı koyduk. Aydın Gülan, Özcan Kars, Memduh Cemil bu gece son okumayı yapacak ve *Strateji Belgesi*'ni yarın öğleden sonra göndereceğiz...

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'a, Çocuk Vakfı'nın, X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarına katılmayacağını bildiren mektup gönderdim. Cevdet Bey birkaç saat sonra aradı. Kalkınma Bakanlığı'nın hazırladığı iki ön raporda biri 'tavsiye' diğeri ise gerçekleştirilmesi 'temennisiyle' *Strateji Belgesi*'ne atıfta bulunulması nedeniyle ve belgenin hazırlanmasına emeği geçenlere saygının gereği komisyon çalışmalarından çekilme kararı aldığımızı ifade ettim. Cevdet Bey, *Strateji Belgesi* ile ilgili sürecin aşılması için gerekeni yapmaya hazır olduğunu ifade etse de Ankara'nın belirsizlikleri karşısında geri adım atmayacağımı vurgulamakla yetindim.

Nişantaşı, 2 Kasım 2012

1. *Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2013-2017* belgesinin göstergelerini belirledik ve son okumayı tamamladık. *Strateji Belgesi*'nin 'vizyon' başlığının yanına heyecan duyarak yazdığımız *Çocuk Hakları 'Hayalimiz'* ifadesine, Ankara'nın çekince koyması bütün bu süreci özetliyor... *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı* Fatma Şahin'e mektup ekinde *Strateji Belgesi*'ni ve eklerini bugün gönderdik. Özellikle Bakan Yardımcısı Aşkın Asan'ın Çocuk Hakları Strateji Belgesi'ni sahiplenmesine yönelik özel gayretini de bugüne not düşüyorum. Otuz dört ayın çetrefil hikâyesinin nasıl noktalanacağını yeni çocuk 'hayaller'i kurmadan bekleyeceğiz...

Nişantaşı, 19 Kasım 2012

Akşam saatlerinde ASPB Bakan Yardımcısı Aşkın Asan aradı. Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, Müsteşar Kemal Madenoğlu, Müsteşar Yardımcısı

Cüneyt Bey 1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı'nın Yüksek Planlama Kurulu gündemine alınmasını müzakere etmişler. Strateji Belgesi Ankara bürokratlarının raketleri arasında ping pong topu gibi dövülmeye devam ediliyor. Aşkın Hanım'ın özel gayretine rağmen henüz ne olacağı da belirsiz.

Nişantaşı, 27 Aralık 2012

Yılın son birkaç günü daha kaldı. Şayet son dört günde bir mucize gerçekleşmezse, 1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2013-2017 belgesinin hayata geçmesi için Ankara adım atmamış olacak. 27 Şubat 2011 tarihinden bu yana geçen süre son on yılının hayal kırıklıklarını tam anlamıyla derinleştirdi. Buna rağmen 2013 yılı için de bir çağrı metni yazdım. Açıkladığımız kısa metin şöyle:

SAHNE HAZIR:

YETER Kİ

PERDELER

AÇIK KALSIN!

*Geçen yıl
çocuklar için daha güzel günler
hayal etmiştik;
üzgünüz, hiçbiri gerçekleşmedi.*

*Ülkeleri yönetenler
kurt ile kuzu oyununu
 oynamaktan yorulmadı.*

*Kimi de ekranlara
Karagöz ile Hacivat kavgası yansıdı;
 yazık çok yazık!*

*İnsanoğlu var oldukça ne hayal
kurmaktan vazgeçebilir ne de
 umut tükenir:*

*Sahne hazır;
perdelere açık kalsın;
'doğru oyun'u
 oynayacak çocuklar
koşup gelecek
ve sahnedeki yerlerini alacak.*

*Hayal etmeye ve umudu tazelemeye
devam edeceğiz. Kiminle mi?
İnsanlığın geleceğine dair hayalleri olanlarla ve
çocuğa saygı duymayı bilenlerle.*

2013 yılı çocuk ödevlerinde buluşmak dileği ile...

Nişantaşı, 28 Aralık 2012

24.12.2012 X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Çalışma Grubu Raporu Taslağı dün gönderildi. Raporun içeriğine dair değerlendirmeyi daha sonra yapacağım. Ancak, ilk taslaktan bu yana *1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı*'nın 'yok kabul' edilmesi karşısında nezaket sınırı çoktan aşılmış oldu. Sözlü ve yazılı hiçbir uyarımız dikkate alınmadığı gibi, *Strateji Belgesi*'nin adı bile *Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı* olarak yazılmış. Bugün gönderdiğim yazı ile ilgili Genel Müdür Yılmaz Tuna'yı *Strateji Belgesi*'ne emeği geçenlere saygıya davet ettim. Çocuk Çalışma Grubu Raporu sonuçlanıncaya kadar süreci izlemeye çalışacağım.

Nişantaşı, 18 Nisan 2013

UNICEF'in son araştırmasına göre dünya yaman tezatlar içinde; *Çocuğun İyi Olma Hâli Endeksi* çerçevesinde 29 Avrupa ülkesinde yapılan araştırmaya göre, Almanya'da yaşayan çocukların ailelerinin gelir düzeyleriyle orantılı olarak aldıkları eğitim daha kaliteli ve beslenme koşulları daha iyi. Buna karşılık, hayat koşulları ve çocukların hayattan duydukları memnuniyet karşılaştırıldığında sıralama değişiyor: Avrupa'da ekonomik krizden en az etkilenen Almanya'da çocukların 'mutluluk' oranları oldukça düşük. Çocuk ve gençlerin en 'mutlu' olduğu ülkeler arasında Almanya 29 ülke içinde 22'inci sırada. Ekonomik kriz yaşayan, işsizliğin rekor seviyelere ulaştığı İspanya, Yunanistan, İtalya ve İspanya gibi ülkeler çocukların kendini 'mutlu' hissettiği ülkeler arasında.

Türkiye, *Çocuğun İyi Olma Hâli Endeksi Sistemi* olmadığı için araştırmaya dâhil edilmemiş. UNICEF üyesi Prof. Hans Bertram'ın yorumu ilginç: *Çocukların hayat şartları ve beklentileri arasındaki uçurumun sebebi bence tipik bir refah fenomeni. Hayat şartları iyileştikçe çocuk kendini daha mutsuz hissediyor...*

Refah ve tüketim arttıkça çocukluk da rayından çıkar. Hayatın farkına varmak yoksulluklarla da mümkün. Sonra. Sonrası sarmaşık gibi karma karışık.

Nişantaşı, 20 Haziran 2013

Bir önceki dönem TBMM Başkanlığı yapan Mehmet Ali Şahin Bey cevaben aradı. 25-27 Şubat 2011'de düzenlediğimiz *I.Türkiye Çocuk Hakları Kongresi*'ni himayelerinde gerçekleştirdiğimiz için *Strateji Belgesi* konusunda 26 aydır yaşadığımız garipliklerden söz ettim. Başbakan ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in yönetimindeki Bakanlığın tutumu yüzünden *Strateji Belgesi*'nin sonuçlandırılmadığını gerekçeleriyle izah ettim. Mehmet Ali Bey dinledi ve Başbakan Erdoğan'a sitemlerimi ileteceğini söylemekle yetindi.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin de cevaben aradı. *Strateji Belgesi*'nin niçin sonuçlandırılmadığını hatırlatınca, 10 gün önce Kalkınma Bakanı ile konuştuğunu söyledi. 22 Ekim 2011 tarihinde İstanbul'da yaptığımız görüşmeden bu yana sonuç alınamamasından duyduğum rahatsızlığı tekrar ifade ettim. Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Abdülkadir Kaya'nın *Strateji Belgesi*'ne karşı başından beri takındığı olumsuz tutum nedeniyle gerekli cevabı vereceğimi de söyledim.

Bakan Şahin'e hatırlattığım asıl konuya gelince: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hükümetin birinci etkinlik Bakanlığı görüntüsü içinde. ASPB 957 ilçede örgütlenen icracı bir Bakanlık olamamıştır. Sosyal yardımlara odaklı bir anlayışın bilinçli olarak tercih edildiği anlaşılıyor. Çünkü Hükümetin başka bir sosyal politika yaklaşımı yok. Bakan Şahin, 2 yılın hesabını vermeye hazır olduğunu söylemekle yetindi. Çocuk Vakfı'nın önerisiyle kurulan Bakanlık, önerdiğimiz Aile ve Çocuk Bakanlığı'nın amacı ve işlevinin çok uzağındadır.⁶

Bakan Şahin ikinci defa aradığında, Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz *Strateji Belgesi*'nin "redaksiyonunun sürmekte olduğunu" söylemiş. Bunun üzerine 2 Kasım 2012 tarihinde yapılan son redaksiyon dışında yapılacak redaksiyondan niçin haberdar edilmediğimizi sordum. *Strateji Belgesi*'nin Yüksek Planlama Kurulu Kararı'na dönüşmeden metni görmek istediğimizi de özellikle vurguladım. Bakan Şahin, metni görmemizi sağlayacağını söylemiş olsa da içim rahat değil!

- 6 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın daveti üzerine 9 Aralık 2010 tarihinde Haliç Kongre Merkezi'nde yaptığımız ikili görüşme sırasında Aile ve Çocuk Bakanlığı olarak önerilmişti. 6.4.2011 tarihli 6223 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak 3.6.2011 tarihinde Bakanlar kurulunca Aile ve sosyal Politikalar Bakanlığı adıyla kurulması kararlaştırılmış olmasına rağmen henüz 81 il 919 ilçede icracı bir Bakanlık olamamış bir Bakanlıktır.

Tarabya, 1 Ağustos 2013

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e Çocuk Vakfı adına gönderdiğimiz iki cümlelik yazıyı bugüne not düşünüyorum:

27 Ocak 1995 tarihinden bu yana Türkiye'nin Taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile, ülke ölçekli çocuk çalışmalarının Koordinasyonundan Hükümet adına sorumlu olan Bakanlığınızın 4 Nisan 2012 tarih ve 28254 sayılı Genelgeye göre Başkanlığınızda kurulmuş bulunan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu, 8.5.2012 tarihinde yaptığı ilk toplantı dışında, amacı ve işlevine yönelik hiçbir çalışma yapmamıştır. Önerilerimize rağmen şimdiye kadar sonuç alınamamış olması nedeniyle, Çocuk Vakfı, Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu üyeliğinden çekilme kararı almıştır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nu Çocuk Haklarına saygıya davet ediyoruz.

Tarabya, 3 Ağustos 2013

X. Beş Yıllık Kalkınma Planı'na göre (2 Temmuz 2013) 'Çocuk hakları anayasal temele kavuşturulmuştur.' (s. 41) Cümlelerin önünde, anayasada yapılan değişikliğe vurgu yapıldığına göre 12 Eylül 2010 yılında yapılan anayasa referandumu kastediliyor. *Çocuk Hakları Sözleşmesi*'nin 27 Ocak 1995 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandığı hatırlanırsa, Sözleşme'nin iç hukuk kuralına dönüşmesinden bu yana 18 yıl geçmiş olduğu dikkate alınmamış olur...

X. Beş Yıllık Planı'nın, *Çocuk ve Gençlik Bölümü*'nde ise gençlere ve çocuklara yönelik hizmetler için yeni Bakanlıkların kurulduğuna ve stratejilerin hazırlandığına değiniliyor; ancak stratejilerin adı zikredilmediği gibi nasıl hayata geçirileceklerine dair bir açıklama bile yok. Çocuk Vakfı'nın X. Beş Yıllık Kalkınma Planı Çocuk Çalışma Grubu'ndan çekilme kararının ne kadar isabetli olduğu bir kez daha ortaya çıkmış oldu: 10 yılı aşkın ülkeyi yöneten bu siyasi heyet ile çocuk konusunda aramızda derin bir anlayış farkı olduğunun son belgesi ise X. Beş Yıllık Kalkınma Planı'dır.

Nişantaşı, 12 Ağustos 2013

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e bugün gönderdiğim uzun cümleyi tarihe kayıt düşmek amacıyla ve yorumsuz olarak günlüğüme kaydediyorum:

I.Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2013-2017 belgesi; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Çocuk Vakfı, İstanbul Üniversitesi iş birliği ile TÜBİTAK-TÜSSİDE'nin Strateji Danışmanlığında; Sayın Prof. Dr. Aydın Gülün'in Kongre Başkanlığı'nda; TBMM Başkanı Sayın Mehmet Ali Şahin'in

himayelerinde; Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Onur Konuğu olarak teşrif ettiği; 25-27 Şubat 2011 tarihinde çocuk ve yetişkin delegelerin katılımıyla İstanbul'da gerçekleşen I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi'nde müzakere edilerek kabul edilen; 4 Ekim 2011 tarihli yazı ile Sayın Başbakan'ın Özel Kalem Müdürlüğü'ne teslim edilen; mali bütçesi SHÇEK, Başbakanlık Tanıtma Fonu ve Çocuk Vakfı tarafından karşılanan; bütün belgeleri 22 Ekim 2011 tarihinde Başkanlığınızda yapılan toplantıda Bakanlık temsilcilerinin huzurunda zatıalınıza sunulmuş; 8 Mayıs 2012 tarihinde Başkanlığınızda toplanan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun önerileri doğrultusunda kabul edilen ve yine Bakanlığınız yetkilileriyle yapılan ortak çalışmalarla redaksiyonu gerçekleştirilerek 2 Kasım 2012 tarihinde sonuçlandırılan Strateji Belgesi'nin niçin bugüne kadar Yüksek Planlama Kurulu kararının alınmadığını, kimler tarafından alternatif Strateji Belgesi hazırlama girişiminde bulunularak engellendiğini ve hayata geçirilemediğini gerekçeleri ile kamuoyuna açıklamanızı talep ediyorum.

Nişantaşı, 14 Ağustos 2013

TBMM Çocuk Hakları İzleme Komitesi Başkanı yenidoğan uzmanı Prof. Dr. Türkan Dağoğlu'na yazdığım ve Meclis Üyelerine gönderdiğim iki paragraflık mektubu da Türkiye'nin çocuk hakları tarihine kayıt düşmek için ve yine yorumsuz olarak günlüğüme kaydediyorum;

TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'na bağlı olarak Türkan Dağoğlu, Murtaza Yetiş, Muzaffer Yurttaş, Sevim Şavaşer, Nurettin Demir, Candan Yüceer, Ruhsar Demirel, İdris Baluken'den oluşan ve Başkanı olduğunuz Çocuk Hakları İzleme Komitesi, kurulduğu tarihten bu yana (2008), hukuki altyapı yetersizliği sebebiyle amaçsız ve işlevsiz bir kurul izlenimi vermektedir ve Çocuk Hakları'nın izlenmesi çerçevesinde ülke ölçekli hiçbir faaliyet yapmamaktadır.

Çocuk Hakları'nın etkin şekilde izlenebilmesi Komite'nin hukuken yetki ve işlevi olan bir Komisyona dönüştürülmesi ile mümkündür. Bu kapsamda, Komite üyelerinin istifa ederek Meclis'te grubu bulunan bütün siyasi partilerin katılımı ile TBMM Çocuk Hakları Komisyonu veya ilgili Komisyona bağlı bir Alt Komisyon kurulması için TBMM Üyelerini çocuk hakları için göreve davet ediyorum...

Nişantaşı, 3 Eylül 2013

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'a gönderdiğim 29 Nisan 2013 tarihli mektuba Özel Kalem Müdürü A. Rıdvan Ağaoğlu'nun yazdığı cevap bugün ulaştı bize. Bakan Yılmaz'a *Çocuğun İyi Olma Hâli Endeksi Sistemi*'nin kurulmasını önermiştik. Çocuk Göstergeleri Çalışma Grubu'na 25 Mart 2013 tarihinden bu yana TÜİK de dâhil edilmiş. Mektuptan, 26 Nisan'da Çocuk Refahı Konferansı düzenlendiğini de öğrenmiş oldum (!) Çalıştay

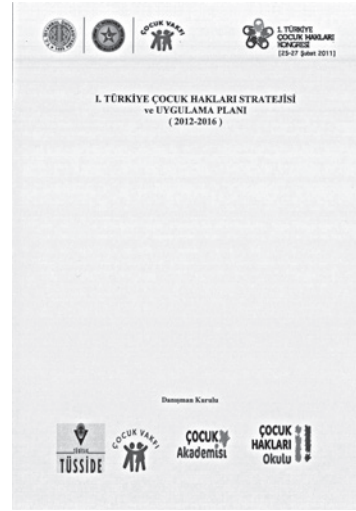
sonunda, Türkiye için çocuk refahı alan ve göstergelerinin oluşturulmasına yönelik ön çalışmanın yöntemine ve kapsamına karar verilecek ve çalışma takvimi oluşturulacaktır. STK temsilcilerinin de yer aldığı Çalışma Grubu için Çocuk Vakfı'nın kapısının çalınmamış olmasından rahatsız değiliz.

Çocuklar için beklediğimiz daha önemli haberi Adem Arkadaş – Thibert duyurdu bize. Türkiye’de çocukları yaşadıkları hak ihlalleri karşısında kendileri doğrudan en üst düzeyde arayabilecek. Türkiye, *ÇHS Bireysel Başvuru İhtiyari Protokolü*'nü 2012 yılında imzalamış, ancak belge hâlâ onaylanmamış. Protokol yeni yasama döneminde Meclis'in gündemine alınacak.⁷

Türkiye’de çocukları yetişkinlerden ve ideolojik takıntılı anlayışlardan kurtarmadıkça kendine güvenen kuşaklar yetiştirmek imkânsız gibi.

Tarabya, 14 Aralık 2013

Ocak 2010'dan bu yana beklediğimiz acı haberi bugünkü Resmi Gazete'den öğrendik. *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı* yerine, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Devlet Kalkınma Teşkilatının aymaz bürokratlarının Ankara boyasına boyadığı alternatif taslak, 10 Aralık'ta Yüksek Planlama Kurulu tarafından kabul edilmiş ve bugünkü Resmi Gazete'de yayımlanmış. Hükümet'in çocuk konusuna bakışı ve anlayışı bu kadarmış. İp koşturdu artık. Strateji Danışmanımız Necmettin Oktay Hocamız ile benzer bir hayal kırıklığı içindeyiz. 5 yıl boyunca emeği geçenlere saygının gereğini yapacağız...

Nişantaşı, 18 Aralık 2013

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Yüksek Planlama Kurulu kararı için Kalkınma Bakanlığı'na gönderilen *“Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı 2013-2017”* belgesinin 8 Mayıs 2012 tarihinde *Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme*

7 Çocuk Hakları Sözleşmesi Bireysel İhtiyari Protokolü Başbakanlık tarafından 23.8.2013 tarihinde yasalaşması talebiyle TBMM'ye sunulmuş ve 16.6.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Kurulu'nun kabul ettiği belge olmadığının ortaya çıkması üzerine Çocuk Vakfı adına bugün yaptığımız açıklama şöyle:

25-27 Şubat 2011 tarihinde TBMM Başkanı Sayın Mehmet Ali Şahin'in himayelerinde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Çocuk Vakfı, İstanbul Üniversitesi iş birliğinde gerçekleşen I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi'nde müzakere edilerek sonuçlandırılan I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı, 4 Ekim 2011 tarihinde Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a sunulmuştur. (www.cocukvakfi.org.tr) Strateji Belgesi ayrıca, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'in Başkanlığındaki Bakanlık heyetine İstanbul'da 22 Ekim 2011 tarihinde Çalıştay Raporları ve ilgili tüm ekleriyle teslim edilmiştir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in Başkanlığı'nda 8 Mayıs 2012 tarihinde toplanan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun ilk toplantısında kabul edilen I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı Strateji Belgesi yok kabul edilerek hazırlanan Alternatif Strateji Belgesi 10 Aralık 2013 tarihinde Yüksek Planlama Kurulu tarafından kabul edilen ve 14 Aralık 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan "Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı" ile (www.resmigazete.gov.tr) Sayın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan çocuk konusunda bir kez daha yanıltılmıştır. Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin 7 kez ve Kalkınma Bakanı Sayın Cevdet Yılmaz 3 kez bilgilendirildiği hâlde, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Bakanlık bürokrasisi aşılammıştır.

Yüksek Planlama Kurulu'nun kabul ettiği "Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı 2013-2017" Strateji Belgesi ve Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu'nun 8 Mayıs 2012 tarihinde kabul ettiği I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi ve Uygulama Planı 2013-2017 Strateji Belgesi, Gerekeç, Vizyon, Temel Ölçüt ve İlkeler, Stratejik Amaçlar ve Göstergeler, Stratejiler ve Eylemler açısından farklı iki belgedir. Alternatif Strateji Belgesi'nde yer alan ve 29 sayfadan oluşan Gerekeç bölümü, Ulusal Çocuk Raporu'ndan kopyalanmış ve belirlenen Stratejik Amaçlarla uyumlu olmadığı gibi, Mevcut Durumu yansıtması dışında Stratejik Belge'nin niçin hazırlandığı açıklayıcı bir nitelikte değildir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nun koordinatörlüğünde ve Millî Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Yüksek Öğretim Kurumu ile "gizlilik içinde" yapılan 2 toplantı sonunda Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Abdülkadir Kaya'nın ısrarı sonucu ve Bakan Şahin'in haberi olmadan alternatif Strateji Belgesi hazırlanması kaygıyla izlenmiştir. Bu süreçte, Asıl Strateji Belgesi'nin paydaşları, İstanbul Üniversitesi ve Çocuk Vakfı yanında, Strateji Belgesi'nin danışmanlığını yapan TÜBİTAK-TÜSSİDE de kasten devre dışı tutulmuştur.

Strateji Belgesi hazırlama tecrübesinden ve Çocuk Hakları kültüründen uzak bürokratların hazırladığı Alternatif Strateji Belgesi'nde Asıl Strateji Belgesi'nin Vizyon ifadesi Misyon bölümüne yazılmıştır. Yine Asıl Strateji Belgesi'nin 3 Stratejik Amacına yer verilmiş; tematik başlıkları Stratejik Hedeflere dönüştürülmüş ve Eylemlerle ilgili Hedefler ve Faaliyetler bölümü kavramsal tanımlama anlamında hatalı düzenlenmiştir. Stratejik Amaçlar ya da Stratejik Hedefler için Performans Ölçütleri tanımlanabilir, ancak Faaliyetler için Performans Ölçütlerinin tanımlanması temel bir hata olmuştur.

Yüksek Planlama Kurulu'nun kabul ettiği "Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı 2013-2017" Strateji Belgesi'nin Vizyonu ile Stratejik Amaç ve Eylemlerin ilişkisi yoktur. Asıl Strateji Belgesi, "Hak Temelli" anlayışa göre hazırlanmıştı. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin "Çocuğu hak sahibi birey olarak kabul etmek" ölçütü ve bu anlayışı ortaya koyan Çocuk Hakları yaklaşımına Alternatif Strateji Belgesi'nin hiçbir yerinde yer verilmemiştir.

Asıl Strateji Belgesi'nde 24 Stratejik Amaca ve 75 Stratejik Eyleme; Alternatif Strateji Belgesi'nde 9 Stratejik Amaca; 89 Faaliyete yer verilmiştir. Bu yönüyle Alternatif Strateji Belgesi Asıl Strateji Belgesi'nden kötü kopyalanmış bölümler içerse de Hükümet Kuruluşları ile sınırlı bir anlayışı yansıtan ve uygulanma imkânı olmayan bir belgedir.

Nişantaşı, 29 Mart 2016

Birkaç gün boyunca Karaman'da on çocuğa cinsel tacizde bulunan "öğretmen" nedeniyle Ensar Vakfı üzerinden tartışma yapılıyor. Bu cürümün duyulması üzerine Ensar Vakfı üzerinden iktidar partisi karşıtları sosyal medyada kampanya başlatmış. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu, Ensar Vakfı'nın yöneticisini yanına alarak "Ensar Vakfı"na övgüler dizmiş. Millî Eğitim Bakanı, "Ensar Vakfı'nın iyi çalışmaları" yaptığını açıklamış. Recep Tayyip Erdoğan Aile Bakanı'nı Amerika'ya götürdüğü ekibe dâhil etti. Tayyip Erdoğan karşıtları bu fırsatı değerlendirmede gecikmedi. İki taraf da çocukların mağduriyeti üzerinden siyaset ve polemik yapmayı tercih ettiler. Ne kadar zavallı ve ikiyüzlü bir topluma dönüşmüş ülkemiz. "Hepimiz sorumluyuz" demek bu kadar zor mu?

Çocuk Vakfı Türkiye'nin çocuk ödevi için üç soru açıkladı bugün:

Birinci Soru

4 Nisan 2012 tarih ve 28254 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Genelge ile kurulan Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu 8 Mayıs 2012 tarihinde yaptığı ilk toplantısından bu yana niçin toplanamamıştır?

İkinci Soru

14 Aralık 2013 tarih ve 288851 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türkiye’nin ilk *Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı* (2013-2017) için niçin hiçbir adım atılamamıştır?

Üçüncü Soru

Türkiye niçin çocuk sorunlarını erteleyen bir ülke görüntüsü içindedir? Bakalım bu soruları dikkate alacak muhatap bulabilecek miyiz?

Tarabya, 10 Nisan 2016

Öğleden sonra TBMM Aile Bütünlüğünün Korunması Araştırma Komisyonu Toplantısı için Akgün Oteli’ne gittim. Komisyon Başkanı Ayşe Keşir’in yönettiği toplantıda “medyanın aile bütünlüğüne etkisi” müzakere edildi. Ağırlıklı olarak hükümet kuruluşları ve iktidar yanlısı medya temsilcilerinden oluşan konuşmacıların görüşlerini dinledikçe içim acıdı. Komisyon Başkanı söz verdiğinde, 1991 yılında gerçekleşen I. Aile Şurası’ndan söz ederek 25 yıllık bir değerlendirme yapma ihtiyacı hissettim. 9 Aralık 2010 tarihine atıfta bulunarak Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın davetiyle yaptığımız görüşme sonunda Aile ve Çocuk Bakanlığı’nın kurulma kararı verildiğini de açıklama ihtiyacı hissettim.

Kurulan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının “yardımla” sınırlı kaldığını, icracı bir bakanlığa dönüşemediğini söyleyince toplantı sonunda Isparta Milletvekili olduğunu öğrendiğim Sait Yüce konuşmamı engellemeye çalıştı. “Muhalefet partisi gibi” eleştiri yaptığımı söyleyince, Komisyon Başkanı’na seslendim ve konuşmamı sürdürmek istediğimi belirttim. Ailenin İyilik Hâli Endeksi Sistemi kurulmadıkça medya dâhil, aile ve çocuğa yönelik çalışmaların sınırlı kalabileceği konusuna değindim. Bu amaçla *I. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi* ile *Çocuk Hakları İzleme Kurulu* için hiçbir somut adım atılmadığını ve *I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi*’ne henüz sıra gelmediğini, Ankara’da raflarda beklediğini söyleyince aynı Milletvekili, konuşmamı engellemeye çalıştı. Komisyon Başkanı’nın basiretsizliği de eklenince Bay Milletvekili elindeki mikrofonu bana doğru fırlattı ve “Komisyon kararı ile dışarı atılmamı” talep ederek üzerime doğru yürüdü. Ayağa kalktım ve bekledim. Toplantı bitinceye kadar salondan ayrılmayacağımı söyledim ve “Siz kimsiniz?” diye seslendim. Milletvekiline siz kimsiniz?” diyemeyeceğimi söyleyerek tekrar üzerime yürüdü ve “Terbiyesiz” diye bağırdı. Bu ifadeyi kendisine aynen iade edince üzerime yürüdü. Bay Milletvekili birkaç kişi tarafından salondan uzaklaştırılırken Komisyon Başkanına; “Böyle mimli kişileri niçin komisyona davet ettiniz? diye sitemde

bulundu (!) ve kendine yakışan kelimeyi tekrar etti. Bu ifadeyi de aynen iade ettim ve yerime oturdum. Komisyon Başkanı yanıma gelerek Milletvekilinin, “Aile Bakanlığı’nın hiçbirşey yapmadığını söylediğim için tepki gösterdiğini” söyleyince buna da itiraz etmek zorunda kaldım. Beni uğurlamak istediğini söyleyince toplantı bitinceye kadar salondan ayrılmayacağımı söyledim. Yanıma gelen üç kişi ise Can Soysal ve Nilüfer Pembecioğlu ile, Denizli Milletvekili Deniz Depboylu oldu. Toplantı sonunda “aile fotoğrafı” karesine girmeden Akgün Oteli’nden ayrıldım.

Nişantaşı, 14 Nisan 2016

Çocuk Vakfı’nın 29 Mart’ta açıkladığı “Türkiye’nin Çocuk Ödevi İçin Üç Soru”ya Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından yazılan cevap bugün ulaştı bize. Gönderilen yazıdan *Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu*’nun 8 Mayıs 2012 tarihinden sonra 15 Mart 2016 tarihinde ikinci toplantısını yapmış olduğunu böylece öğrenmiş olduk. Kurulun Genelgesinin güncellenmesini sağlayan Çocuk Vakfı’nı ilk toplantısı dışında kurula davet eden olmadı. *Ulusal Çocuk Hakları Stratejisi ve Eylem Planı* (2013-2017) ile ilgili altı aylık dönemler hâlinde raporlar düzenleniyormuş Ankara’da (!) Hiçbir stratejik amacı ve eylemi hayata geçirilmemiş belge ile Çocuk Hakları Sözleşmesi Ulusal Ülke Raporu’nu karıştırmışlar. Sonuç: Ankara’dan çocuklar için yeni bir haber yok.

Nişantaşı, 4 Mayıs 2016

Memduh Cemil’in önceki gün gönderdiği değerlendirmeyi bugün okuyabildim. Siyasi partilerin seçim beyannamelerine dair değerlendirme notunu günlüğüme kaydediyorum:

“Ben de 3 partinin seçim beyannamelerinde çocuk konusunda ne var diye göz atmıştım. Üç beyannamenin ortak özelliği sloganlarla konuşmaları. Çocukla ilgili sınırlı sayıda da olsa bazı temel kavramlar, acil ihtiyaçlar ne ise onları alt alta listeleyip onu da sağlayacağız, bunu da yapacağız demekten ibaret. Bu anlamda yüzeysel olmanın ötesine geçemiyorlar. Diğer ortak özellikleri ise üç partinin çocuk algısının bütün çocukları kapsamayıp sosyal, kültürel ve ekonomik tehlike altında olan çocukları, başka bir ifade ile korunma ihtiyacı olan çocuklarla sınırlı olması.

Ak Parti’nin çocuk tahayyülü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın sosyal hizmet faaliyetleri ile sınırlı. Bakanlığın da sorunları malum.

CHP’nin çocuk yoksulluğuna ayrı bir başlık açması farkındalık oluşturma ve sorunun önemini vurgulama bakımından iyi. Ancak CHP bildirdiğinde “çocuk hakları” kavramının hiç geçmemesi büyük bir eksiklik.

HDP bildirgesinde görebildiğim tek esaslı öneri çocuk cezaevlerinin kapatılması. Onun dışındakiler bildik şeyler.

Üç parti sosyal hizmet ve yardımlarla ilgili vaadlerinde “hak temelli anlayış” ifadesini de kullanmaya özen göstermiş. Bunun da ilk başta belirttiğim gibi, slogan olmanın ötesine geçip geçemeyeceğini göreceğiz.

İktidar hep kazanmayı, arada düşüş yaşamamayı maharet bildi, kibirlendi. Oysa arada ufak düşüşler onu kendine getirebilir, kibrin önüne geçebilirdi. Oy oranı hiç düşmemiş bir harekette düşüş başlarsa bu bir daha toparlanamayacak kadar ağır bir düşüşe neden olabilir. Bu seçim dönemi yaşadıkları telaş da bunun habercisi gibi.

Tarabya, 15 Temmuz 2016

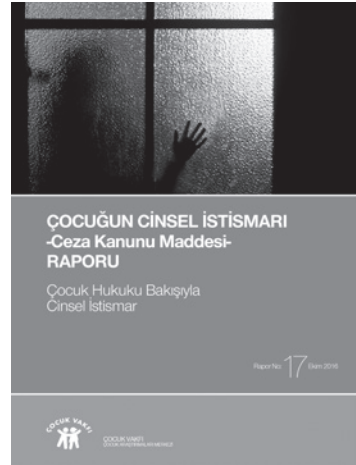
15.00: Anayasa Mahkemesi’nin Türk Ceza Kanunu’nun 103. maddesindeki çocuğa yönelik cinsel istismar yaşıyla ilgili hükmü iptal etmesi üzerine Çocuk Vakfı adına kısa bir görüş açıkladık bugün:

Anayasa Mahkemesi’nin Türk Ceza Kanunu’nun 103. maddesinin birinci fıkrasındaki “15 yaşını tamamlamış çocuğa karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranışın cinsel istismar sayılacağına” ilişkin hükmü iptal etmesi çocuğun öncelikli yüksek yararı ölçütüne aykırıdır. 6’ya karşı 7 üyenin oyu ile ve çoğunluk görüşü doğrultusunda alınan bu kararlar ilgili gerekçe ve karşı oy verenlerin görüşleri çocuğun öncelikli yüksek yararı ölçütü çerçevesinde çelişkiler içermektedir.

Çocuğun esenliğine aykırı olan bu kararın 6 ay sonra yürürlüğe girecek olması nedeniyle bir an önce yasal düzenleme yapılmalıdır ve TCK’nun 103.maddesindeki yaş sınırı Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne uygun olarak 18 olarak düzenlenmelidir.

Nişantaşı, 14 Ekim 2016

Dört ayın sonunda *Çocuğun Cinsel İstismarı -Ceza Kanunu Maddesi- Raporu*’nu bugün açıkladı Çocuk Vakfı. Raporu ve basın duyurusunu Memduh Cemil kaleme aldı. Sözlü ve yazılı görüş bildiren alan uzmanlarının desteği de çok önemliydi. Teşekkür notumuzda bu isimlere yer verdik. Anayasa Mahkemesi Üyesi Muhammet Emin Kuz raporun ikinci taslağını okumuş; benimle ve Memduh Cemil’le görüşlerini paylaşmıştı. Gayriresmi olarak görüşünü

öğrenmiş olsak da teşekkür ettiğimiz isimler arasına dâhil edemedik
Muhammet Emin Bey'i.

Raporun ulaştığı sonuç şu oldu:

Çocuğun cinsel istismarı suçunun engellenmesi için Ceza Kanunu maddesinin tek başına yeterli olmayacaktır. Suçu cezalandırmak yeterli değildir, aslolan suçun ortaya çıkmadan engellenmesi ve mağdur oluşmamasıdır.

Türkiye'nin bütün çocuk sorunlarında eksikliği hissedilen "hak temelli koruma sistemi" kurulmadığı müddetçe çocuk acılarının azalması maalesef mümkün olmayacaktır. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Ceza Kanunu ve çocukları ilgilendiren diğer yasal düzenlemeler Çocuk Hakları temelinde çocuğun öncelikli yüksek yararını felsefe edinmiş, Çocuk Hukuku Bakışıyla yeniden yazılmadıkça çocuk esenliğini ve mutluluğunu sağlamak mümkün olmayacaktır. Bunun için; Çocuk Haklarına dayalı bütüncül bir Türkiye Çocuk Politikası'nın belirlenerek ilk adımın atılması gerekir. İkinci adımda ise Çocuk Hakları ve Çocuk Hukuku ölçüt ve ilkelerini içeren Türkiye Çocuk Temel Yasası'nın hazırlanmasıdır.

Çocuk Vakfı'nın şimdiye kadar hazırladığı raporlar içinde Çocuk Hukuku Bakışıyla yazılan ilk raporu Memduh Cemil'in kaleme almış olması da bendeniz için ayrı bir bahtiyarlık olmuştur.

Nişantaşı, 25 Ekim 2016

Atila Yayla'nın Hür Fikirler sitesinde geçen hafta yazdığı Anne-Baba ve Çocuk Hakları yazısı; "Çocuk kime aittir?" tartışmasını tekrar başlatabilecek mi? ABD'nin bazı eyaletlerinde küçük çocukların okula yürüyerek gönderildikleri veya ıssız parklarda yalnız oynamalarına izin verdikleri için polis tarafından tutuklanmaları üzerine toplumsal hareket başlatmışlar. Radikal düşünürlerden M. Rothbard, ebeveynlerin çocuklarını beslemek, giydirmek veya eğitmek için bir yasal zorunluluğa tâbi tutulamayacağı noktasından hareketle şu görüşü savunuyor: "Çocukların ihtiyaçlarını karşılamak ahlâkî bir zorunluluk olabilir fakat yasal bir mecburiyet hâline getirilemez. Getirilirse ebeveynlerin hakları ihlâl edilmiş olur. İki özne arasındaki ilişki meşru olarak ancak sözleşmeye dayandırılabilmesi için, ebeveynler çocuklarına karşı kamu zoruyla tek taraflı yasal yükümlülükler altına sokulamaz." Ahlâkî sorumluluk yerine getirilmeyince çocuğun maruz kalacağı mağduriyet karşısında tedbiri kim alacak?

Atila Yayla'nın Rothbard'a verdiği cevap çok yerinde: "... ebeveynlerin çocukların dünyaya gelmesine vesile olmak suretiyle onları besleme, barındırma yükümlülüğü altına girdiği, ebeveyn ile çocuk arasında bir tür

sözleşme olduğu söylenebilir ve ebeveynin hukuk tarafından çocuğunu ihmâl etmemeye zorlanması bir zorlanma değil sözleşmenin meşru biçimde yerine getir(t)ilmesi olarak görülebilir. Çocuk ne ebeveynin ne de devletin “malı”dır. Çocuk güç koşullarda kaldığında devletin önleyici ve koruyucu desteğini almak hakkı vardır. Atilla Yayla, çocuk-devlet ilişkisine de sınır koymaktan yana: “Ebeveynlerin yanlış veya yetersiz olduğu yerlerde ise devletten önce sivil toplum unsurlarının devreye girmesi tercih edilir.” Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin güç koşullardaki çocuklar konusunda devletin devreye girmesi yönünde uygulandığı dikkate alınır, sivil toplumun dışlandığı daha kolay fark edilebilir.

Nişantaşı, 17 Kasım 2016

Bu yılki Dünya Çocuk Hakları Türkiye Bildirisi’ni genç kuşak şairlerimizden ve çocuk edebiyatı yazarı Vural Kaya kaleme aldı. “Dünya Çocukları İçin Üç Ödev” bildirisinin üç başlığı şöyle: *Her Zaman Haklıyım, Masumiyetimi Seviyorum; Çocuk Kocamandır, Hakları Küçük İnsanlar Tarafından Çiğnenemez; Dünya Çocuk Haklarını Her Güne Taşıyan Çocuk Elçileriz.*

Ne zaman insanlık çocuk elçisi olduğunun farkına varırsa insanlığın ufkunda yeni bir umut doğmuş olacak. Ne yazık ki dünya bu ufka hâlâ çok uzak.

Nişantaşı, 7 Şubat 2017

Anayasa’da yapılacak on sekiz maddelik değişiklik nedeniyle sürecin hiçbir aşamasında çocuk görüşü alınmamıştı. Nisanda halk oylaması için sandık başına gidecek Türkiye. Çocuk Vakfı adına yapacağımız çağrıyla geçen hafta Danışma Kurulu Üyelerimizin görüşüne sunmuştuk. Bugün yaptığımız çağrı şöyle:

“Çocuk Vakfı, çocuğun bütün haklarıyla görünür olacağı Anayasa için dört temel ilkeyi savunuyor: Çocuğa saygı temelinde bir Anayasa. Çocuk görüşü alınarak hazırlanacak bir Anayasa. Çocuğa özgü bütün hakların güvence altına alınacağı bir Anayasa. Çocuğun yetişkin gibi hak sahibi ve eşit kabul edileceği bir Anayasa.

Türkiye’de Anayasa’da yapılacak 18 Maddelik değişiklik sırasında çocukların görüşü alınmadığı gibi, bu değişiklik çocukların gündeminde yer almamıştır. Çocuklarımızın geleceğini birinci derecede ilgilendiren Anayasa konusunda 9-17 yaş grubu çocuklarımızın görüşüne başvurulmamış ve çocuk hakları gündeme gelmemiştir. Türkiye, Anayasa değişikliği ve halk oylaması öncesinde çocuklarımızın özgürce görüşü açıklayacağı özel ortamları hazırlayamamış ve çocukları dinlemeye de hazır duruma gelememiştir.

Anayasa bir ülkenin nüfus kâğıdı olduğuna göre, yetişkinler gibi çocuklar da eşit olarak kendilerini birinci derecede ilgilendiren kararlar hakkında bilgilendirme ve görüş açıklama hakkına sahiptirler. Çocuğa saygının gereği olarak, Anayasa’da yapılacak 18 Maddelik değişikliğin amacı öncelikle aile çevresi tarafından çocuklarımıza anlatılmalı ve çocuklarımızın görüşlerini de dikkate alınarak halk oylamasında karar verilmelidir. Çocuklar 18 yaşından küçük olduğu için bu oylamada oy veremeyebilir. Bu tür oylamalarda, oy, kabul veya red kararı için bir yöntemdir. Çocukların oy veremeyecek olması görüşlerini açıklayamayacakları veya açıkladığı görüş dikkate alınmaz anlamını içermez. Çocuğun oy hakkının olmaması toplum içinde varlığı ve görüşleri dikkate alınması gereken insanlar olduğu gerçeğini de değiştirmez.

Anayasa’da yapılacak düzenleme ile Türkiye’nin daha kolay mı daha zor mu yönetileceği kavranmadan “Evet!” veya “Hayır!” tercihi ne demokratik bir hakkın kullanımı ne de özgürce bir irade beyanıdır. “Evet!” ve “Hayır!”ın anlamı kavranmadıkça yapılacak tercihlerle, doğmuş ve doğacak çocuklarımıza karşı sorumluluktan kurtulamayız. Bu nedenle, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçildiğinde çocuk haklarına ilişkin konulara yeni Anayasa taslağında yer verilmiş mi? ve getirilen değişiklik çocuklarla ilgili sorunlara çözüm getirecek mi gibi sorulara cevap bulmadan karar verilmemelidir.”

Tarabya, 14 Nisan 2017

22.15 Balaban Tekkesi Kültür Evi’ndeki altıncı Çocuk ve Medeniyet Okumaları programında Çocuk Hakları Kültürü üzerine yaptığım hazırlığı altı kişiyle paylaşabildim. Nemika Tuğcu da aramızdaydı. Belki de bu tekkede çocuk hakları teması üzerine ilk kez konuşulmuş oldu... Çocuk haklarına ilgi bir türlü artmıyor. Anayasa için 16 Nisan’da yapılacak halk oylaması nedeniyle toplum Evet ve Hayır koalisyonları olarak ikiye bölünmüş durumda. İki ay süren kampanyada taraflar çocuklar için tercih yapılması yönünde çağrı yapıyor; CHP ise bir çocuk fotoğrafı üzerinden oy talebinde bulunuyor. Anayasada yapılacak on sekiz maddelik değişiklik nedeniyle çocuk görüşü alınmadığı gibi, taraflar, yapılacak değişikliği çocuklara anlatmayı da gerekli görmediler. Çocuklar için oy isteyen Evet ve Hayır taraflarının savunucuları 17 Nisan’dan itibaren çocuklar için yeni bir dönem başlayacağına dair tek bir cümle bile kuramadılar henüz.

Nişantaşı, 16 Mayıs 2017

Dünyada hâlâ en ucuz emek çocuk ve kadın emeği. DİSK-AR’ın 2017 araştırmasına göre Türkiye’de istihdama katılan ve ev içinde çalışan çocuk sayısı 7 milyon 503 bin. Ne koruyucu ne önleyici tedbir alma konusunda devletin ortaya koyduğu yeni bir anlayış olmadığı gibi sistemin temel

sorunlarına yönelik geliştirdiği modeller de yok. Bunun anlamı çok açık: Devlet, “esnek ve güvencesiz çalışma”ya göz yumduğu için “sosyal devlet” sermaye lehine zayıfladığı gibi sermaye ucuz emeğe yönelmeyi tercih ediyor. Çocuk emeğinin istismarı karşısında devletin bu kadar kayıtsız kalması üzerinde çok yönlü düşünmemiz ve öneriler geliştirmemiz gerekiyor.

Başak Kültür ve Sanat Vakfı, *Bir Çocuk Hakkı İhlali; Ev İçi Çocuk İşçiliği Araştırma Raporu/2017* ev içi çocuk işçiliği konusunu çocuk hakları kapsamında ele almış. Araştırmada, çocuğun ev içi emeğinin aileler tarafından işçilik olarak görülmediği, çocuk dışarıda aynı işi yaptığında ise ‘çalışan’ olarak görüldüğü yönünde verilere ulaşılmış. Kız çocuklarının ev içi çalışma oranlarının (%56.5), erkek çocuklarının ev içi çalışma oranlarına göre (%8.8) 7 kat daha fazla olduğu tespit edilmiş. Çocuk işçiliğinin bütün yönleriyle çocuk hakları ihlali olduğunu kavramak için daha ne kadar bekleyeceğiz? Yoksullara yardım, bu sorunun nedenlerini sorun olarak görmemektir. Yoksulluğu önleyici köklü politikalar geliştirilmedikçe yoksullar sermaye tarafından istismar edilmeye devam edilecektir. Yasalar yoluyla cezalandırma yönteminin uygulanması ise aileyle birlikte çocuğun sokakta çalışmasıyla sonuçlanmaktadır. Ana sorumuzu tekrar soralım: İktidarı yoksullarla paylaşmaya sıra gelecek mi?

Nişantaşı, 15 Ağustos 2017

Çocuk hakları kültürü ile müfredat ve uygulama arasındaki ilişki bir türlü kurulamadı ülkemizde. Bakanlık, İnsan Hakları ile Çocuk Haklarını uluslararası antlaşma ve sözleşmelerle sınırlı gören bir anlayışı sürdürüyor yıllardır. Türkiye’nin genel anlayışı da bundan farklı değil. Bu nedenle, kültür ve medeniyet temelinde çocuğu kültürün öznesi kabul etmedikçe çocukla ilgili kültürel, medeni, sosyal ve ekonomik haklarla ilgili anlayışı geliştirme ortamı oluşmuyor.

Millî Eğitim Bakanlığı için kurulmasını önerdiğimiz Çocuk Hakları (Kültürü) Araştırma, Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü’nün bilgi notunu mektup ekinde Bakan İsmet Yılmaz’a gönderdik bugün.

Nişantaşı, 6 Mart 2018

Çocuk Hakları Buluşmaları düzenlemek için ne kadar duyuru yapsak da ilgi olmadı bu yıl. İçinde bulunduğumuz siyasi gerginliklerden dolayı insan hakları, hukuk ve özgürlük konuları gündeme geldiği hâlde birtürlü somut adımlar atılamıyor.

İki ay önce söz verdiğim İstanbul Atatürk Anadolu Lisesi’ne gittim bugün. 1937’den bu yana değişik adlar altında eğitime hizmet etmiş binanın üst

katında “akıllı tahta” üzerinden Çocuk Hakları Nedir Ne Değildir? başlığı altında uzun sayılabilecek bir sunum yaptım. Öğrencilerin görüşleri için zaman ayırmış olsam da yalnızca iki öğrenci soru sordu. Hasan, politikacı olmak istediğini ve çocuk konusunda ne yapabileceğini sordu bana. Çocukların bütün haklarıyla görünür olacağı bir anayasaya ve çocuk hakları temelinde çocuk politikasına öncülük etmelerini önerdim. Adını söylemeyen bir kız öğrencinin sorusu gündemde olan çocuğa karşı cinsel istismar suçuyla ilgiliydi: Çocuğa cinsel istismarda bulunan bir kişiye ne ceza verilmelidir? Bu konuda görüşümü öğrenmek istemişti. Cinsel istismar suçu kesinleşmişse ağırlaştırılmış müebbet ve çocuğun ailesinin görüşü doğrultusunda -idama karşı olsam da- idam dâhil en ağır cezaların verilmesi gerektiğini söyledim. Şu anda zihnimde doğan bir notu da ekliyorum günlüğüme: Çocuğa karşı bu vahim suçu işleyenler farklı yerlerde defnedilmeli, mezartaşları olmamalı ve defin yerinin girişinde Burası Sapıkların Mezarlığıdır yazılmalıdır.

Nişantaşı, 17 Nisan 2018

Saat 16.22’de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nden Çocuk Vakfı’na gönderilen iletiyi okuyunca heyecanlandım. 19 Nisan’a kadar görüş bildirmemiz “rica” edilen belgenin adını okuyunca daha da heyecanlandım: Türkiye Çocuk Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023. Belgeyi okumaya başlamadan önce Danışma Kurulu Üyelerimizin görüşüne sunmayı tercih ettim. İki günden az süre olsa da Türkiye’nin çocuk ödevi için bir cümlelik katkı sağlayabilme umuduyla zamanı iyi değerlendirmekte fayda var (!)

Nişantaşı, 19 Nisan 2018

ASPB Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nden önceki gün elektronik ortamda iletilen Türkiye Çocuk Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2013) taslağı için görüş bildirmeyeceğimizi bir cümlelik notla bildirdik. Danışma Kurulu Üyelerimiz haklı. Ülkemizin çocuk ödevini ciddiye almayanları muhatap kabul etmek yerine görevlerini hatırlatmakta yarar var. Kaldı ki gönderilen dökümanın başlığında “strateji” ve “eylem planı” kavramları yer alsa da, bu taslak belge, gerekçesi, vizyonu, ölçüt ve ilkleri, stratejik amaç ve eylemlerinin hangi kriterlere göre ölçüleceğini ortaya koyamamış, acemice hazırlanmış ve bir kurum faaliyet planı bile değil.

Nişantaşı, 27 Temmuz 2018

Yeni Millî Eğitim Bakanımız Ziya Selçuk Hoca’ya üç gündür ön bilgi notları iletiyorum. Bugünkü iletide İnsan Hakları, Çocuk Hukuku ve Çocuk Hakları Kültürüne değindim. Dört kısa cümleyle günlüğüme de not düşüyorum:

Eğitim felsefemizin temel paradigması evrensel değerlerden önce, kültür ve medeniyetimizin insan tasavvuruna dayanmalıdır. İnsanlık medeniyetinin İnsan Hakları özelinde geliştirdiği evrensel değer, lit ve ilkeler müfredata yansımalıdır. Millî Eğitim Temel Yasası ve tüm mevzuat ocuk Hukuku ve ocuk Hakları Kültürü ile uyumlu hâle getirilmelidir. Ve elbette bu anlayışa dayalı eğitim sistemi kurulmalı ve uygulamaya öncülük edecek ğretmen yetiştirmelidir.

Bu görüşü kaleme almış olmam, Ziya Hoca'nın öteden beri eğitim sisteminin "evrensel değerlere" dayalı olarak kurulması önerisine çekinceli yaklaşmam nedeniyledir. Bu anlayış, kültür ve medeniyetlerin insan tasavvurunu göz ardı ettiği ve insanlığı tek tiplēřtirmeye yönelik olduğu için gerçekçi de değildir.

Ziya Hoca'ya, önceki bakanlara önerdiğimiz gibi, MEB ocuk Hakları Kültürü Araştırma Geliştirme ve Uygulama Merkezi-Enstitüsü'nün kurulmasını da önerdik ocuk Vakfı adına. Yeni dünyada zihniyet dönüşümünü sağlayacak öğretmenler ocuk Hukuku ve ocuk Hakları Kültürü bilinci oluşmuş en önemli insan kaynağıdır. Ne yazık ki Türkiye bu kültürü temellendirecek adımları atamıyor. Ziya Hoca'nın açıklayacağı 5 yıllık vizyon belgesine bu önerilerin yansımalarını temenni ediyorum.

Nişantaşı, 19 Ekim 2018

2013 yılında İlköğretim Yönetmeliği'nden ıkarılan "Andımız" için açılan dava bugün açıklandı. Danıştay'ın 8. Dairesi'nin 24 Nisan 2018 tarihli kararının bugün duyurulması tesadüf m? Resmi tarih anlayışı ve Cumhuriyet Dönemi'nin tartışmanın merkezine oturması da ilginç. Danıştay'ın kendini icranın yerine koymasđ da tartışılıyor. Danıştay'ın yerindelik değil hukuki inceleme yapabileceği teoride belirlendiği hâlde hukuk tarihimiz boyunca aksi yönde sayısız karar aldığı biliniyor.

Andımız'ın içeriğine 1930'lu yıllarda ihtiyaç duyulduğu anlaşılır bir durumdur. Bugün ise o tarihteki uygulamanın kamu yararı olup olmadığını tartışamayız. Söz konusu Andımız'a üç kez ifadeler eklenmiş. Esas itibariyle Anayasa ve Millî Eğitim Kanunu'nda içeriğine aykırı bir hüküm yok. Siyasi iktidar 2013'teki açılım sürecinde gündeme getirdiği ve yönetmelikten çıkardığı Andımız konusunda bugün farklı düşünmese de açıklayacağı görüş AKP-MHP'nin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı krizine neden olabilir.

2013 yılında gnlklerime düştüğüm notlar bugün için de geçerli. İnsan Hakları Sözleşmesi ve ocuk Hakları Sözleşmesi söylemine ihtiyaç duymadan ilkokul ğrencilerinin her sabah Andımız'ı söylemelerini onaylıyorum.

Nişantaşı, 26 Ekim 2018

Danıştay'ın 'Andımız Kararı'nın açıklanmasından sonra taraflar iyice saflarını belirledi. Cumhuriyet Koalisyonu ikiye bölündü. Andımız'da geçen "Türkü" kelimesi nedeniyle Tanrı Dağları'ndan seslenenlerin sesi yükseldi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "İstiklâl Marşı'ndan başka Andımız yoktur" açıklamasıyla tartışmalar iyice alevlendi. Bindikleri parti kayıklarından bu kararı kabul edenlerle reddedenler çocuktan yana taraf olamadıkları gibi yangına körükle gitmeyi tercih ediyorlar. Cumhuriyetimizin kuruluş dönemine vurgu yapanlar bir türlü bugüne gelemedikleri gibi savunma hatlarını derinleştirmek istedikçe sözde Türkçülük savunması yaparken "ırkçı" bir söyleme teslim oluyorlar. Ahmet Davutoğlu'nun şu iki cümlelik açıklaması da sorunu çözmeye yeterli değil. "Andımız 1930'lu yılların otoriter zihniyetinin bir ürünüdür. 2013 yılında pedagojiye aykırı bulunarak kaldırılmıştır." Davutoğlu da Andımız'ın açılım sürecinde kaldırıldığını unutmamış olamaz. Pedagojiye aykırı olan sadece 'Andımız' mıydı? Başta Millî Eğitim Bakanlığı Kanunu ve eğitimle ilgili yüzlerce mevzuat hem pedagojiye hem de çocuk haklarına aykırı olduğunun bilindiği hâlde 17 yıldır ülkeyi yöneten siyasi iktidar diğerlerini niçin değiştirmeye yanaşmadı?

Çocuk Vakfı, Andımız'la ilgili kararın sonrası ortaya çıkan durumu soğukkanlı izlemeyi tercih etti ve çocuktan yana tutumunu kısa bir açıklamayla kamu oyuna duyurdu bugün:

Hiçbir hukuki düzenleme çocuğun doğuştan var olan haklarından öncelikli değildir.

Hiçbir hak hukuk mühendisliğine konu edilemez.

Hiçbir ideoloji 'pedagojik' dayatmayla çocukları tek tiplendirmeye hakkına sahip olamaz.

Çocuk görüşü alınmadan uygulanan bütün kararlar çocuğun öncelikli yüksek yararına aykırıdır.

Çocuk üzerinden politika yapan kurumları ve siyasetçileri çocuk sorunlarını çözmeye ve çocuğa saygı duymaya davet ediyoruz...

Tarabya, 25 Ağustos 2019

Dünün son saatlerinde okumaya başladığım Ertan Eğribel'in "Batı Modernliğinin Sınırı ve Çocuk Hakları Sözleşmesi: Kaotik Dünyada Küresel Çocuk Hakları Simulasyonu" yazısını bugünün ilk dakikalarında bitirebildim. Yazının başlığı içeriğini özetliyor: Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni Batı modernliği üzerinden eleştiren bu yazı 1. Türkiye Çocuk Hakları

Stratejisi'ni hazırladığımız 2011 yılına götürdü beni. Ertan Hoca 1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi Yazı Kurulu'na çok anlamlı katkılarda bulunmuştu. Bu katkıları içeren iki yazısına Bildiriler Kitabı I'de yer vermiştik. Okuduğum bu yazı ise daha cesur ve iddiası olan bir yazı. 2011 yılında Strateji Belgesi'ni hazırlarken, her kültür ve medeniyet çevresinin Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne katkı yapma ve geliştirme hakkı olduğunu önerdiğimde 7 STK hem 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi hem de hazırladığımız 1. Türkiye Çocuk Hakları Stratejisi 2012-2016 belgesi için eleştirel bir yaklaşım ortaya koymuşlardı. Hatta bu yaklaşımlarını Kongre Genel Kurulu'nda Strateji Belgesi müzakere edilirken de sürdürmüşlerdi. O günlerde Ertan Hoca ve Memduh Cemil ile Strateji Belgesi üzerinde günlerce düşündük, çocuk ve yetişkin görüşleri yanında alan uzmanlarının görüşleri ile Unicef'in raporları yanında AB Çocuk Hakları Stratejisi ve birkaç ülkenin Çocuk Hakları Strateji Belgelerini de tekrar gözden geçirmiştik. Aradan geçen 8 yılın sonunda çocuk hakları söylemini tekrar gözden geçirme ihtiyacı hissettik. Bu amaçla Çocuk ve Medeniyet Dergisi için kaleme aldığım "Çocuk Hakları: Aynı Okyanusta Yüzmek" için yazımı 6 ay sonunda tamamlayabildim. Bu yazının devamı olarak Birinci Çocuk Gündemi: Çocuk Hakları ve Türkiye'nin Çocuk Hakları İçin yazılarımı da sonuçlandırmış oldum. Sözüünü ettiğim bu üç yazı çocuk hakları söylemim yanında Türkiye ve Dünya çocuk ödevine nasıl yaklaştığımı da özetliyor.

Ertan Eğribel dostumla tanışıklığımız daha eski olmasına karşın 2011'de gerçekleştirdiğimiz Kongre ve Strateji Belgesi çalışmalarında yazdığı iki yazı ve son okuduğum yazısı Türkiye'nin geliştireceği çocuk hakları söylemi bakımından umudumuzu çoğaltan zengin ve oylumlu bir içeriği yansıtıyor. Türkiye'de 1989'dan bu yana BM Çocuk Hakları Sözleşmesi hakkında eleştirel bağlam içinde niçin çok az düşünüldüğü, araştırma yapılmadığı ve yazı yazılmadığı konusu Türkiye'nin çocuk anlayışı, çocuğa bakışı ve çocuk politikasıyla ilişkili olduğu üzerinde genç kuşağın düşünmesi için de adımlar atmamız gerekiyor.

Tarabya, 4 Eylül 2019

Türkiye yorgun düştü. Çocuk entelektüelleri nerde? 1990'lı yıllarda BM ÇHS için Dünyada ve Türkiye'de az da olsa bir heyecan dalgası oluşmuştu. Sözleşme'nin 30. yılında Türkiye'deki durum hiç umut verici değil: Anayasa ve yasaların ÇHS ile uyumlu hâle getirilmesini savunanlar da kenara çekildi. Birleşmiş Milletler Teşkilatı örgütlü yapısına rağmen işlevi düzenin korunmasıyla sınırlı ve alternatif hareketlere karşı duvar örmekle meşgul. Unicef'in işlevi gözlem ve izleme ile sınırlı hâle geldi. Tam da bu noktada

BM Teşkilatı başta olmak üzere mevcut statükoya meydan okuyan bir dil ve söylem geliştirmek mümkün olabilecek mi?

2011 yılında gerçekleştirdiğimiz 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi ile öngördüğümüz girişimler için adım atamamıştık. Bunun birkaç temel nedeni var: Türkiye’de aile ve çocuk sorunlarını anlamaya ve çözümüne yönelik politik ve toplumsal irade yoksunluğu olduğu için stratejiler, eylem planları hiçbir kök sorunun tespitine dayanmadığı için yüzeysel çerçevede kalmıştır. Uluslararası sözleşmelere atıfta bulunmak ya da bu sözleşmeleri güncellenen yasalar için gerekçe göstermekle yetinilmiştir. Ne aile ne çocuk konusunda politika belirlemeye gidilememesinin ikinci nedeni ise 1980 sonrası küresel kuşatmanın doğru değerlendirilememesi ve dar, sığ, yardım temelli sosyal politikanın benimsenmiş olmasıdır. Üçüncü bir neden ise aile ve çocuk alanlarında politika yapıcılara yön verecek toplumsal hareketlerin olmayışı ve sivil toplum kuruluşlarının cılızlığından kaynaklanmaktadır. Bu yılın ilk günlerinden bu yana aile ve çocuk alanında çalışmalar yapan isimlerle haberleşiyorum. 15 yıl önce öngördüğümüz Türkiye Çocuk Konseyi, Dünya Çocuk Elçiliği Birliği, İstanbul Çocuk Bildirgesi için adımlar atabilecek miyiz? Bugün Ertan Eğribel dostumla bu konuyu da müzakere ettik. Yol haritası, pusula ve altimetre kavramlaştırması çerçevesinde yeni bir dil ve söylem geliştirmek için ana fikrin oluşturulması gerekecek. Dünya Çocuk Elçiliği Birliği’nin özerk yapıda bir örgüt modeli etrafında yapılandırılması gerektiğini öngörüyorum. Bu örgütün Türkiye ve Dünya merkezli çocuk hareketinin resmi boyutu ve BM ilişkisi yerine özerk bir yapıda olması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için öncü bir insan kaynağına, kuşatıcı bir dile, örgütlenme modeline ve çok iyi düşünülmüş bir iletişim vizyonuna ihtiyacımız var. Bir anlamda kurulu dünya düzeni karşısında yeni bir felsefe, insanlığı harekete geçirecek ve çocuk ve yetişkin katılımını sağlayacak, ülkelerin çocuk ve yetişkin sözcülerinin ortaya çıkmasına öncülük edecek, kıtalarda buluşmaları gerçekleştirecek, kalpleri birbirine yaklaştıracak, çocuk yüzlü devrimleri talep edecek, örneklerinin ortaya çıkmasını destekleyecek toplumsal bir harekete öncülük etmemiz gerekecek. İçinde yaşadığımız bu kaotik çağa rağmen bu mümkündür. Her çağda ayakta kalabilen tek varlık insandır. Her ân çocuklar doğduğuna göre Allah insanoğlundan umudunu kesmemiş demektir: Çocuk hiç eksilmeyen en büyük umuttur...

Tarabya, 13 Eylül 2019

Günün son saatinde yorgun fakat heyecanla döndüm eve. Bugün Çocuk Vakfı’nın ve Türkiye’nin çocukluk tarihine Yönetim Kurulu Üyelerimiz Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili, Prof. Dr. Melikşah Yasin, Can Soysal, Av. Fahri

Safa K p t  ile önemli  t  not düştük. Bu  t  not  ocuk Vakfı'nın 29 yıllık yolculuğu sırasında gerçekleştirdiği  ocuk ödevlerine emek verenlere aittir.

Birinci not

Türkiye'de  ocuk konusu Cumhuriyet döneminde yapılandırılan “resmi ideoloji” anlayışına göre sürdürülmektedir. Yaklaşık 100 yıl içinde zaman zaman güncellenen  ocuk politikası, değişen  ocuk paradigmaları karşısında genellikle belirsizlik içinde kalmıştır.  ocuk politikası “resmi ideoloji” dışındaki görüşlere kapalı olduğu için  ocuk entelektüelleri eleştirel bir hat geliştiremedikleri gibi “resmi ideoloji”nin dışında bir alternatif de oluşturamamışlardır. 1959'daki  ocuk Hakları Beyannamesi ve 1989'daki BM  ocuk Hakları Sözleşmesi  ocuk sorunlarının  z m ne yönelmek için sorunların sistemden kaynaklanan nedenlerine yönelmek yerine, sorunların  z m ne yaklaşımı bu beyanname ve sözleşmenin söylemi  er evesi ile sınırlı kalmıştır. Bu süreçler boyunca  ocuk konusu toplumun gündemine gelmiş olsa da sivil inisiyatifler “resmi ideoloji”ye yakınlığı veya uzaklıklarıyla  ocuk sorunlarının sonuçlarıyla ilgilenmekten öteye geçememişlerdir.  ocuk Vakfı bu amaçla 1990'lı yılların ortalarında gündemine aldığı ve 2011 yılında gerçekleştirdiği I. Türkiye  ocuk Hakları Kongresi süreçlerinde hazırladığı Strateji Belgesi'yle Türkiye  ocuk Konseyi'nin kurulması yönündeki ilk adımları atmış olmasına rağmen, yapmış olduğu  ağırılardan sonuç alınamamıştı.

Bu kayıtsızlığın nedenleri arasında  ocuk konusunda “ideolojik takıntısı” olanlar kadar dönemin politik gerginliğinin de payı vardır. Içinde yaşadığımız günlerde bu gerginlik hat safhada olduğu hâlde Türkiye  ocuk Konseyi oluşumu için niçin karar aldığımıza gelince: Türkiye, çok yönlü ve çok boyutlu bir krizin eşiğindedir. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi sonrası tam anlamıyla tıkanma, toplumsal sorunları  zememe ile birlikte aşırı merkezileşme koridorunun içinde baskılanmaktadır. Bu baskılanmadan en çok etkilenen grup ise toplumun  ocuk ve genç nüfusu olmaktadır.  ocuk ve gençlerin içinde buldukları yeni sosyolojiyi anlamaya, toplumsal politikalar üretmeye, önermeye, hakemlik, izleme ve değerlendirme yapacak özerk yapıda bir konseyin kurulması ve modelinin geliştirilmesi amacıyla Türkiye  ocuk Konseyi kurulması kararını almış bulunuyoruz.

İkinci not

Içinde yaşadığımız kaotik dünya Birleşmiş Milletler Şemsiyesi altında insanlığın sorunlarını  z ms zl ğe itmiş, neredeyse sorunlarını  zmeye yönelen toplumların çıkış yollarını tıkamış küresel bir dünyadır. Sisteme

hakim egemen güçler küresel oyunun sürmesi için yapay zekâ dâhil bütün imkânlarını seferber ederken dünya nüfusunun çok azı dünya nimetlerinden yararlanabilmektedir. Küresel kuşatma karşısında insanlık medeniyetinin küresel bir savunma hattı geliştirmesi ve meydan okuması hâlinde yeni bir dönem başlayabilir mi? Kanatime göre insanlığın geliştireceği bu savunma hattının birincil amacı bu olmalıdır... 1989'dan bu yana Çocuk Hakları Sözleşmesi üzerinden çocuk sorunlarının çözülememesinin temel nedenlerinden biri, bu Sözleşme'nin ölçüt ve ilkelerinin ortak kabul görmesine rağmen, çocuk sorunlarının çözülememiş olmasının nedeni olan sistemin göz ardı edilmesidir. Hiçbir kök sorunun çözülememiş olması karşısında kayıtsız kalamayız. Hiçbir medeniyet çevresini dışta tutmamak kaydıyla dünya sistemi ve *çocuk/ insan* sorunlarının aşılmasına yönelik iradenin ortaya çıkması amacıyla, devletlerden bağımsız, Dünya Çocuk Elçiliği Birliği'nin İstanbul'da kurulmasını öngörüyoruz. Hiç şüphesiz dünya ölçekli bir örgütlenme için öncelikle ana felsefenin ortaya konması ve uluslararası örgütlenme modelinin geliştirilmesi gerekecek.

Üçüncü not

Dünya Çocuk Elçiliği Birliği'nin kuruluş amaçları ve hedefleri doğrultusunda İstanbul Çocuk Bildirgesi'nin hazırlıklarına başlanması ve iki yıl içinde sonuçlandırılmasını öngörüyoruz. Hiç şüphe yok ki İstanbul Çocuk Bildirgesi'nin dünyanın doğmuş ve doğacak çocukları yanında insanlık tarihi için de yeni bir başlangıç ve dönüm noktası olabilmesi çocuk yüzü devrimlere inananların kalplerini birbirine yaklaştırması ile mümkün olabilir.

Türkiye ve Dünya Çocuk Hareketi için tarihe düştüğümüz bu üç not üzerinde düşünülmesini önerirken herbiri için çocuk görüşü alınması ve bütün süreçlerde çocukların yer alması yanında, hazırlanacak modellerin uygulanması aşamalarında çocukların yetişkinlerle eşit olarak temsil edilmesi de birincil temel şarttır. Her çocuk ödevinde çocuklarla birlikte yeni bir dünya inşa etmek anlayışı ise Çocuk Hareketi'nin değişmez ilk maddesidir...

* Mustafa Ruhi Şirin

Dr. h. c., Sair, Yazar, Çocuk Vakfı Kurucusu
dunyaninenkucukcocugu@hotmail.com

